

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน
กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส
Factors Affecting the Confidence of the Inquiry Official in the Forensic Science :
A Case Study of the Inquiry Official in Yala, Pattani and Narathiwat Provinces.

บุญตา ใจตรง
Boonta Jaitrong

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration
Prince of Songkla University

2561

ชื่อสารนิพนธ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน
 กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และ
 นราธิวาส

ผู้เขียน นางสาวบุญตา ใจตรง

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะกรรมการสอบ

.....

.....ประธานกรรมการ

(ดร.สิริวิทย์ อิศโร)

(ดร.สิริวิทย์ อิศโร)

.....กรรมการ

(ดร.ฆายนีย์ ช. บุญพันธ์)

.....กรรมการ

(ดร.ฉัตรดี ทวีกาญจน์)

.....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี ตระกูลมุกดา)

ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ชื่อสารนิพนธ์	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส
ผู้เขียน	นางสาวบุญตา ใจตรง
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน รวมถึงเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส จำนวน 192 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า

ระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนต่องานพิสูจน์หลักฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.49) เมื่อทำการทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนต่องานพิสูจน์หลักฐาน พบว่า ปัจจัยความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน ปัจจัยด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน และปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน ส่งผลต่อความเชื่อมั่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนปัจจัยด้านธรรมาภิบาลไม่พบว่าส่งผลต่อความเชื่อมั่น นอกจากนี้ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน พบว่า รายงานผลการตรวจพิสูจน์บางครั้งล่าช้า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังไม่เพียงพอต่อความต้องการเมื่อมีการร้องขอ รวมถึงพนักงานสอบสวนบางรายยังไม่ทราบขีดความสามารถของงานพิสูจน์หลักฐาน ดังนั้นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการวิจัย คืองานพิสูจน์หลักฐานควรเพิ่มบุคลากรในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น รวมถึงควรจัดฝึกอบรมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บพยานหลักฐาน และการนำส่งของกลางเพื่อตรวจพิสูจน์ให้กับพนักงานสอบสวน เพื่อยกระดับความเชื่อมั่นที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐานมากขึ้น

Minor Thesis Title	Factors Affecting the Confidence of the Inquiry Official in the Forensic Science: A Case Study of the Inquiry Official in Yala, Pattani and Narathiwat Provinces.
Author	Ms.Boonta Jaitrong
Major Program	Public Administration
Academic Year	2017

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the factors affecting the confidence of the inquiry official in the forensic science, the confidence level of inquiry officers and the problems and obstacles to cooperated work performance between inquiry officers and forensic scientists. The sample cluster included 192 inquiry officers from Yala, Pattani and Narathiwat provinces. The research tools using questionnaires, which had reliability value 0.97. Statistics used for data analysis were the frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

It was found that the level of confidence of the inquiry official in the forensic science was a high level ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.49). The factors influencing the confidence were the effectiveness of management system, attitudes to forensic science work and acknowledgement of abilities of forensic scientist, resulted the statistically significant at .05 whereas the factor of good governance did not affect the confidence. In addition, the problems and obstacles in cooperation of the inquiry officers and forensic scientist were the delayed of forensic reports, the imbalance of manpower and requirements and innocence of inquiry official to the capabilities of forensic scientist. Therefore, addition suggestions in this research were an increasing the forensic science workforce, providing the related training, disseminating the knowledge of collecting and transferring evidence to the inquiry officers to increase confidence in forensic science work.

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานสารนิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เป็นเพราะความกรุณาใส่ใจดูแล และให้คำแนะนำปรึกษาในกระบวนการวิจัยอย่างสม่ำเสมอของ ดร.สิริวิทย์ อิศโร อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ โดยเริ่มตั้งแต่การเขียนโครงร่างสารนิพนธ์ การวิเคราะห์ข้อมูล จนกระทั่งขั้นสุดท้าย คือ การเขียนสารนิพนธ์อย่างถูกต้อง ผู้เขียนมีความซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ทั้งใคร่ขอขอบพระคุณ ดร.ภายนิษฐ์ ช. บุญพันธ์ และดร.ธัญรดี ทวีกาญจน์ กรรมการสอบสารนิพนธ์ที่ได้กรุณาชี้แนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เขียน ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกเหนือจากคณาจารย์ทั้ง 3 ท่านแล้ว การวิจัยครั้งนี้จะประสบผลสำเร็จลุล่วงไม่ได้ หากไม่ได้รับความอนุเคราะห์ และเสียสละเวลาในการให้ข้อมูล รวมทั้งข้อคิดเห็นต่าง ๆ จากพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ทุกท่าน ผู้เขียน ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ด้วยดีเป็นอย่างสูง

สำหรับบุคคลที่สำคัญยิ่งและจะขาดเสียมิได้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจสำคัญมาโดยตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษา จนกระทั่งงานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปได้เป็นอย่างดี

สุดท้ายขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้เขียนเสมอมา ผู้เขียนจึงขอมอบคุณค่าของสารนิพนธ์ฉบับนี้แก่ผู้ที่มีพระคุณทุก ๆ ท่านที่ได้กล่าวมาแล้ว

บุญตา ใจตรง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญภาพ	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
นิยามศัพท์	7
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อมั่น	9
แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล	21
แนวคิดเกี่ยวกับพิสูจน์หลักฐาน	27
แนวคิดเกี่ยวกับพนักงานสอบสวน	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
กรอบแนวคิดการวิจัย	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
แบบแผนการวิจัย	50
เครื่องมือในการวิจัย	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
การวิเคราะห์ข้อมูล วิธีทางสถิติต่าง ๆ ที่ใช้	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	54
สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	73
สรุปผลการวิจัย	73
อภิปรายผล	76
ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	86
ผลการทดสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม	95
ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	101
โครงสร้างและอำนาจหน้าที่สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ	104
ประวัติผู้เขียน	112

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
1	สถิติเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 – 2560 แยกประเภทเหตุการณ์	2
2	ผลการปฏิบัติงานของศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 – 2560	4
3	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่น	20
4	ตัวอย่างแสดงที่มาของ Class Characteristics และ Individual Characteristics	29
5	ขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan	49
6	จำนวนประชากรที่ศึกษาของพนักงานสอบสวนในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส	49
7	ผลการวิเคราะห์ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	56
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนแบบมาตรฐานปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน	57
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนแบบมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ด้านธรรมาภิบาลของงานพิสูจน์หลักฐาน	58
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนแบบมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน	60
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนแบบมาตรฐานของความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน	61
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนแบบมาตรฐานของความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ด้านความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน	62

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
13	ระดับความเชื่อมั่นของของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน	63
14	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวพยากรณ์และระหว่างตัว พยากรณ์กับตัวเกณฑ์	66
15	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ค่าดัชนีพยากรณ์ (R2) และค่าดัชนีพยากรณ์ที่เพิ่มขึ้น (R2 Change)	66
16	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวต่อตัวเกณฑ์	67
17	การถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวต่อตัวเกณฑ์	68
18	แสดงสรุปการประมวลผลปัญหาและอุปสรรค เกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน	69
19	แสดงสรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน	70
20	ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน	71

รายการภาพ

ภาพ		หน้า
1	สถิติเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 – 2560	1

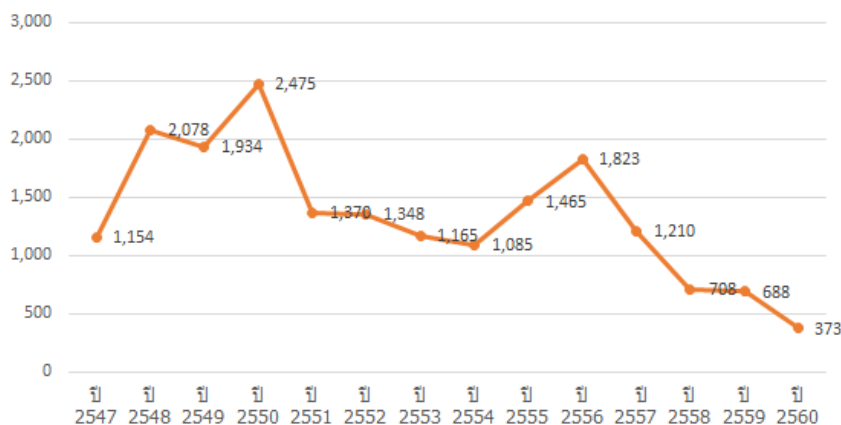
บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

อาจกล่าวได้ว่า สถานการณ์ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นยังคงทวีความรุนแรง ปัจจุบันพบทั้งปัญหาอาชญากรรมทั่วไปและปัญหาอาชญากรรมที่มีความรุนแรง โดยส่วนหนึ่งมาจากการกระทำของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบที่มีอุดมการณ์แตกต่างจากรัฐและแรงจูงใจในการก่อเหตุอื่น ๆ เช่น ผลประโยชน์ของกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่ ความบาดหมางของคนต่างศาสนา ความขัดแย้งส่วนตัว การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย เป็นต้น ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความไม่มั่นใจในกระบวนการยุติธรรม เกิดการต่อต้านและต่อสู้ในรูปแบบต่าง ๆ จนไปถึงการก่อการร้ายที่รุนแรง เช่น เหตุการณ์ลอบทำร้าย การวางระเบิด การวางเพลิง การปะทะต่อสู้ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับกลุ่มผู้ก่อเหตุความไม่สงบ ทำให้มีคดีเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก และมีหลายคดีที่ไม่สามารถจับกุมผู้ก่อเหตุได้ (กรกฎ ทองชะ โชค และคณะ, 2559) ทั้งนี้ สถิติผลการสอบสวนและดำเนินการคดี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 – 2560 พบว่าการดำเนินคดีอาญาทั่วไป 192,264 คดี มีจำนวนคดีความมั่นคง 10,403 คดี ซึ่งในคดีความมั่นคง มีจำนวนคดีรู้ตัวผู้กระทำความผิด 2,379 คดี จับได้ 1,842 คดี/หลบหนี 537 คดี และจำนวนคดีไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิดสูงถึง 8,024 คดี (กองกำกับการสืบสวนสอบสวน 1 กองบังคับการสืบสวนสอบสวน ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2560)

ภาพ 1 สถิติเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 – 2560

ที่มา: ข้อมูล ณ วันที่ 30 สิงหาคม 2560 โดย ศูนย์นิติวิทยาศาสตร์จังหวัดชายแดนใต้

ตาราง 1 สถิติเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 – 2560
แยกประเภทเหตุการณ์

ประเภท เหตุการณ์	ยิง	ระเบิด	วางเพลิง	ฆ่า ทารุณ	ชิง อาวุธ	ประท้วง	ทำ ร้าย	ก่อกวน	ปะทะ	อื่นๆ	รวม
จำนวน (เหตุ)	9,067	3,472	1,700	108	179	65	421	3,539	294	31	18,876

ที่มา: ข้อมูล ณ วันที่ 30 สิงหาคม 2560 โดย ศูนย์นิติวิทยาศาสตร์จังหวัดชายแดนใต้

จากสถานการณ์ดังกล่าวที่ยังคงมีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้การสืบสวนสอบสวนคดีที่เกิดขึ้นจึงมีความยุ่งยากซับซ้อน ทั้งนี้ หน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ได้แก่ กองอำนวยการรักษาความมั่นคง ภาค 4 ส่วนหน้า กองกำลังตำรวจ และฝ่ายปกครอง ซึ่งมีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม รวมทั้งอำนวยความสะดวกทางอาญาแก่ประชาชน (กรกฎทองชะโชคและคณะ, 2559) ซึ่งหลักการสำคัญคือการป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรมขึ้น แต่เมื่อเหตุเกิดขึ้นก็ต้องทำการสืบสวนสอบสวนและหาพยานหลักฐานเพื่อจับกุมผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีและลงโทษให้ได้ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องใช้ประสบการณ์ ความรู้ความสามารถเป็นอย่างสูง เพราะคดีที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะขาดพยานหลักฐานด้านพยานบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ขาดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ หรืออาจห่วงเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง การสืบสวนสอบสวนเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงทางคดีจึงต้องใช้กระบวนการนิติวิทยาศาสตร์หรือพิสูจน์หลักฐานจากวัตถุพยานที่เก็บรวบรวมได้จากจากสถานที่เกิดเหตุเป็นสำคัญ เช่น คราบโลหิต รอยลายนิ้วมือแฝงหรือดีเอ็นเอในสถานที่เกิดเหตุ เสื้อผ้าหรือสิ่งของเครื่องใช้ของผู้ต้องสงสัย ปลอกกระสุนปืนหรือสะเก็ดระเบิดที่ตกในสถานที่เกิดเหตุ เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่า “สถานที่เกิดเหตุคือหัวใจของงานสืบสวนสอบสวน คนร้ายจะทิ้งร่องรอยพยานหลักฐานไว้ในสถานที่เกิดเหตุเสมอ ขึ้นอยู่กับว่าพนักงานสืบสวนสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานจะมีความรอบรู้ มีไหวพริบปฏิภาณ มีประสบการณ์ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและเก็บวัตถุพยานมากเพียงใด” (อรรถพล แจ่มสุวรรณและคณะ, 2552)

จากสถิติผลการสอบสวนและดำเนินการคดี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 – 2560 ที่กล่าวมาข้างต้น จำนวนคดีไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิดสูงถึง 8,024 คดีนั้น สาเหตุหลักที่ทำให้กระบวนการรวบรวมหลักฐานไม่มีประสิทธิภาพเกิดจากปัจจัยหลายประการเช่น พนักงานสอบสวนผู้ทำสำนวนคดีความมั่นคง ผู้ทำสำนวนจริงเป็นพนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติหน้าที่เวรปกติ และเมื่อเกิดเหตุแล้วจะทำการสอบสวนเบื้องต้น พนักงานสอบสวนเวรซึ่งมียศร้อยตำรวจตรีถึงร้อยตำรวจเอกจะเป็นผู้ทำการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐาน หัวหน้าพนักงานสอบสวนส่วนใหญ่จะควบคุมกำกับ ดูแล สั่งการ การสอบสวนปากคำผู้ถูกกล่าวหา พยาน ผู้ต้องหา จะไม่ได้ทำการสอบสวนคดีความมั่นคงที่เกิดขึ้นเองซึ่งอาจจะมีแต่ผู้สั่งการให้เร่งรัดสืบพยาน สอบผู้ต้องหาในประเด็นต่าง ๆ เร่งรัดให้รีบส่งพยานหลักฐาน เร่งรัดติดตามผลการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐาน นอกจากนี้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะพนักงานสอบสวนเมื่อได้รับมอบหมายงานแล้ว ต่างคนต่างทำในส่วนที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ ขาดการประสานงาน ไม่มีลักษณะการสอบสวนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คณะพนักงานสอบสวนที่ได้รับการแต่งตั้งในปัจจุบันเป็นพนักงานสอบสวนที่มาช่วยราชการซึ่งสังกัดเดิมนอกหน่วยศูนย์ปฏิบัติการตำรวจชายแดนภาคใต้ มาช่วยคราวละ 2 ปี ไม่มีประสิทธิภาพการทำงานคดีความมั่นคง การส่งสำนวนล่าช้าเนื่องจากยังมีภาระงานที่ต้องดำเนินการคดีอื่น ๆ การสอบสวนที่ไม่สิ้นกระแสความจึงทำให้ข้อเท็จจริงยังไม่ยุติ การส่งพยานหลักฐานไปตรวจพิสูจน์และแจ้งข้อหาไม่ครบถ้วนถูกต้อง ทำให้ต้องสอบสวนเพิ่มเติมและพนักงานสอบสวนไม่จัดส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมทั้งหมดให้พนักงานอัยการภายในกำหนดเวลาหรือส่งผลเพียงบางส่วนให้พนักงานอัยการ และพนักงานสอบสวนไม่มีการประสานงานระหว่างพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานและพนักงานอัยการในคดีความมั่นคง (กรกฎ ทองชะ โขคและคณะ, 2559) ดังนั้นการสืบสวนสอบสวนของพนักงานสอบสวนในเหตุการณ์ความรุนแรงและความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ถือเป็นต้นทางและเป็นจุดเริ่มต้นหรือเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญของกระบวนการยุติธรรม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่พนักงานสอบสวนจะต้องมีความรู้ ความสามารถ มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และมีการนำองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการสืบสวนสอบสวน มีการประสานงานร่วมกันกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมเช่นพนักงานอัยการและพิสูจน์หลักฐานมากยิ่งขึ้น และนำเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยมาใช้เพื่อให้สามารถก้าวเท่าทันกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (ยุทธนา จันทรธรรม, 2553)

ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10 หน่วยงานในสังกัดสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านพิสูจน์หลักฐาน ลักษณะภาระงานได้แก่ งาน

ตรวจสถานที่เกิดเหตุ งานตรวจพิสูจน์เอกสาร งานตรวจอาวุธปืนและเครื่องกระสุน งานตรวจทางเคมีฟิสิกส์ งานตรวจยาเสพติด งานตรวจลายนิ้วมือแฝง งานตรวจชีววิทยาและดีเอ็นเอ งานตรวจอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ งานทะเบียนประวัติอาชญากร การจัดเก็บสารบบลายพิมพ์นิ้วมือและการตรวจสอบประวัติการกระทำ ความผิดของผู้ต้องหา เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน (พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการตำรวจสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552)

ตาราง 2 สถิติผลการปฏิบัติงานของศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 – 2560

(หน่วย: คดี)

ลำดับ	ลักษณะงาน	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560
1.	งานตรวจสถานที่เกิดเหตุ	1,587	1,796	1,640	874
2.	งานตรวจอาวุธปืนและเครื่องกระสุน	2,069	1,682	1,942	1,063
3.	งานตรวจลายนิ้วมือแฝง	1,334	1,152	1,076	723
4.	งานตรวจทางเคมี ฟิสิกส์	663	321	761	264
5.	งานตรวจยาเสพติด	6,128	6,222	6,055	3,855
6.	งานตรวจชีววิทยาและดีเอ็นเอ	32,398	21,732	24,147	20,507
7.	งานตรวจเอกสาร	107	94	163	82
รวม		44,286	32,999	35,784	27,368

ที่มา: ข้อมูล ณ วันที่ 30 สิงหาคม 2560 โดย ศูนย์นิติวิทยาศาสตร์จังหวัดชายแดนใต้

จากสถิติผลการปฏิบัติงานของศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2557-2560 จะเห็นได้ว่ามีจำนวนคดีที่พนักงานสอบสวนในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ถูกส่งมาตรวจพิสูจน์มีจำนวนมาก จึงถือได้ว่างานตรวจพิสูจน์หลักฐานมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินคดีของพนักงานสอบสวนไม่ว่าจะเป็นคดีอาญาทั่วไป หรือคดีที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในการนำผลการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานของคดีต่าง ๆ ไปเชื่อมโยงกับผู้กระทำความผิดได้อย่างถูกต้อง ไม่ผิดตัว และส่งผลให้ติดตามตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษได้ในที่สุด ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านพิสูจน์หลักฐานจึงต้องมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งความรู้ความสามารถ และความชำนาญ มีความขยันอดทน มีมนุษยสัมพันธ์ รวมถึงใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งในการยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติงานของหน่วยงานเพราะจะทำให้ได้รับความเชื่อถือ ศรัทธา จากประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้อุปกรณ์เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ที่มีเทคโนโลยีระดับสูงและทันสมัย ได้มาตรฐาน เพื่อสนับสนุนงานสืบสวนสอบสวน

ได้อย่างมีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะทำให้งานพิสูจน์หลักฐานมีประสิทธิภาพ

เหตุการณ์ความรุนแรงและความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือได้ว่าเป็นปัญหาในระดับชาติ อีกทั้งการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นนโยบายเร่งด่วนลำดับต้นๆของรัฐบาล โดยได้มีการบูรณาการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดมา ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน โดยมีหน้าที่ในการสนับสนุนการสืบสวนสอบสวนให้กับพนักงานสอบสวนให้สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงให้เกิดความชัดเจนด้วยองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ จึงมีความสนใจศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กรณีศึกษาพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนางานให้ดีขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานตรวจพิสูจน์หลักฐานและการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและเป็นที่น่าเชื่อถือและยอมรับจากทุกฝ่ายได้มากขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน
2. เพื่อศึกษาระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน

3. สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านธรรมาภิบาลของงานพิสูจน์หลักฐาน ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05
2. ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05
3. ปัจจัยด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

4. ปัจจัยด้านความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

5. ระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน อยู่ในระดับน้อย

4. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส จำนวนทั้งสิ้น 429 คน (ข้อมูล ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ณ วันที่ 30 สิงหาคม 2560)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส จำนวน 201 คน โดยแยกเป็นจังหวัดยะลา 61 คน จังหวัดปัตตานี 62 คน และจังหวัดนราธิวาส 78 คน

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส มีดังนี้

2.1 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส

2.2 ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน

4.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ได้แก่

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 ปัจจัยด้านธรรมาภิบาลของงานพิสูจน์หลักฐาน

1.2 ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน

1.3 ปัจจัยด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน

1.4 ปัจจัยด้านความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน

2. ตัวแปรควบคุม คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน และพื้นที่ต้นสังกัด

3. ตัวแปรตาม คือ ความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน

4.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส

4.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาในครั้งนี้ใช้เวลาศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ตั้งแต่เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2560 ถึง เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2561

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส

2. ได้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน

3. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะก่อประโยชน์ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ที่สนใจ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

ความเชื่อมั่น หมายถึง ความไว้วางใจ ความมั่นใจ เชื่อถือและยอมรับของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน

พนักงานสอบสวน หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสืบสวนสอบสวนรวบรวมวัตถุพยานหลักฐานในคดีที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส

พิสูจน์หลักฐาน หมายถึง การใช้องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการสืบสวนสอบสวน

วัตถุประสงค์ หมายถึง สิ่งใด ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในคดีได้โดยตรงหรือนำไปเชื่อมโยงกับคดีได้โดยมีความชัดเจนในตัวเอง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน หมายถึง สิ่งที่ส่งผลให้พนักงานสอบสวนเชื่อมั่นในงานพิสูจน์หลักฐาน แบ่งเป็นปัจจัยดังนี้

1. ปัจจัยด้านธรรมาภิบาลของงานพิสูจน์หลักฐาน หมายถึง การบริหารงานโดยใช้หลักนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่าในงานพิสูจน์หลักฐาน

2. ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน หมายถึง การรับรู้ของพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถของเจ้าหน้าที่ในงานพิสูจน์หลักฐาน รวมถึงทักษะความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์ในงานพิสูจน์หลักฐาน

3. ปัจจัยด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน หมายถึง ท่าที ความรู้สึก ความคิดเห็นของพนักงานสอบสวนในการเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย พอใจ ไม่พอใจ หรือไม่ชอบเกี่ยวกับงานพิสูจน์หลักฐาน

4. ปัจจัยด้านความเป็นระบบในการทำงาน หมายถึง ความพึงพอใจของพนักงานสอบสวนในด้านกระบวนการขั้นตอนในการให้บริการของงานพิสูจน์ ความพร้อมของเครื่องมือวิทยาศาสตร์และระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยใช้ในการตรวจพิสูจน์หลักฐาน

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ทัศนศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดของหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อมั่น
 - 1.1 ความหมายของความเชื่อมั่นหรือความไว้วางใจ
 - 1.2 องค์ประกอบของความเชื่อมั่น
 - 1.3 ความสำคัญของความเชื่อมั่น
 - 1.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่น
2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
 - 2.1 แนวคิดการสร้างธรรมาภิบาลและธรรมาภิบาลในประเทศไทย
 - 2.2 ความหมายของธรรมาภิบาล
 - 2.3 องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล
3. แนวคิดเกี่ยวกับพิสูจน์หลักฐาน
 - 3.1 หลักทฤษฎีการตรวจพิสูจน์หลักฐาน
 - 3.2 ความหมายและประเภทของพยานหลักฐาน
 - 3.3 ชนิดของพยานวัตถุ
 - 3.4 ความสำคัญของพยานหลักฐานและคุณค่าของวัตถุพยาน
4. แนวคิดเกี่ยวกับพนักงานสอบสวน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อมั่น

1.1 ความหมายของความเชื่อมั่นหรือความไว้วางใจ

กุลภรณ์ เทพรัตน์ (2548 : 37) ได้ศึกษาพบว่า ความไว้วางใจ คือความเชื่อมั่นของบุคคล กลุ่มคนหรือองค์กรซึ่งขึ้นอยู่กับความสมัครใจในการยอมรับในบุคคล กลุ่มคนหรือองค์กร

โดยตระหนักถึงความถูกต้องและความสนใจในสิ่งต่าง ๆ (Smith, 1997: 105 อ้างถึงใน กุลภรณ์ เทพรรัตน์, 2548 : 37) นักวิจัยหลายท่านกล่าวว่า ความสามารถในการทำนาย (Predictability) ไม่สามารถทำให้เกิดความไว้วางใจได้อย่างแท้จริง แต่มี 2 มิติที่เป็นส่วนประกอบทำให้เกิดความไว้วางใจได้แก่ ความรู้ด้านจริยศาสตร์ (Ethical) และความรู้ด้านเทคนิค (Technical) (Bidaule & Jarillo, 1996: 113 อ้างถึงใน กุลภรณ์ เทพรรัตน์, 2548: 38)

ความเชื่อมั่นเป็นความไว้วางใจส่วนบุคคลต่อฝ่ายอื่นภายใต้เงื่อนไขแห่งความไว้วางใจและความเสี่ยง (Carrall & Judge, 1995: 151 อ้างถึงใน กุลภรณ์ เทพรรัตน์, 2548: 38) ความเชื่อมั่นในระยะเริ่มต้นระหว่างบุคคลไม่ได้ขึ้นกับระดับประสบการณ์ที่มีกับบุคคลอื่นแต่จะขึ้นกับนิสัยของแต่ละบุคคล ความเชื่อมั่นถูกพัฒนาในระหว่างวัยเด็กซึ่งเป็นพัฒนาการที่มีมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีผลทำให้เกิดความเชื่อถือศรัทธาในผู้อื่น (Rotter, 1980: 65 อ้างถึงใน กุลภรณ์ เทพรรัตน์, 2548: 38) ทั้งนี้ความเชื่อมั่นของแต่ละบุคคลขึ้นกับผลที่เกิดตามมาภายหลังซึ่งเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง (Schneider, 1998: 79 อ้างถึงใน กุลภรณ์ เทพรรัตน์, 2548: 38) โดยความเชื่อมั่นเป็นความปรารถนาที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง ถ้าระดับของความเชื่อมั่นอยู่เหนือระดับการยอมรับในความเสี่ยงแล้วก็จะทำให้บุคคลนั้นตกลงยอมรับในความเสี่ยงที่เกิดขึ้น (Meyer et al., 1995: 709-710 อ้างถึงใน กุลภรณ์ เทพรรัตน์, 2548: 38) ความเชื่อมั่นนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ตลอดเวลา (Lewicki & Bunker, 1995: 115 อ้างถึงใน กุลภรณ์ เทพรรัตน์, 2548: 38) โดยระดับความเชื่อมั่นจะแตกต่างกันขึ้นกับการประเมินในแต่ละบุคคล นอกจากนี้ยังพบว่า วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของแต่ละบุคคล (Jaevenpaa & Leidner: 791 อ้างถึงใน กุลภรณ์ เทพรรัตน์, 2548: 38) ด้วยเช่นกัน

การให้คำจำกัดความของความเชื่อมั่นรวมถึงส่วนประกอบและการสร้างความเชื่อที่ปรากฏให้เห็นโดยทั่วไปมักขาดความสอดคล้องกัน ความเชื่อมั่นไม่สามารถกำหนดหรืออธิบายได้โดยนัย เนื่องจากความเชื่อมั่นเกิดจากความเสี่ยง (Deutsch, 1962; Gambetta, 1988; Mishra, 1996: 261 อ้างถึงใน กุลภรณ์ เทพรรัตน์, 2548: 38) มนุษย์จึงเลือกที่จะให้ความเชื่อมั่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยขึ้นกับสัดส่วนของต้นทุนและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการศึกษาพบว่าผู้บริโภคไม่ต้องการความเสี่ยงจากการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพื่อสร้างให้เกิดความเชื่อมั่น อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงแล้วผู้บริโภคจะต้องยอมรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ (Meyer et al., 1995: 709-710 อ้างถึงใน กุลภรณ์ เทพรรัตน์, 2548: 38)

ความเชื่อมั่น ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Trust” มีหมายความว่า ความเชื่อถือ ความเชื่อใจ ความไว้วางใจและความมั่นใจ (วิทย์ เทียงบูรณธรรม, 2541: 971) โดยได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายต่าง ๆ ของความเชื่อมั่นไว้ ดังนี้

ความเชื่อมั่นหรือความไว้วางใจ หมายถึง ความตั้งใจกระทำต่อผู้อื่นบนพื้นฐานความคาดหวังเชิงบวกที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล ภายใต้เงื่อนไขของความเลื่อมใสและการพึ่งพากัน (Mayer, Davis, & Schoorman: 1995) ความเชื่อมั่นหรือความไว้วางใจในที่ทำงานมีอยู่สองรูปแบบ คือ ความตั้งใจต่อความไว้วางใจและความเปิดเผยต่อผู้อื่น (Gillespie & Dober: 2003) ความเชื่อมั่นเป็นทั้งความเชื่อ (belief) การตัดสินใจ (decision) และการกระทำ (action) (Dietz, Hartog, & Deanne: 2006)

Moorman, Deshpande, and Zaltman (1993: 82 อ้างถึงใน สุขสิทธิ์ วชิรขจร, 2558) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นไว้ว่าหมายถึง ความเต็มใจที่จะมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้ที่เราติดต่ออยู่ (Exchange Partner) โดยบุคคลหรือหน่วยงานเหล่านั้นเป็นบุคคลหรือหน่วยงานที่เราให้ความเชื่อถือ ซึ่งความเชื่อมั่นของผู้ใช้บริการส่วนใหญ่จะสัมพันธ์กับความสามารถในการดำเนินงานหรือความเชี่ยวชาญของหน่วยงาน ความน่าเชื่อถือและความตั้งใจจริงที่จะทำงานสนองตอบความต้องการของผู้ใช้บริการ

Morgan และ Hunt (1994: 23 อ้างถึงใน สุขสิทธิ์ วชิรขจร, 2558) กล่าวถึงความเชื่อมั่นว่าเป็นความตระหนักรู้ถึงความน่าเชื่อถือของผู้ที่เราติดต่อยุถึงคุณงามความดี (Integrity) ของผู้นั้น จะเน้นที่ความสำคัญของความเชื่อถือนั่นใจ (Confidence) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) อันเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของความเชื่อมั่น

Mishra (1996 อ้างถึงใน จำลองลักษณ์ อินทวัน, 2558) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นไว้ว่า เป็นความเต็มใจของบุคคลที่มีความมั่นคงต่อบุคคลอื่น โดยมีความเชื่อว่าบุคคลนั้นเป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีความเปิดเผยให้ความสนใจห่วงใย และความน่าเชื่อถือ

Hosmer as cited in Smith (1997: 105 อ้างถึงใน วิทยา ชินบุตร, 2560) มีแนวคิดที่ว่าความเชื่อมั่นขึ้นอยู่กับความสมัครใจในการยอมรับตัวบุคคล กลุ่มคนหรือองค์กร โดยตระหนักถึงความถูกต้องและความสนใจในสิ่งต่าง ๆ โดยความเชื่อมั่นในระยะเริ่มต้นระหว่างบุคคลไม่ได้ขึ้นกับระดับประสบการณ์ที่มีกับบุคคลอื่น แต่จะขึ้นกับนิสัยของแต่ละบุคคล ความเชื่อมั่นถูกพัฒนาในระหว่างวัยเด็กซึ่งเป็นพัฒนาการที่มีมาอย่างต่อเนื่องโดยมีผลทำให้เกิดการศรัทธาในผู้อื่น

Marshall (2000: 48 อ้างถึงใน จำลองลักษณ์ อินทวัน, 2558) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นไว้ว่า เป็นความไว้วางใจที่เป็นผลสะท้อนให้เกิดความเชื่อมั่น ความซื่อสัตย์ของบุคคลที่มีต่อคุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอื่น

Robbins (2000: 147 อ้างถึงใน จำลองลักษณ์ อินทวัน, 2558) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นไว้ว่า ความเชื่อมั่นเป็นความคาดหวังในทางบวกต่อบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นคำพูด การกระทำหรือการตัดสินใจที่จะกระทำหรือการตัดสินใจที่จะกระทำตามสมควรแล้วแต่โอกาส

Golembiewski and McConkie (1975) นิยามความหมายของความเชื่อมั่นว่า ความเชื่อมั่นหรือความไว้วางใจแสดงถึงความพึ่งพาอาศัยกันหรือความมั่นใจในบางสถานการณ์ ความไว้วางใจสะท้อนให้เห็นความคาดหวังผลลัพธ์ทางบวก ความเชื่อมั่นแสดงถึงความเสี่ยงบางประการต่อความคาดหวังของสิ่งที่ได้รับและความเชื่อมั่นแสดงถึงบางระดับของความไม่แน่นอนต่อผลลัพธ์

Cook and Wall (1980) กล่าวว่าความไว้วางใจเป็นความเชื่อมั่นต่อเจตนาของเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร รวมทั้งความมั่นใจในความสามารถของเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร

ปัญญาภรณ์ ศรีกุลชา (2553: 30) ได้มีการรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อมั่นไว้ดังนี้

Rotter (1967: อ้างถึงใน ปัญญาภรณ์ ศรีกุลชา, 2553) คิดเห็นว่า ความเชื่อมั่นหรือความเชื่อถือ ส่วนใหญ่เป็นความคาดหวังใน ตัวบุคคลที่มีคาดหวังต่อบุคคลอื่นว่าสามารถไว้วางใจหรือเชื่อถือได้

Altman and Taylor (1973: อ้างถึงใน ปัญญาภรณ์ ศรีกุลชา, 2553) มีความคิดเห็นว่าความมั่นใจเป็นส่วนหนึ่งของความเชื่อมั่น เป็นผลมาจากความเชื่อที่มีต่อองค์กร โดยเชื่อมั่นว่าองค์กรนั้นเป็นองค์กรที่น่าเชื่อถือ มีความซื่อสัตย์ หรือมีคุณธรรมสูง จะต้องประกอบไปด้วยการบริการที่มีคุณภาพ มีความซื่อสัตย์ มีความ ยุติธรรม มีความรับผิดชอบและให้ความช่วยเหลือ

Whitney (1996: อ้างถึงใน ปัญญาภรณ์ ศรีกุลชา, 2553) มีความเห็นว่า ความเชื่อมั่น คือความมั่นใจในความซื่อสัตย์ ความน่าเชื่อถือ และความยุติธรรมในบุคคลหรือสิ่งใด ๆ

ธีรภาพ วัฒนวิจารณ์ (2545: อ้างถึงใน รุ่งโรจน์ พรนรินทร์ทิพย์, 2557) ให้นิยามของความเชื่อมั่นว่า เป็นสิ่งที่อยู่ในตัวบุคคลโดยจำทำหน้าที่กำกับความคิดตลอดจนความรู้สึกเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ และแสดงออกมาใน ลักษณะของพฤติกรรมที่ปรากฏต่อบุคคลภายนอก ซึ่งก็คือบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล โดยความเชื่อมั่นไม่ได้จำกัดอยู่แต่ในตัวเองแต่อาจรวมไปถึงความเชื่อมั่นในผู้อื่นด้วย

อัจฉราพรรณ สุวรรณมุต (2556: 7) ได้สรุปไว้ว่า ความเชื่อมั่น คือ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ซึ่งอาจเป็นผลที่ได้รับมาจากประสบการณ์ที่ได้รับมา ไม่ว่าจะเป็นจากบุคคลหรือองค์กรในด้านต่าง ๆ เช่น ในเรื่องความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความสามารถในการบริหารจัดการและความรับผิดชอบต่อสังคม อาจกล่าวได้ว่าเป็นความคาดหวังในทางบวกที่มีต่อบุคคลหรือองค์กร

สรุปได้ว่า ความเชื่อมั่น หมายถึง ความไว้วางใจหรือความมั่นใจของบุคคลซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้ความเข้าใจของบุคคลนั้นว่ามีการรับรู้ มีความรู้สึก ตลอดจนการแสดงออกที่บุคคลแสดงพฤติกรรมความเต็มใจ การยอมรับ และความคาดหวังทางบวกที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งภายใต้สถานการณ์หนึ่ง

1.2 องค์ประกอบของความเชื่อมั่น

Mayer (1995: อ้างถึงใน จำลองลักษณ์ อินทวัน, 2558) ได้กล่าวว่า จากคำนิยามที่ว่า ความเชื่อมั่น ความเชื่อถือ ไว้วางใจ คือความยินยอมของบุคคลที่จะยอมรับผลการกระทำที่อาจเป็นผลทางลบของบุคคลอื่น โดยอยู่บนพื้นฐานความคาดหวังที่ว่าบุคคลอื่นจะปฏิบัติหรือทำงานใด ๆ ที่สำคัญสำหรับผู้ให้ความเชื่อถือไว้วางใจ สามารถสรุปองค์ประกอบที่สำคัญของความเชื่อถือว่าไว้วางใจได้ 3 ประการ

(1) ความเต็มใจ (Willingness) กล่าวคือ คนเราอาจจะมีแนวโน้มที่จะให้ความเชื่อถือไว้วางใจแก่บุคคลหนึ่งอยู่แล้ว แต่ทว่าการให้ความเชื่อถือไว้วางใจแก่บุคคลอื่นอย่างตั้งใจเป็นปรากฏการณ์ที่เจาะจง หรือเป็นไปอย่างมีวัตถุประสงค์ กล่าวคือ ความเชื่อมั่น ความเชื่อถือไว้วางใจที่มอบให้แก่บุคคลอื่นควรจะก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีสำหรับคนที่ให้ความเชื่อถือไว้วางใจ มิเช่นนั้นแล้วทำไมบุคคลหนึ่งจึงยอมรับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ประเด็นนี้แสดงให้เห็นว่าทุก ๆ สิ่งมีความเท่าเทียมกันหากบุคคลมีความคาดหวังที่จะได้ผลตอบแทนสูงจากการให้ความเชื่อถือไว้วางใจผู้อื่นอย่างถูกต้องเหมาะสม บุคคลนั้นย่อมจะให้ความเชื่อถือไว้วางใจสูงตามไปด้วย

(2) การยอมรับความเสียหาย (Vulnerability) สะท้อนถึงการรับรู้ถึงการสูญเสียซึ่งอาจเกิดขึ้นเมื่อบุคคลให้ความเชื่อถือไว้วางใจ แก่บุคคลที่ไม่สมควรจะได้รับความเชื่อถือ ไว้วางใจนั้น กล่าวคือ ให้ความเชื่อถือไว้วางใจแก่บุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์จากการได้รับ ความเชื่อถือไว้วางใจโดยที่ บุคคลนั้นจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม การยอมรับความเสียหายเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความเชื่อถือว่าไว้วางใจ เมื่อคนเรายอมให้ตนเองขึ้นอยู่กับเจตนาดีของบุคคลอื่น บุคคลก็จำเป็นต้องยอมรับความเสียหายที่เกิดขึ้นอันอยู่ในขอบเขตของเจตนาดีนั้นด้วย เมื่อบุคคลให้ความเชื่อถือไว้วางใจแก่ผู้ใด ก็เท่ากับว่าเปิดโอกาสให้เขาผู้นั้นทำให้เกิดภัยอันตรายหรือความเสียหายได้ ดังนั้นความเชื่อถือว่าไว้วางใจจึงเป็นการยอมรับความเป็นไปได้ของความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นนั้น ต้องไม่ได้มาจากเจตนาร้ายที่มีต่อบุคคลจากหลักการที่ว่าทุก ๆ สิ่งมีความเท่าเทียมกันเราจึงคาดการณ์ไว้ว่าหากบุคคลได้รับความเสียหายหรือความสูญเสียจากการเชื่อถือว่าไว้วางใจแล้ว บุคคลนั้นจะให้ความเชื่อถือว่าไว้วางใจน้อยลง

(3) ความคาดหวัง (Expectation) แสดงเงื่อนไขในเรื่องของความเชื่อหรือความมั่นใจในความสมควรแก่การได้รับความเชื่อถือว่าไว้วางใจและศักยภาพความสามารถของบุคคลที่เราให้ความเชื่อถือว่าไว้วางใจ

Boon & Holmes (1991: อ้างถึงใน จำลองลักษณ์ อินทวัน, 2558) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นหรือความไว้วางใจเป็นสภาพการณ์ที่รวมถึงความมั่นใจ สิ่งที่คาดหวังในทางบวกเกี่ยวกับเหตุจูงใจ

ของผู้อื่น ประกอบกับการคำนึงถึงตนเองในสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงขึ้นอยู่กับ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. แนวโน้มที่มีต่อความไว้วางใจ
2. ปัจจัยกำหนดสถานการณ์
3. ประวัติความสัมพันธ์

กรกฎ ทองชะโชค และคณะ (2559: 46) ได้สรุปวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีองค์ประกอบของความเชื่อมั่นไว้ดังนี้

Cummings and Bromiley (1996: อ้างถึงใน กรกฎ ทองชะโชค และคณะ, 2559) อธิบายความไว้วางใจในสามองค์ประกอบคือ องค์ประกอบแรกคือ อารมณ์ความรู้สึก (Affective) หรือบุคคลมีความรู้สึกอย่างไรองค์ประกอบที่สองคือ ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive) หรือบุคคลคิดอย่างไร องค์ประกอบสุดท้ายคือ พฤติกรรมที่ตั้งใจ (Intended behavior) หรือบุคคลตั้งใจแสดงพฤติกรรมอย่างไร

Reina & Reina (1999: อ้างถึงใน กรกฎ ทองชะโชค และคณะ, 2559) ซึ่งได้กำหนดไว้ว่า ความไว้วางใจจะเกิดขึ้นได้นั้น ประกอบไปด้วยความไว้วางใจด้านศักยภาพ (Competence trust) คือ การที่บุคคลมีความสามารถในการกระทำสิ่งที่จำเป็นต่อการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยเฉพาะในงานที่เฉพาะเจาะจง หรืองานที่มีความซับซ้อนในการผสมผสานกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

แนวทางในการสร้างความเชื่อมั่น Mcknight, D.H. & Chervany (2006: อ้างถึงใน กรกฎ ทองชะโชค และคณะ, 2559) เสนอว่าขั้นแรกของความเชื่อมั่นเป็นความสัมพันธ์ใหม่ ภายในองค์กรที่ได้รับอิทธิพลจากความประสงค์ ของผู้ให้ความไว้วางใจในความไว้วางใจ (Trustor's disposition to trust) (Jones & George, 1998 :32-540) ดังนั้น กระบวนการความรู้ความเข้าใจ (Cognitive process) ความเชื่อในความไว้วางใจ (Trusting belief) และเจตนาเริ่มต้นแห่งความไว้วางใจ (trust intention) การเริ่มต้นความไว้วางใจเป็นการได้รับอิทธิพลโดยโครงสร้างความไว้วางใจบนพื้นฐานสถาบันความเชื่อมั่นในโครงสร้างและความเชื่อในสภาวะปกติ ดังนั้นความสำเร็จของผลงานเกิดจากการอุปถัมภ์ของความไว้วางใจที่เพิ่มพูนความสามารถขององค์กรนำไปสู่การเพิ่มคุณค่าโดยทีมงานความร่วมมือและการพัฒนา

ทัศนีย์ ทานตวนิช (2553, อ้างถึงใน รุ่งโรจน์ พรนรินทร์ทิพย์, 2557) ได้กล่าวถึง การเกิดและการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นของบุคคลคนใดคนหนึ่ง ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. เกิดจากความเชื่อ ความเชื่ออาจจะเกิดได้จากหลายปัจจัย ดังนี้

1.1 เกิดจากประสบการณ์ เป็นความเชื่อที่บุคคลได้ประสบมาด้วยตนเอง อาจจะเป็นด้วยความบังเอิญ เป็นเรื่องธรรมชาติ หรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้นก็ตาม ทั้งนี้อาจเป็นจริงหรือไม่เป็นจริงก็ได้

1.2 เกิดจากการได้รับข่าวสารต่อ ๆ กันมา หรืออ้างคำโบราณที่ยึดถือกันมาหรือโฆษณาชวนเชื่อ เป็นความเชื่อที่เกิดจากคำอ้างต่อ ๆ กันมา หรืออ้างถึงคำกล่าวโบราณที่ยึดถือและยอมรับกันมา หรือใช้สื่อต่าง ๆ ในการโฆษณาชวนเชื่อ ซึ่งสามารถโน้มน้าวให้ผู้ฟังเชื่อถือได้

1.3 เกิดจากการที่ได้ปฏิบัติสืบต่อ ๆ กันมาของคนรุ่นก่อน เป็นความเชื่อที่เกิดจากพิธีกรรม หรือเกิดจากปฏิบัติที่ทำสืบต่อกันมา อาจถือเป็นเรื่องของวัฒนธรรมและประเพณีทางสังคม ซึ่งสร้างให้เกิดความเชื่อในกลุ่มคนง่าย

1.4 เกิดจากนึกคิดเอาเองตามความรู้สึกของตน เป็นความเชื่อที่คาดเดาหรือคิดเอาเอง หรือรู้สึกไปเอง อาจจะไม่มีความเชื่อใด ๆ มาสนับสนุน

2. การเปลี่ยนความเชื่อ มีหลายปัจจัยที่ทำให้คนเปลี่ยนความเชื่อได้ดังนี้

2.1 ประสบการณ์ตรง โดยที่ตนเองได้ประสบกับเหตุการณ์ หรือสิ่งใหม่ๆ ที่คัดค้านความเชื่อเดิม

2.2 ความเชื่อบางอย่างอาจได้รับการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์แล้วพบว่าไม่เป็นจริงตามที่เชื่อ

2.3 การล้มเลิกพิธีกรรมหรือประเพณีการปฏิบัติบางอย่างที่ทำสืบต่อเนื่องกันมา

2.4 การรู้จักใช้เหตุและผลในการวิเคราะห์ความเชื่อของตนเอง หรือปฏิบัติด้วยตนเองจนรู้ความจริง

1.3 ความสำคัญของความเชื่อมั่น

ความเชื่อมั่นหรืออาจเรียกว่า ความไว้วางใจ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการทำงาน โดยเฉพาะความเชื่อถือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือประชาชนต่อการทำงานของหน่วยงาน ภาครัฐอาจส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ เนื่องจากว่าหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือประชาชน ขาดความเชื่อมั่นในหน่วยงานภาครัฐแล้ว หน่วยงานภาครัฐนั้นก็จะไม่มีมีความสำคัญและขาดการสนับสนุน และนอกจากนี้ก็จะส่งผลกระทบต่อการทำงานให้มีความร่วมมือ การประสานงาน ตลอดจนการร่วมปฏิบัติงาน ดังนั้นการสร้างเชื่อมั่นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงประชาชนเพื่อให้เกิดความไว้วางใจ จึงเป็นปัจจัยสำคัญ อันจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานภาครัฐเป็นอย่างมาก องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) ให้มีความสำคัญกับความเชื่อมั่น ไว้วางใจที่มีต่อรัฐบาล นอกจากนั้นแล้ว

การมีจริยธรรมของหน่วยงานภาครัฐยังสามารถนำไปสู่การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลได้เป็นอย่างดี ตลอดจนระดับความน่าเชื่อถือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือประชาชนที่มีต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐ อาจแตกต่างกันบ้าง ตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ และระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และอาจรวมถึงลักษณะของการมีปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานภาครัฐนั้น ๆ ดังนั้น เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงประชาชนเกิดความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของรัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐ รัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐนั้น จึงควรที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยมีพื้นฐานการทำงานอยู่บนหลักธรรมาภิบาลหรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (อรรถาพรพรณ สุวรรณมุต, 2556: 7)

คณิงนิจ (2549) กล่าวว่า " ความเชื่อมั่น " ในตัวบุคคลหรือองค์กร ไม่ได้เกิดขึ้นและตั้งอยู่อย่างเลื่อนลอย หากแต่ต้องมี "ฐาน" รองรับ นั่นก็คือ ผลงานการกระทำและพฤติกรรมของบุคคลและองค์กร หากต้องการให้คนเชื่อมั่น เชื่อถือควรเริ่มที่ "การกระทำ" ที่น่าเชื่อถือ ถ้าการกระทำน่าเชื่อถือจะเกิดการเชื่อถือนั้น ไม่จำเป็นต้องเรียกร้องให้เชื่อถือ การรับรู้เกี่ยวกับภาพลักษณ์และประวัติขององค์กร ผู้นำหรือผู้บังคับบัญชามีผลกระทบต่อความตั้งใจ ความภักดี และความไว้วางใจด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งนี้รวมถึงปัจจัยที่เกิดจากการส่งผ่านข้อมูลข่าวสารภายในองค์กรและความเชื่อจากคนหนึ่ง ไปอีกคนหนึ่ง เช่น ในพนักงานใหม่เมื่อเห็นผู้นำประพฤติปฏิบัติตน เมื่อเขาก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นก็มีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมดังกล่าวด้วย

ในปัจจุบันบริษัทหรือองค์กรที่มีชื่อเสียงหลายแห่งกำลังหาวิธีการต่าง ๆ ในการสร้างภาพลักษณ์ของบริษัทหรือองค์กร รวมถึงภาพลักษณ์ของการเป็นบริษัทที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ เพราะการเป็นบริษัทหรือองค์กรที่น่าเชื่อถือนั้น ความเชื่อมั่นนับเป็นส่วนสำคัญและควรปลูกฝังในใจของพนักงานทุก ๆ คน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับของผู้บริหารองค์กรแล้วนั้น ล้วนแล้วแต่มีความเข้าใจเป็นอย่างดี โดยพวกเขาต้องสื่อสารกับผู้ลงทุน พนักงาน และลูกค้าตลอดจนสาธารณชนทั่วไป

การเป็นผู้บริหารหรือผู้นำย่อมต้องอาศัยลูกน้องในการทำงานตามแผนงานที่วางไว้ คนที่รับมอบหมายงานไปย่อมพอใจ ที่จะได้รับความไว้วางใจในการทำงานด้วยความภูมิใจ แต่ในฐานะผู้มอบหมายงาน การเชื่อมั่นและไว้วางใจให้ลูกน้องทำงานเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ต้องมี หากไม่ไว้วางใจก็ไม่ควรมอบหมายงานให้ อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารไม่ควรวางใจในทุกเรื่องที่มามอบหมาย เพราะการวางใจมักจะทำให้ผู้มอบหมายขาดความสนใจในการติดตามตรวจสอบ เฝ้าระวังและตายใจ บางครั้งอาจเกิดผลเสียหายที่ร้ายแรงเมื่อรับรู้ภายหลังและอาจแก้ไขไม่ทันการ ผู้นำที่ซอซอวางใจลูกน้องให้ทำงานมักเป็นพวกไม่มีความรู้ในงานและอ่อนแอ ซึ่งมักจะหงุดหงิดและโทษลูกน้องเมื่อผลงาน

ล้มเหลว นักบริหารหรือผู้นำที่ดีควรตัดสินใจคัดเลือกคนที่มีประสิทธิภาพให้ตรงกับความสามารถ และมอบหมายงานให้โดยต้องแสดงความไว้วางใจ เชื่อมมั่นในตัวเขาเพื่อให้เกิดกำลังใจในการทำงาน ควรที่จะติดตาม รับผิดชอบต่อรายงาน ประเมินผลเป็นระยะ หากไม่เป็นไปตามแผน จำเป็นต้องเข้าไปแก้ไขอย่างทันการ เพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายที่ต้องการ

แต่การทำงานร่วมกันในองค์กร มีระบบการแข่งขันเพื่อแสดงออกซึ่งความสามารถมีส่วนในการหล่อหลอมให้องค์กรส่งเสริมคนเก่งมากกว่าคนดี ทำให้ในองค์กรเกิดปัญหาเรื่องไม่เชื่อมั่นและไว้วางใจกัน ไม่ศรัทธากันในทีมงาน ซึ่งเป็นบ่อนทำลายการเติบโตขององค์กร การสร้างความเชื่อมั่นทำได้ไม่ยาก ถ้าองค์กรต้องการผลลัพท์อย่างจริงจัง

การสร้างให้เกิดความเชื่อมั่นไม่ใช่เป็นความรับผิดชอบที่ผู้นำจะต้องสร้างเท่านั้น ในขณะที่หัวหน้าพนักงานก็ควรปรับเปลี่ยนตัวเอง ไม่ใช่รอให้ผู้นำเปลี่ยนหรือกล่าวโทษที่ผู้นำ ตัวเรามีอิทธิพลต่อตัวเราเต็มที่จะเปลี่ยน ถ้าไม่ลงมือพัฒนาให้เรามีคุณสมบัติหรือมีคุณลักษณะที่ดี คนอื่นที่จะมาปฏิบัติสัมพันธ์กับเราจะไม่ไว้วางใจเรา ทั้งนี้หากคนในองค์กรส่วนใหญ่ตระหนักและให้คุณค่ากับสิ่งเหล่านี้แล้ว องค์กรจะไม่มีปัญหาเรื่องการไว้วางใจกัน ถ้ามีความเชื่อมั่นและไว้วางใจกันทั่วทั้งองค์กรจะทำให้เกิดความสุข

1.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่น

ความพยายามที่จะเข้าใจความเชื่อมั่นนั้น นักวิจัยทั้งหลายสมควรต้องวินิจฉัยถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นหรือความไว้วางใจ (Burke, Shawn, Dana, Lazzara, & Salas, 2007) และ Mayer et al. (1995) เสนอโมเดลที่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางและมีอิทธิพลต่อการศึกษาคความไว้วางใจอย่างยิ่ง โดยเสนอว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจ (trust factors) หรือลักษณะปัจจัยของผู้ที่ได้รับความไว้วางใจหรือที่เรียกว่า คุณลักษณะที่น่าไว้วางใจของผู้บังคับบัญชา (trustworthiness) ที่ปรากฏบ่อย 3 ปัจจัย คือ ความสามารถ (ability) ความเมตตาคุณธรรมและการยึดถือหลักคุณธรรม เขาอธิบายว่าความสามารถ เป็นกลุ่มของทักษะต่าง ๆ สมรรถนะและคุณลักษณะพิเศษที่บุคคลหรือกลุ่มมีความสามารถสูงในทักษะบางสาขา สามารถให้บุคคลอื่นไว้วางใจในงานที่ยากที่เกี่ยวข้องกับสาขานั้น ความเมตตาคุณธรรมเป็นขอบเขตที่บุคคลที่ถูกไว้วางใจได้รับการเชื่อว่า ต้องการจะทำแต่สิ่งที่ดี ๆ ให้แก่บุคคลที่ให้ความไว้วางใจและการยึดถือหลักคุณธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างการยึดถือหลักคุณธรรมกับความไว้วางใจ เกี่ยวข้องกับความเข้าใจของผู้ที่ให้ความไว้วางใจยอมรับต่อบุคคลที่ถูกไว้วางใจความเชื่อว่า บุคคลที่ถูกไว้วางใจมีจิตสำนึกที่ดี มีการกระทำที่คงเส้นคงวา มีการสื่อสารที่ดี น่าเชื่อถือ ซึ่งองค์ประกอบทั้งสามมีผลอย่างมากต่อความไว้วางใจในองค์กร แม้ว่าแบบจำลองก่อนหน้านี้แสดงปัจจัยเหตุของ ความไว้วางใจมากกว่าสามองค์ประกอบข้างต้น แต่องค์ประกอบทั้งสาม

สามารถอธิบายได้อย่างรัดกุมต่อความไว้วางใจ ปัจจัยคุณลักษณะที่น่าไว้วางใจของผู้บังคับบัญชาสามารถประยุกต์ใช้ได้ทั้งในการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่มหรือระหว่างองค์กรและปัจจัยคุณลักษณะที่น่าไว้วางใจของผู้บังคับบัญชาส่งผลต่อความไว้วางใจในกลุ่มหรือองค์กรด้วย (Mayer et al., 2005)

Burke et al. (2007) แสดงถึงองค์ประกอบหรือปัจจัยเหตุของความไว้วางใจ มี 3 ปัจจัยเช่นเดียวกับ Mayer et al. (1995) คือ ความสามารถ ความเมตตากรุณาและการยึดถือหลักคุณธรรม ส่วนการศึกษาของ Dietz et al. (2006) เสนอว่า องค์ประกอบ หรือปัจจัยที่มีผลต่อความไว้วางใจประกอบด้วย การยึดถือหลักคุณธรรม ซึ่งรวมถึง ความเปิดเผย (openness) และความซื่อสัตย์ (honesty) ความเมตตากรุณา สมรรถนะ และความสามารถพยากรณ์ได้

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อมั่นมี 4 ปัจจัย คือ การยึดถือหลักคุณธรรม ความเมตตากรุณา สมรรถนะ และความสามารถพยากรณ์ได้ สามารถอธิบายได้ ดังนี้

1. การยึดถือหลักคุณธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างการยึดถือหลักคุณธรรมและความเชื่อมั่นเกี่ยวข้องกับความเข้าใจของผู้ให้ความไว้วางใจ (trustor) ต่อผู้ได้รับความเชื่อมั่นไว้วางใจ (trustee) ว่าเป็นผู้ยึดมั่นต่อหลักการที่ผู้ให้ความไว้วางใจ ยอมรับความเชื่อว่าผู้ได้รับความไว้วางใจเป็นผู้มีความยุติธรรมอย่างยิ่งยวด (Mayer et al., 1995) โดย Mayer et al. (1995) เห็นว่า ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่น สอดคล้องกับ Butler (1991) ว่า การยึดถือหลักคุณธรรม เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความความเชื่อมั่น Dietz et al. (2006) ทบทวนวรรณกรรม พบว่า การยึดถือหลักคุณธรรมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความความเชื่อมั่นและไว้วางใจและเป็นปัจจัยที่พบบ่อยที่สุด ปัจจัยนี้ครอบคลุมถึงความเป็นคนเปิดเผยและความซื่อสัตย์ ซึ่ง Mishra (1996) เห็นว่า ความเป็นคนเปิดเผยเป็นปัจจัยสำคัญต่อความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ โดย Shockley-Zalabak, Ellis, and Winograd (2000) ศึกษาโดยการวิเคราะห์แบบจำลองสมการ โครงสร้าง พบว่า ความเป็นคนเปิดเผยและความซื่อสัตย์ เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความไว้วางใจในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ Dirks and Ferrin (2002) ที่ศึกษาว่า การยึดถือหลักคุณธรรมของผู้นำเป็นคุณลักษณะที่ส่งผลต่อความความเชื่อมั่นในผู้นำ ส่วน Burke et al. (2007) แสดงว่า การยึดถือหลักคุณธรรมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจเช่นเดียวกันและเห็นว่า ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยที่สำคัญมากต่อความไว้วางใจ Shaw (1997) กล่าวว่า การยึดถือหลักคุณธรรมเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างและรักษาความความเชื่อมั่นและไว้วางใจทั้งในองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน

2. ความเมตตากรุณา Mayer et al. (1995) เห็นว่า ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจ โดยความเมตตากรุณา คือ สิ่งที่ผู้ได้รับความเชื่อมั่นและไว้วางใจ ได้รับความเชื่อจาก ผู้ให้ความไว้วางใจ ว่าเป็นผู้ต้องการทำความดี หลีกเลียงจากความเห็นแก่ตัวจากผลประโยชน์ ความ

เมตตาการุณา แสดงถึงผู้ได้รับความไว้วางใจ แสดงความรักใคร่ผูกพันบางประการต่อผู้ให้ความไว้วางใจ เช่น ผู้ได้รับความไว้วางใจแสดงความต้องการช่วยเหลือผู้ให้ความไว้วางใจ โดยมีได้หวังผลประโยชน์ตอบแทน แม้ว่าผู้ได้รับความไว้วางใจมิได้ถูกร้องขอ ความช่วยเหลือจากผู้ให้ความไว้วางใจ Mayer et al. (1995) ทบทวนวรรณกรรม พบว่า ความเมตตาการุณา เป็นปัจจัยที่พบบ่อยที่สุดเป็นอันดับสองรองจากปัจจัยการยึดถือหลักคุณธรรม รวมถึง Burke et al. (2007) และ Dietz et al. (2006) พบว่า ความเมตตาการุณา เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่น ไว้วางใจ เช่นกัน

3. สมรรถนะ สมรรถนะ คือ ความรู้ของบุคคล ทักษะ ความสามารถ การตัดสินใจและอื่น ๆ ที่นำไปสู่ผลลัพธ์รวมทั้งการช่วยเหลือผู้อื่นในการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ (Reina & Reina, 1999) และทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อผลการปฏิบัติงาน (Hartog, 2003) ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจ (Dietz et al., 2006) ส่วน Mayer et al. (1995) เรียกปัจจัยนี้ว่า ความสามารถ คือ กลุ่มของทักษะ สมรรถนะและลักษณะอำนาจ ที่บุคคลมีอิทธิพล ในขอบเขตเฉพาะบางประการ ขอบเขตของความสามารถเฉพาะที่ผู้ได้รับความไว้วางใจ มีสมรรถนะสูงในเทคนิคหรือทักษะบางด้าน โดย Butler (1991) และ Mayer et al. (1995) รวมทั้ง Mishra (1996) เห็นว่า ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจ อีกทั้ง Burke et al. (2007) ชี้ว่า สมรรถนะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจและเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความไว้วางใจที่ชัดเจน รวมทั้งการวิจัยของ Shockley-Zalabak et al. (2000) ทำการวิเคราะห์ โมเดลสมการ โครงสร้าง พบว่า สมรรถนะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจในองค์กร

4. ความสามารถพยากรณ์ได้ ความสามารถพยากรณ์ได้ เป็นความคงเส้นคงวาหรือความมั่นคง (consistency) และความสม่ำเสมอของพฤติกรรม (Dietz et al., 2006) ความคงเส้นคงวาในคำพูดและการกระทำเป็นปัจจัยสำคัญเพราะช่องว่างระหว่างคำพูดและการกระทำทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจ (Feldheim, 2001) สำหรับ Robbins (2005) กล่าวว่า เป็นการสร้างความเชื่อถือความสามารถในการทำนายและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้และแสดงบทบาทพฤติกรรมทั้งคำพูดและการกระทำอย่างสอดคล้องกันไม่เปลี่ยนแปลง แม้ว่า Mayer et al. (1995) จะไม่ได้ระบุว่า ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจ แต่พวกเขาได้ชี้ให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถพยากรณ์ได้และความไว้วางใจอย่างชัดเจน (Mayer et al., 1996) แต่ Dietz et al. (2006) และ Mishra (1996) เห็นว่า ปัจจัยนี้เป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจ รวมถึง Rempel, Holmes, and Zanna (1985) ชี้ว่า ความสามารถพยากรณ์ได้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อความไว้วางใจและผลงานวิจัยของ Bernthal (1995) ยืนยันว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความไว้วางใจ

จากแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อมั่นทั้งหมดที่กล่าวมา กรณีศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกแนวคิดของ Mayer et al. (1995) ซึ่งกล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ด้าน คือ การยึดถือหลักคุณธรรม ความเมตตา กรุณา สมรรถนะ และความสามารถพยากรณ์ได้ ผู้วิจัยพิจารณาแล้วว่าแนวคิดดังกล่าวเป็นตัวชี้วัดที่ใช้กันอย่างแพร่หลายและมีเนื้อหาที่ครอบคลุมด้านต่าง ๆ ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นค่อนข้างสมบูรณ์ นอกจากนี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในบริบทของงานสืบสวนสอบสวนและงานพิสูจน์หลักฐานจำเป็นต้องพิจารณาให้ครอบคลุมถึงหลักธรรมาภิบาลด้วย เนื่องจากธรรมาภิบาลเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งในการยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติงานของหน่วยงานเพราะจะทำให้ได้รับความเชื่อถือ ศรัทธา จากประชาชนมากยิ่งขึ้น และจากการศึกษาแนวคิดของ Mayer et al. (1995) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นด้านการยึดถือหลักคุณธรรม และด้านความเมตตา กรุณา นั้นสามารถนำมากล่าวรวมในหลักของธรรมาภิบาลได้

ตาราง 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่น	Mayer et al. (1995)	Mishra (1996)	Robbins (2005)	Dietz et al. (2006)	Bunke et al. (2007)
1. ธรรมาภิบาล (การยึดถือหลักคุณธรรม, ความเมตตา กรุณา, ความโปร่งใส ฯลฯ)	✓	✓	-	✓	✓
2. ทักษะและการรับรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน (สมรรถนะความรู้ของบุคคล, ทักษะ ความสามารถ, การตัดสินใจและอื่น ๆ ที่นำไปสู่ผลลัพธ์รวมทั้งการช่วยเหลือผู้อื่นในการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ เครื่องมือ วิทยาศาสตร์ ฯลฯ)	✓	✓	-	✓	✓
3. ความเป็นระบบในการทำงาน (ความคงเส้นคงวา ความมั่นคง ความสม่ำเสมอของพฤติกรรม กระบวนการ ขั้นตอนในการทำงาน ฯลฯ)	✓	✓	✓	✓	-

2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

2.1 แนวคิดการสร้างธรรมาภิบาลและธรรมาภิบาลในประเทศไทย

Good Governance ถูกเรียกใช้เป็นภาษาไทยอย่างกว้างขวางว่า **ธรรมาภิบาล** ซึ่งเป็นแนวความคิดและหลักการการปกครอง (governance) และการบริหาร(administration) ใหม่ที่เริ่มมีการกล่าวถึงมาไม่เกิน 3 ทศวรรษ โดยที่ศัพท์คำว่า Good Governance ปรากฏขึ้นครั้งแรกในรายงานของธนาคารโลกเมื่อ ปี ค.ศ. 1989 (ทิวากร แก้วมณี, 2554)

แนวคิดในเรื่องของ Good Governance ได้มีมานานแล้วโดยประเทศที่พัฒนาได้สร้างระเบียบใหม่ของโลก เพื่อกำกับดูแลประเทศที่กำลังพัฒนาที่ต้องการความช่วยเหลือจากองค์กรระหว่างประเทศโดยเฉพาะธนาคารโลก (World Bank) ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ได้เข้าไปมีบทบาทในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจโดยการนำหลักการธรรมาภิบาล (Good Governance) เข้าไปใช้ควบคู่ไปกับการช่วยเหลือสนับสนุน นอกจากนี้แม้แต่องค์กรสหประชาชาติ (United Nations) ดังได้ย้มาถึงเรื่อง Good Governance ที่เกี่ยวกับประชาธิปไตยความโปร่งใสและรับผิดชอบในการบริหารบ้านเมืองมาโดยตลอด

สำหรับประเทศไทยนับตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ประกาศใช้ หลักการ “ธรรมาภิบาล” เริ่มแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับมากขึ้นตามลำดับโดยมีการนำไปประยุกต์ใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาระบบราชการโดยเฉพาะมาตรา 77 บัญญัติว่า “รัฐต้องจัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง จัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และพนักงานหรือลูกจ้างอื่น ๆ ของรัฐเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่” จึงมีความตื่นตัวในเรื่องธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นอย่างมาก ประกอบกับประเทศไทยต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ด้านเศรษฐกิจฟองสบู่แตกหรือยุค IMF จึงได้เริ่มนำธรรมาภิบาลหรือ Good Governance มาใช้โดยหวังผลเพื่อให้เกิดระบบการทำงานที่ดีและมีประสิทธิภาพทั้งภาครัฐและเอกชน (สุรชัย ขวัญเมือง ,2550)

ต่อมาคณะรัฐมนตรีในการประชุมวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 ได้มีมติเห็นชอบตามข้อเสนอและเห็นสมควรให้เร่งสร้างธรรมาภิบาลในหน่วยงานภาครัฐ เพื่อเป็นแกนนำในการพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาลในสังคมไทย โดยให้จัดทำเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถนำไปปฏิบัติได้ และจะไม่ถูกยกเลิกเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ซึ่งจะทำการดำเนินการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง ต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2542 เห็นชอบร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่า

ด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี จึงให้นายกรัฐมนตรีลงนามในระเบียบดังกล่าวเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2542 และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 116 ตอนที่ 63 ลง วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ, 2548: 26)

2.2 ความหมายของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคม รัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลัง ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติ ภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความร่วมมือร่วมใจ อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกปัจจุบัน (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542)

ทิวากร แก้วมณี (2554) ได้มีการรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล ไว้ดังนี้

ธรรมาภิบาล ในความหมายของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ให้ความหมายที่หลากหลายประการดังนี้ **ประการแรก** ธรรมาภิบาล หมายถึง กระบวนการของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม เอกชน และประชาชน ในการที่จะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ **ประการที่สอง** ธรรมาภิบาล หมายถึง การที่กลไกของรัฐทั้งทางการเมืองและการบริหารมีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ สะอาด โปร่งใส รับผิดชอบ **ประการที่สาม** ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารหรือการปกครองที่ดี หรือการปกครองหรือการบริหารที่เป็นธรรมโดยมีองค์ประกอบ 3 ประการ ด้านความโปร่งใส (Transparency) การตรวจสอบได้ (Accountability) และความมีประสิทธิภาพ (Efficiency)

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ให้คำจำกัดความธรรมาภิบาลไว้ว่า เป็นการจัดการบริหารประเทศที่ดีในทุกด้าน และทุกระดับ ซึ่งรวมถึงการจัดองค์การและกลไกของรัฐระบบราชการและรัฐบาลที่ดี มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

นฤมล ทับจุมพล เรียก Good Governance ในภาษาไทยว่า ธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดการจัดการของธนาคารโลกที่มีความหมายในหลายลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นการเปิดกว้างทางพื้นที่ทางความคิด กระบวนการความสัมพันธ์ของภาครัฐ ภาคสังคม และ ภาคเอกชน และ ประชาชน

โดยทั่วไป ในการที่จะบริหารงานรัฐให้มีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรม และตรวจสอบได้ การมีรัฐธรรมนูญ อาจหมายถึงรวมถึงลักษณะของการยกระดับกระบวนการความสัมพันธ์ของความร่วมมือของส่วนต่างๆ ในสังคม อันได้แก่ ภาครัฐ ภาคสังคม และเอกชน ตลอดจนสถาบันสำคัญของประเทศ อย่างชุมชน ประชาคม ภูมิภาคและระดับชาติในลักษณะเป็นรูปธรรม และมีพลัง

อมรา พงศาพิชญ์ ใช้คำว่า Good Governance ในภาษาไทยที่ว่า ธรรมราชา นั้น มีบริบทที่เกี่ยวข้องไปถึงกลไกที่สมาชิกของสังคมในระดับต่างๆ ช่วยกันดูแลผลประโยชน์ของกันและกัน อันเป็นความหมายในเชิงนามธรรมที่สรุปรวบยอดได้ว่าเป็นการกำกับดูแลผลประโยชน์ของส่วนรวม และการรักษาผลประโยชน์ร่วมกันและกันของสมาชิกในสังคม โดยมีกติกาที่กำหนดร่วมกัน อันมีองค์ประกอบของการทำงานอย่างมีเหตุผล ตอบสนองความต้องการของสังคม มีความชอบธรรมและรับผิดชอบในผลการตัดสินใจ (accountability) การทำงานอย่างโปร่งใส (transparency) และสามารถคาดการณ์ได้ (predictability) ตลอดจนการมีส่วนร่วมของการตรวจสอบและการบริหารงาน (participation) และการทำงานตามหลักประชาธิปไตย (democracy) และความเสมอภาค (equality)

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) เป็นแนวคิดและแนวทางของการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน บนพื้นฐานของความถูกต้อง ชอบธรรม โดยให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ

2.3 องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (UNESCAP) ได้กำหนดว่า หลักธรรมาภิบาล ควรประกอบด้วยหลักการ 8 หลักการ คือ

1. การมีส่วนร่วม (participatory)
2. นิติธรรม (rule of law)
3. ความโปร่งใส (transparency)
4. ความรับผิดชอบ (responsiveness)
5. ความสอดคล้อง (consensus oriented)
6. ความเสมอภาค (equity and inclusiveness)
7. การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (effectiveness and efficiency) และ
8. การมีเหตุผลอธิบาย (accountability)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ระบุว่าธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบ 6 ประการ คือ

1. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของ ตัวบุคคล จะต้องคำนึงถึงความเป็นธรรม และความยุติธรรม รวมทั้งมีความรัดกุมและ รวดเร็วด้วย

2. หลักคุณธรรม (Morality) หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม การส่งเสริม ให้บุคลากรพัฒนาตนเอง ไปพร้อมกัน เพื่อให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ วินัย ประกอบอาชีพสุจริต เป็นนิสัย ประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส (Accountability) หมายถึง ความโปร่งใส พอเทียบได้ว่ามีความหมาย ตรงข้าม หรือเกือบตรงข้าม กับการทุจริต คอร์รัปชัน โดยที่เรื่องทุจริต คอร์รัปชัน ให้ความหมายในเชิงลบ และความน่าสะพรึงกลัวแฝงอยู่ ความโปร่งใสเป็นคำศัพท์ที่ทำให้แง่มุมในเชิงบวก และให้ความสนใจในเชิงสงบสุข ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้สะดวกและเข้าใจง่าย และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องอย่างชัดเจนในการนี้ เพื่อเป็น สิริมงคลแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานให้มีความโปร่งใส ขออัญเชิญพระราชกระแสรับสั่งในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ที่ได้ทรงมีพระราชกระแสรับสั่ง ได้แก่ ผู้ที่มีความสุจริต และบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้น้อยก็ยอมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้ที่มีความรู้มาก แต่ไม่มีความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การให้โอกาสให้บุคลากรหรือผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการ บริหารจัดการเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น เป็น คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และหรือ คณะทำงาน โดยให้ข้อมูล ความคิดเห็น แนะนำ ปรีกษา ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติ

5. หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาการบริหารจัดการ การกระตือรือร้นในการ แก้ปัญหา และเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจาก กระทำของตนเอง

6. หลักความคุ้มค่า (Cost – effectiveness or Economy) หมายถึง การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยตรงรณรงค์ให้บุคลากรมีความ ประหยัด ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษกล่าวปาฐกถาพิเศษเรื่อง จริยธรรมของการบริหารภาครัฐเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2548 ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ในการจัดงานครบรอบ 50 ปี คณะรัฐประศาสนศาสตร์ ว่าการบริหารต้องพูดถึงผู้บริหารเพราะเป็นเรื่องที่ความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกัน บางกรณีเป็นเรื่องเดียวกัน จริยธรรมของการบริหารภาครัฐจะไม่มีทางเกิดผลสำเร็จได้ ถ้าผู้บริหารไม่มีจริยธรรม การใช้จริยธรรมและคุณธรรมในการบริหารงานภาครัฐ ภาคเอกชนผู้บริหารจะต้องมีจิตสำนึกที่จะนำสิ่งที่ดีไปใช้และขจัดสิ่งที่ไม่ดีให้หมดไป สิ่งเหล่านี้ คือ

1. ความซื่อสัตย์ เป็นจริยธรรมทั้งของการบริหารภาครัฐและของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์ไม่ได้หมายถึง การประพฤติปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติตามจริยธรรมและศีลธรรมด้วย

2. กฎหมาย เป็นที่ยอมรับกันว่า กฎหมายไม่สามารถอุดช่องโหว่การบริหารผู้บริหารที่คอยแต่จะแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ กฎหมายวางมาตรฐานขั้นต่ำของการประพฤตินับพอไว้เท่านั้น แต่มาตรฐานทางจริยธรรมในเรื่องของการประพฤติชอบและความซื่อสัตย์นั้นสูงกว่ากฎหมาย

3. ความเป็นธรรม ในความเป็นธรรมต้องมีความยุติธรรมอยู่ด้วย ผู้บริหารจะต้องไม่ดูแลอำนาจ ไม่ใช่อำนาจเบียดเบียนผู้อื่น ไม่ใช่ช่องว่างกฎหมายเพิ่มอำนาจให้ตนเอง ผู้บริหารจะต้องมีมาตรฐานในการบริหารเพียงมาตรฐานเดียว ไม่ใช่ 2 มาตรฐาน หรือไม่มีมาตรฐานเลย มิฉะนั้นจะเกิดการปฏิบัติต่างกรรมต่างวาระกันระหว่าง ญาติพี่น้องคนใกล้ชิดกับบุคคลอื่น นี้ก็จะอย่างไร้ที่ท่า เพราะมีอำนาจ

4. ประสิทธิภาพ ในความจริงอาจไม่สอดคล้องกับจริยธรรม โดยส่วนตัวขอเลือกจริยธรรมก่อน เพราะเชื่อว่าสามารถหาหนทางที่จะให้ประสิทธิภาพไปด้วยกันกับจริยธรรมได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความซื่อสัตย์ ความโปร่งใส หรือความเป็นธรรม

5. ความโปร่งใส ประเทศไทยมี พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารทางราชการที่กำหนดให้รัฐเปิดเผยข้อมูลแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนตรวจสอบการบริหารภาครัฐได้ หากหลีกเลี่ยงไม่ยอมเปิดเผยข้อมูลถือว่าขัดจริยธรรม

6. ความมั่นคงของรัฐ การใช้จริยธรรมในการบริหารความมั่นคงอาจกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จึงจำเป็นต้องหาความสมดุลให้ได้ ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยังคงมีอยู่และอาจจะคงมีต่อไป เพราะผู้บริหารอาจยังหาความสมดุลไม่พบ

7. ค่านิยมของคนไทย มีผลกระทบโดยตรงต่อจริยธรรม ค่านิยมของคนไทยที่ชัดเจนในปัจจุบันคือ เชื่อว่าความร่ำรวยสามารถสร้างชื่อเสียง เกียรติยศ และฐานะได้ จึงมีคนจำนวนไม่

น้อยริบสร้างควมร่ำรวย โดยไม่แะแสดงจริยธรรม ที่แปลกแต่จริง และเป็นอันตรายอย่างยิ่งคือ นิยมยกย่องคนร่ำรวยว่าเป็นคนดี นำเคารพนับถือ แต่ไม่ใส่ใจว่าร่ำรวยมาด้วยวิธีใด และดูหมิ่นคนจนต่าง ๆ นานา ดังนั้น ทรายใดที่หมิ่นสาบคนยากคนจนแบบนี้ ไม่มีทางแก้ปัญหาคความยากจน สำเร็จ

อริยัธัช แก้วเกาะสะบ้ำ (2548) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของธรรมาภิบาลว่ามี 7 ประการ ดังนี้

1. หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง ต้องสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานของทุกองค์กรให้เกิดความโปร่งใสในวิธีการและสามารถตรวจสอบได้และมีองค์กรหรือหน่วยงานเพื่อตรวจสอบการทำงาน และพร้อมที่จะถูกตรวจสอบไม่ว่าจากองค์กรภายในหรือภายนอก มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาโดยให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลได้สะดวก

2. หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ และความยุติธรรมของประชาชน สามารถบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนเสมอกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ

3. หลักความรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง มีการรับผิดชอบในการกระทำของตนในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนงานหรือองค์กร การมีจิตสำนึกในหน้าที่ร่วมรับผิดชอบต่อสังคม สิทธิหน้าที่ และปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง เคารพความคิดเห็นที่แตกต่างตามหลักประชาธิปไตย

4. หลักความเสมอภาค (Equity) หมายถึง การได้รับการปันส่วนในประโยชน์ต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อจะไม่ให้เกิดความขัดกันแห่งผลประโยชน์

5. หลักคุณธรรม (Ethics) หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สนับสนุน ให้ประชาชนพัฒนาตนเองและมีความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีระเบียบวินัย ทำงานด้วยความถูกต้องดีงาม

6. หลักความคุ้มค่า (Value for Money) หมายถึง การถือเอาประโยชน์อันสูงสุดแห่งองค์กรเป็นที่ตั้งในการบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม เพื่อขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ

7. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของชาติ โดยมีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหาร และการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชน

จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมดที่กล่าวมา ผู้วิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลัก
 ธรรมาภิบาล คือหลักสำคัญของธรรมาภิบาล 6 ข้อคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความ
 โปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งการใช้หลักธรรมาภิบาล
 ทำให้องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน อีกทั้งยังเป็นกลไก
 ในการควบคุมติดตามและตรวจสอบเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่การบริหารองค์การ ดังนั้น
 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลที่ปรากฏอยู่ในระเบียบสำนัก
 นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 เพื่อนำมาเป็น
 กรอบในการศึกษาวิเคราะห์ประกอบการศึกษาครั้งนี้ ในการดำเนินการวัดความเชื่อมั่นต่องานพิสูจน์
 หลักฐานตามหลักธรรมาภิบาล ผ่านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม
 หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เนื่องจากเป็นองค์ประกอบการวัดที่ได้รับค่านิยม
 ใช้ในการศึกษาอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะการศึกษาวิจัยในองค์กรภาครัฐของประเทศไทย

3. แนวคิดเกี่ยวกับพิสูจน์หลักฐาน

พิสูจน์หลักฐาน หรือ นิติวิทยาศาสตร์ (Forensic Science) หมายถึง กฎเกณฑ์ทั้งทาง
 วิชาชีพและทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมุ่งเน้นในการให้ยอมรับ การชี้เฉพาะ การจำแนก และการ
 ตีความหมายของวัตถุพยาน โดยการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทุกสาขามาประยุกต์ใช้ในกรณี
 ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายกับวิทยาศาสตร์ เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีความต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อผลใน
 การบังคับใช้กฎหมาย และการลงโทษผู้กระทำความผิด (อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์ และคณะ:
 2552)

นิติวิทยาศาสตร์ (Forensic Science) เป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการด้านต่าง ๆ
 ผสมเข้ากับการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อประโยชน์ในการสืบสวน พิสูจน์หลักฐาน และดำเนินคดี
 ตามกฎหมายเพื่อนำไปสู่การนำตัวผู้กระทำความผิดทางอาญามาลงโทษ เพราะหากปราศจาก
 หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ คดีสำคัญๆที่สลับซับซ้อนหลายคดีคงจะไม่สามารถนำตัวผู้กระทำ
 ความผิดมาลงโทษได้ทำให้ส่งผลร้ายต่อสังคมเพราะมีโอกาสที่ผู้กระทำความผิดแบบเดิมซ้ำ
 อีก นอกจากนั้น การนำเอาหลักนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ควบคู่กับกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมี
 ประสิทธิภาพ ย่อมเป็นมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการก่ออาชญากรรมด้วยอีกทางหนึ่ง
 (สราวุธ เบญจกุล: 2550)

3.1 หลักทฤษฎีการตรวจพิสูจน์หลักฐาน

พิสูจน์หลักฐาน เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งซึ่งอาศัยกฎเกณฑ์ ทฤษฎีต่าง ๆ ของวิทยาศาสตร์
 หลายสาขาเช่น เคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา มารวมกันภายใต้กำหนดกฎเกณฑ์แห่งกฎหมาย เพื่อบรรลุ

จุดประสงค์สำคัญคือ การพิสูจน์การกระทำผิด หรือความบริสุทธิ์ ของผู้ถูกกล่าวหา โดยมี หลักทฤษฎีสำคัญดังนี้ (พัชรา สินลอยมา, 2560: 9)

1. การจำแนก (Individualization) เป็นการแสดงเห็นความแตกต่าง การจัดวัตถุ จัดประเภท เช่น กรณีรถหายแจ้งความกับตำรวจ เมื่อตำรวจพบรถ ผู้เสียหายต้องสอบถามก่อนว่า เป็นรถชนิดอะไร สีไหน ยี่ห้ออะไร นั่นคือการจำแนกก่อนที่จะมาถึงขั้นตอนชี้เฉพาะ (Identification)

2. การชี้เฉพาะ (Identification) ทางด้านวิชาปรัชญาได้ให้คำอธิบายของ เอกลักษณ์ (Identity) ไว้ว่าคือ ความหายาก หรือสิ่งที่มีเพียงหนึ่งเท่านั้น ไม่สามารถนำสิ่งอื่นมาทดแทนได้ ฉะนั้นของสองสิ่งก็จะไม่เหมือนกันได้นอกจากตัวของมันเอง การชี้เฉพาะก็เป็นกรรมวิธีที่จะจัดให้สิ่งของที่มีตัวตนสิ่งหนึ่งให้ไปรวมอยู่ในประเภทหรือจำพวกที่ได้กำหนดขอบเขต หรือคุณลักษณะตายตัวเอาไว้ เช่น Fingerprint Identification ได้แก่การตรวจสอบลายนิ้วมือต้องสงสัยว่าจะเกิดจากลายนิ้วมือของบุคคลที่ต้องสงสัยหรือไม่ โดยอาศัยหลักกำหนดตายตัวไว้แล้วในเรื่องจำนวน และชนิดของลักษณะสำคัญพิเศษต่าง ๆ ของลายเส้นนิ้วมือ เป็นต้น โดยการชี้เฉพาะต้องอาศัยคุณลักษณะ 2 ประการ

2.1 คุณลักษณะโดยทั่วไป (Class Characteristics) คือ ลักษณะที่ปรากฏเหมือนกันโดยทั่วไปตามปกติ เช่น เมื่อคนร้ายลงมือก่ออาชญากรรมในสถานที่ใด ย่อมมีการทิ้งร่องรอยและพยานหลักฐานไว้ในสถานที่นั้นเสมอเป็นกฎตายตัว ไม่มีการก่ออาชญากรรมใดที่คนร้ายจะทำลายหลักฐานได้อย่างหมดจดแบบเนียน เพราะคนเราแต่ละคนมีลักษณะรูปแบบความเคยชินแต่ละคนแตกต่างกัน สิ่งที่คนร้ายอาจจะทิ้งไว้ได้แก่ รอยรองเท้าเปื้อนเลือดที่ปรากฏ เป็นรอยพื้นของรองเท้ายี่ห้อใด รุ่นใด ผลิตปีพ.ศ.ใด ก็จะมีลักษณะรอยพื้นเป็นลวดลายเหมือนกันทั้งหมด

2.2 คุณลักษณะเฉพาะ (Individual Characteristics) คือ ลักษณะที่ปรากฏแตกต่างออกไปจากปกติ เช่น รอยพื้นรองเท้าเปื้อนเลือดที่ปรากฏ มีรอยลึกจากการใส่ใช้งานที่สันรองเท้าจะมีลักษณะแตกต่างกันไป แต่ละคู่จะไม่เหมือนกัน

เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน นั้นมีภาระหน้าที่ที่จะศึกษาพยานหลักฐาน ไม่ว่าจะเป็นลายพิมพ์นิ้วมือ ลายพิมพ์นิ้วมือแฝงหรือลูกกระสุนปืนก็ตาม เพื่อที่จะหา คุณลักษณะโดยทั่วไป และคุณลักษณะเฉพาะออกมา เพื่อเป็นเครื่องพิสูจน์เอกลักษณ์ระหว่างพยานวัตถุที่ได้จากสถานที่เกิดเหตุกับวัตถุตัวอย่างที่ทราบแหล่งที่มาแล้ว คุณลักษณะโดยทั่วไป เป็นรากฐานของการชี้เฉพาะ ส่วนคุณลักษณะเฉพาะ เป็นสิ่งที่ใช้บอกเอกลักษณ์ ตัวอย่างแสดงที่มาของ Class และ Individual Characteristics

ตาราง 4 ตัวอย่างแสดงที่มาของ Class Characteristics และ Individual Characteristics

ประเภทของ พยานหลักฐาน	Characteristics	
	Class	Individual
ของเหลวไม่มีสี	แอลกอฮอล์	เอทิลแอลกอฮอล์
วัตถุผงสีขาว	แอลคาลอยด์	เฮโรอีน
สิ่งที่สงสัยว่าเป็น คราบอสุจิ	เมื่อถูบดูแล้วแข็งกระด้างทดสอบแล้ว ให้ผลบวกกับเอซิดฟอสฟาเตส	ตัวสเปอรัม ที่ยังมีชีวิตและ สมบูรณ์
ลูกกระสุนปืน	ขนาด, จำนวนร่องเกลียวสันเกลียว และเวียนซ้าย ขวา	ร่องรอยลายเส้นภายในร่องเกลียว
รอยรองเท้า	ลักษณะของพื้นและสันรองเท้า ตลอดจน รูน หรือ แบบ หรือ บริษัทผู้ผลิต	ลักษณะการสึกหรอ หรือ ร่องรอยเสียหายจากการใช้งาน

ที่มา: อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์ และคณะ (2552: 6)

3.2 ความหมายและประเภทของพยานหลักฐาน

อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์ (2552: 28) ได้กล่าวถึง พยานหลักฐาน ว่า หมายถึง สิ่งใด ๆ ที่สามารถใช้พิสูจน์ได้ว่ามีการกระทำเกิดขึ้น ไซ้บอกได้ว่าใครเป็นผู้กระทำผิด และสามารถเชื่อมโยงผู้กระทำผิดให้เข้ากับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นได้

พัชรา สีนลอยมา (2560: 15) ให้คำนิยามของ “พยานหลักฐาน” หมายถึง สิ่งใดที่สามารถจับต้องได้ตามกฎหมายและเป็นสิ่งที่สามารถนำเสนอในชั้นศาลเพื่อพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงในคดีได้

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 “พยานหลักฐาน” หมายถึง พยานหลักฐาน เอกสารหรือพยานบุคคล ตลอดจนหลักฐานอื่นๆ ซึ่งอาจเป็นเครื่องพิสูจน์การกระทำผิดได้ ตัวอย่างเช่น

- บุคคลผู้ใดได้รู้เห็นพฤติกรรมในการกระทำผิดของคนร้าย ถือเป็นพยานบุคคล

- เอกสารต่าง ๆ ที่ได้กระทำขึ้นโดยชอบ หรือมิชอบด้วยกฎหมายก็ดีและกระทำขึ้นโดยผู้ร้ายหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดก็ตาม ถือเป็นพยานเอกสาร

- วัตถุต่าง ๆ ที่คนร้ายใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด ซึ่งตรวจพบในสถานที่เกิดเหตุคือ เป็นพยานวัตถุ

ประเภทของพยานหลักฐานแบ่งได้ 3 ประเภทดังนี้ (อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์ และคณะ, 2552: 30)

1. พยานหลักฐานทางตรง (Direction Evidence) เป็นพยานบุคคล หรือพยานหลักฐานคำให้การของผู้รู้เห็นเหตุการณ์ (ประจักษ์พยาน)

2. พยานแวดล้อมกรณี (Circumstantial Evidence) เป็นพยานหลักฐานที่ไม่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีได้โดยตรงแต่นำมาใช้เพื่อสร้าง หรือบอกความจริงได้เป็นการยืนยันองค์ประกอบของคดีหรือตอบปัญหาบางประการได้ โดยมีข้อสันนิษฐานความเป็นไปได้โดยมีมูลเหตุ บางครั้งอาจเรียกพยานประเภทนี้ว่า พยานหลักฐานทางอ้อม (Indirect evidence)

3. พยานหลักฐานที่แท้จริง (Real evidence) เป็นพยานที่มีความสำคัญมากที่สุดคือเป็นพยานวัตถุทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นสถานะของแข็ง ของเหลวหรือก๊าซ ซึ่งสามารถพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงในคดี สามารถใช้ยืนยันในคดีได้โดยตรง หรือนำไปเชื่อมโยงให้เกี่ยวข้องกับคดีได้เช่น รอยลายนิ้วมือ คราบโลหิต ปลอดภัยปืน เป็นต้น

3.3 ชนิดของพยานวัตถุ

พัชรา ลินลอยมา (2560: 19) กล่าวว่า พยานวัตถุ แบ่งตามลักษณะการเก็บออกได้เป็น 2 ชนิด

1. พยานวัตถุที่เคลื่อนย้ายไม่ได้ (Fixed of Immovable Evidence): เป็นพยานวัตถุที่มีขนาดใหญ่, น้ำหนักมาก หรือถ้าเคลื่อนย้ายอาจทำให้คุณสมบัติบางอย่างเปลี่ยนแปลงไป เช่น ผนัง, เตาผิง, รอยประทับยางรถยนต์ เป็นต้น พยานวัตถุชนิดนี้จะใช้วิธีเก็บรักษาโดยการถ่ายภาพ วาดรูปเหมือนตามมาตราส่วนของจริง หล่อปูนพลาสติก เป็นต้น

2. พยานวัตถุที่เคลื่อนย้ายได้ (Movable Evidence) เป็นวัตถุพยานที่มีขนาดเล็ก มีน้ำหนักเบา สามารถเคลื่อนย้ายได้โดยไม่ทำให้คุณสมบัติเปลี่ยนแปลงไป เช่น กระป๋อง แก้ว ของเหลว ชิ้นส่วนพรม เป็นต้น

3.4 ความสำคัญของพยานหลักฐานและคุณค่าของวัตถุพยาน

อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์ (2552: 33) กล่าวว่า การสืบสวนสอบสวนนั้นจำเป็นต้องมีพยานหลักฐานเพื่อใช้เป็นหลักฐานยืนยันหรือบ่งชี้ในการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด จึงมีความสำคัญดังนี้

1. วัตถุประสงค์เป็นสิ่งที่มีจุดมุ่งเน้นการเกิดของคดีหรือเป็นการพิสูจน์ว่ามีการกระทำ ความผิดเกิดขึ้น
2. วัตถุประสงค์สามารถเชื่อมโยงกับผู้ต้องสงสัยให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้เสียหายหรือกับ สถานที่เกิดเหตุ
3. วัตถุประสงค์สามารถป้องกันผู้บริสุทธิ์ที่ถูกกล่าวหา สามารถยืนยันคำให้การของผู้เสียหาย สามารถทำให้เกิดการสารภาพหรือยอมรับการกระทำผิด และสามารถเชื่อถือได้ มากกว่าประจักษ์พยาน
4. วัตถุประสงค์จะสามารถช่วยในกรณีที่พนักงานสอบสวนมีปัญหาในการทำสำนวน วัตถุประสงค์จะมีความสำคัญมากขึ้น และศาลจะใช้วัตถุประสงค์เป็นหลักเพื่อช่วยในการตัดสินคดีให้เร็ว ขึ้น

การที่พยานหลักจะเป็นที่ยอมรับในชั้นศาลจะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ 4 ประการและ การไม่ปฏิบัติตามหรือหลีกเลี่ยงกฎดังกล่าวอาจทำให้เป็นจุดอ่อนให้ทนายสามารถโต้แย้งในศาลได้

กฎข้อที่ 1 ป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ เริ่มตั้งแต่เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจคนแรกไปถึง สถานที่เกิดเหตุจนกระทั่งเจ้าหน้าที่อื่น ๆ เช่น แพทย์ หรือเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานทำการตรวจ สถานที่เกิดเหตุเสร็จสิ้น

กฎข้อที่ 2 เก็บพยานหลักฐานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย หมายถึง บุคคลที่ทำการเก็บ พยานหลักฐานนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่กฎหมายให้อำนาจไว้ในการเข้าและเก็บวัตถุพยานต่าง ๆ ใน สถานที่เกิดเหตุได้ เช่น พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่จากพิสูจน์หลักฐานตำรวจ

กฎข้อที่ 3 การทำการค้นหาพยานหลักฐานอย่างเหมาะสม ผู้ตรวจสถานที่เกิดเหตุ จะต้องไม่มองข้ามวัตถุพยานทุกชนิดทุกชิ้น ถ้าสงสัยว่าสิ่งนั้นจะเป็นพยานหลักฐานหรือไม่ให้ทำ การเก็บไว้ก่อน พร้อมทั้งระบุรายละเอียดของพยานวัตถุตำแหน่งที่พบและบรรจุในหีบห่อรักษาไว้ อย่างเหมาะสม

กฎข้อที่ 4 มีลูกโซ่การครอบครองพยานหลักฐาน โดยตลอด หมายถึงพยานหลักฐาน นั้นต้องอยู่ในการคุ้มครองดูแลของบุคคลหรือหน่วยงาน ตั้งแต่เริ่มเก็บจนกระทั่งแสดงในชั้นศาล โดยไม่ขาดช่วงการครอบครอง ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงการครอบครอง เช่น ส่งของกลางไปตรวจ พิสูจน์ยังห้องปฏิบัติการ จะต้องมีการแสดงการรับส่งของกลางนั้น โดยตลอด

การนำพยานหลักฐานไปแสดงในชั้นศาลจะต้องมีการตรวจสอบดังนี้

1. พยานหลักฐานนั้นเป็นอันเดียวกันกับที่พบในสถานที่เกิดเหตุหรือไม่
2. สิ่งที่เป็นสาระสำคัญของพยานหลักฐานนั้นจะต้องไม่เปลี่ยนแปลง และมีสภาพ เหมือนกับตอนที่เก็บจากสถานที่เกิดเหตุ

โดยทั่วไปแล้วขั้นตอนการตรวจสอบพยานหลักฐานในชั้นศาลสามารถกระทำได้โดยง่าย โดยบุคคลที่เป็นผู้พบพยานหลักฐานนั้นในสถานที่เกิดเหตุ แต่ในบางกรณีที่มีบุคคลหรือหน่วยงานครอบครองพยานหลักฐานมากกว่าหนึ่ง เช่น เมื่อนำพยานวัตถุส่งตรวจพิสูจน์ยังห้องปฏิบัติการ ศาลจะต้องให้แสดงลูกโซ่แห่งการครอบครองวัตถุพยาน ซึ่งประกอบไปด้วย (พัชราสินลอยมา : 2560)

1. การจัดการ (Taking) กระทำโดยบุคคลผู้เก็บพยานวัตถุเพื่อจำแนกพยานวัตถุในสถานที่เกิดเหตุ โดยการทำคำหับ ระบุวัน เดือน ปี เวลาที่เก็บ พร้อมทั้งรายละเอียดต่าง ๆ ของพยานวัตถุนั้นจากสถานที่เกิดเหตุจริง

2. การเก็บ (Keeping) พิสูจน์ให้เห็นว่าการเก็บและครอบครองพยานวัตถุได้กระทำอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดการปนเปื้อนหรือผิดพลาดขึ้น วิธีการที่ดีที่สุด คือแสดงให้เห็นว่าพยานวัตถุนั้นได้ถูกเก็บอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการแยกเก็บและจำกัดให้เกี่ยวข้องได้เฉพาะผู้ที่จำเป็นเท่านั้น

3. การขนส่ง (Transporting) การขนส่งพยานวัตถุทุกครั้ง จะต้องมีความรัดกุมและแสดงให้เห็นว่า ไม่เกิดการสับสนับของกลางหรือพยานวัตถุอื่น ๆ รวมถึงแสดงให้เห็นถึงว่า พยานวัตถุนั้นได้ถูกบรรจุ หีบห่อ ปิดผนึก และติดฉลากได้อย่างเหมาะสม

4. การส่งมอบ (Delivering) เป็นการตรวจพิสูจน์ว่า ของกลางได้ส่งมอบให้แก่ผู้รับ (เจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญในห้องปฏิบัติการ แพทย์ หรือหน่วยงานอื่น) อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยมีหลักฐาน แสดงวัน เดือน ปี เวลา ที่รับของกลาง รายละเอียดของของกลาง และให้ผู้รับลงลายมือชื่อ พร้อมทั้ง วัน เวลา ไว้ในสำเนาหนังสือนำส่ง

คุณค่าของพยานหลักฐาน (Spirit of Evidence) คือ พยานหลักฐานที่แสดงหามาได้ดังนั้นนอกจากเป็นพยานหลักฐานที่มีประสิทธิภาพในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงแล้วยังเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยหลักนิติธรรม และเอื้อต่อกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นพยานหลักฐานจึงเน้นด้านคุณภาพ นั่นคือเอาพยานหลักฐานที่ดีที่สุดมาสืบพิสูจน์ความจริง โดยแนวคิดที่เชื่อว่าพยานหลักฐานที่ดี จะต้องมียุทธศาสตร์ต่างดังต่อไปนี้ (นุชนางค์ ศิริศักดิ์, 2539)

2.1 พยานหลักฐานที่ดีต้องสามารถพิสูจน์ความจริงได้ถูกต้อง หรือใกล้เคียงที่สุด ดังนั้นพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์จึงเป็นที่ยอมรับด้วยทั่วไป เพราะวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องความจริง (Fact) ที่สามารถตรวจสอบได้ ด้วยเหตุนี้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์จึงมีน้ำหนักมากเป็นพยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือ (Reliability)

2.2 พยานหลักฐานที่ดีต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ทางมนุษยธรรม (Humanity) กระบวนการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อนำมาพิสูจน์ในชั้นศาลจะต้องยึดมั่นในบรรทัดฐานเกณฑ์

การเคารพต่อประชาชนทุกคนและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ ภายใต้หลักเกณฑ์มนุษยธรรม โดยมีหลักว่า บุคคลถูกสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะสามารถพิสูจน์ว่าเป็นผู้กระทำความผิด (Innocent Presumption) และการพิสูจน์ของจำเลยจะต้องพิสูจน์จนปราศจากข้อสงสัย (Proof of Beyond Reasonable Doubt) หากมีข้อสงสัยต้องยกประโยชน์แห่งข้อสงสัยให้แก่จำเลย (In Dubio Pro Rco) นอกจากนี้กฎหมาย ยังห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยมิชอบเช่น พยานหลักฐานที่เกิดจากแรงจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกหลวง ด้วยวัตถุประสงค์ที่ต้องการยับยั้งไม่ให้เจ้าพนักงานปฏิบัติมิชอบด้วยวิธีพิจารณา เพื่อป้องกันสิทธิส่วนบุคคลมิให้ถูกล่วงละเมิดโดยเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อรักษาความบริสุทธิ์ของศาลที่จะไม่เกี่ยวข้องกับกระทำความอันมิชอบด้วยกฎหมาย

2.3 พยานหลักฐานที่ที่จะต้องเอื้อประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมกล่าวคือเป็นพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นของคดี เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการพิจารณาทำให้สามารถดำเนินคดีได้อย่างรวดเร็ว

3.5 กฎหมายเกี่ยวกับพยานหลักฐาน

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2551 ได้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับพยานหลักฐานไว้ในภาค 2 สอบสวน ลักษณะ 2 ในหมวดที่ 1 การสอบสวนสามัญ และในภาค 5 พยานหลักฐานหมวดที่ 1 ถึง 5 โดยได้กำหนดชนิดประเภทของพยานหลักฐาน อำนาจเจ้าหน้าที่ในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน การตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ คดีอาญาตลอดจนกระบวนการนำพยานหลักฐานมาใช้ซึ่งเป็นพยานในชั้นศาล ซึ่งปรากฏในมาตราต่าง ๆ พอสรุปส่วนที่สำคัญได้ดังนี้

มาตรา 131 ได้บัญญัติว่า “ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิด เท่าที่สามารถทำได้เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา”

มาตรา 131/1 ได้บัญญัติว่า “ในกรณีจำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีทางวิทยาศาสตร์ได้”

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งจำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น และผู้ต้องหา

ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องให้ความยินยอม หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมโดยไม่มีสาเหตุอันสมควรหรือผู้ต้องหาผู้เสียหายกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้เบื้องต้นว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์และจะเป็นผลเสียต่อผู้เสียหายหรือผู้เสียหายนั้นแล้วแต่กรณี ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรานี้ ให้ส่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม หรือสำนักอัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา 226 ได้บัญญัติว่า “พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกหลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น...”

มาตรา 227 ได้บัญญัติว่า “ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชั้นน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวงอย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำผิดนั้น เมื่อมีข้อสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย”

มาตรา 237 ทวิ ได้บัญญัติว่า “ก่อนฟ้องคดีต่อศาล เมื่อมีเหตุอันสมควรเชื่อถือได้ว่าพยานบุคคลจะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือเป็นบุคคลมีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากศาลที่พิจารณาคดี หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการยุ่งเหยิงกับพยานนั้นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันเป็นการยากแก่การนำพยานนั้นมาสืบในภายหน้า พนักงานอัยการ โดยตนเองหรือได้รับคำร้องจากผู้เสียหายหรือจากพนักงานสอบสวน จะยื่นคำร้องโดยระบุงการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าผู้ต้องหาได้กระทำผิดต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้สืบพยานนั้นไว้ทันทีก็ได้ ถ้ารู้ตัวผู้กระทำความผิดและผู้นั้นถูกควบคุมอยู่ในอำนาจของศาลให้ศาลเบิกตัวผู้นั้นมาพิจารณาด้วยก็ได้

เมื่อศาลได้รับคำร้องเช่นนั้น ให้ศาลสืบพยานนั้นทันที ในการนี้ ผู้ต้องหาจะซักค้านหรือตั้งทนายก็ได้

ในกรณีตามวรรคสอง ถ้าเป็นกรณีที่ผู้ต้องหาถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญา ซึ่งหากมีการฟ้องคดีจะเป็นคดีซึ่งศาลจะต้องตั้งทนายความให้ หรือจำเลยมีสิทธิขอให้ศาลตั้งทนายความให้ตามมาตรา 173 ก่อนเริ่มสืบพยานดังกล่าว ให้ศาลถามผู้ต้องหาว่ามีทนายความหรือไม่ ในกรณีที่ศาลต้องตั้งทนายความให้ ถ้าศาลเห็นว่าต้องตั้งทนายความให้ทันทีให้ตั้งทนายความให้และดำเนินการสืบพยานนั้นทันที แต่ถ้าศาลเห็นว่าไม่สามารถตั้งทนายได้ทันทีหรือผู้ต้องหาไม่อาจตั้งทนายได้ทันที ก็ให้ศาลซักถามพยานนั้นให้แทน

คำเบิกความของพยานดังกล่าวให้ศาลอ่านให้พยานฟัง หากมีผู้ต้องหาอยู่ในศาลด้วยแล้ว ก็ให้ศาลอ่านคำเบิกความดังกล่าวต่อหน้าผู้ต้องหาถ้าต่อมาผู้ต้องหานั้นถูกฟ้อง จำเลยในการกระทำผิดอาญานั้นก็ให้รับฟังคำพยานดังกล่าวในการพิจารณาคดีนั้นได้

ในกรณีที่ผู้ต้องหาเห็นว่า หากตนถูกฟ้องเป็นจำเลยแล้ว บุคคลซึ่งจำเป็นจะต้องนำมาสืบเป็นพยานของตนจะต้องเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือเป็นบุคคลมีถิ่นที่อยู่ไกลจากศาลที่พิจารณาคดี หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการยุ่งเหยิงกับพยานนั้นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันเป็นการยากแก่การนำพยานนั้นมาสืบในภายหน้า ผู้ต้องหานั้นจะยื่นคำร้องต่อศาล โดยแสดงเหตุผลความจำเป็น เพื่อให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้สืบพยานบุคคลนั้นไว้ทันทีก็ได้

เมื่อศาลเห็นสมควร ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้สืบพยานนั้นและแจ้งให้พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการที่เกี่ยวข้องทราบในการสืบพยานดังกล่าว พนักงานอัยการมีสิทธิที่จะชักนำพยานนั้นได้และให้นำความในวรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลมให้นำบทบัญญัติในมาตรา 172 ตรี มาใช้บังคับอนุโลมแก่การสืบพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี

มาตรา 237 ตรี ได้บัญญัติว่า “ให้นำความในมาตรา 237 ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่กรณี การสืบพยานผู้เชี่ยวชาญ และพยานหลักฐานอื่น และแก่กรณีที่ได้มีการฟ้องคดีไว้แล้ว แต่มีเหตุจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐาน ไว้ก่อนถึงกำหนดเวลาสืบพยานปกติตามมาตรา 173/2 วรรคสองด้วย

ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์จะสามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงอันสำคัญในคดีได้ หรือมีเหตุอันสมควรเชื่อว่า หากมีการเน้นย้ำกว่าจะนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อันสำคัญมาสืบในภายหน้าพยานหลักฐานนั้นจะสูญเสียไปหรือเป็นการยากแก่การตรวจพิสูจน์ ผู้ต้องหาหรืออัยการโดยตนเองหรือได้รับคำร้องจากพนักงานสอบสวนหรือผู้เสียหาย จะยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้การตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามความในมาตรา 244/1 ไว้ก่อนฟ้องก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา 237 ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา 243 ได้บัญญัติว่า “ผู้ใดโดยอาชีพหรือมิใช่ก็ตาม มีความเชี่ยวชาญในการใด ๆ เช่น ในทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ฝีมือ พาณิชยการ การแพทย์ หรือกฎหมายต่างประเทศและซึ่งความเห็นของผู้นั้นอาจมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดีในการสอบสวน ใ้สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา อาจเป็นพยานในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้นว่า ตรวจร่างกายหรือจิตของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย ตรวจลายมือ ทำการทดลองหรือกิจการอื่น ๆ

ผู้เชี่ยวชาญอาจทำความเข้าใจเป็นหนังสือก็ได้แต่ต้องส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวให้ศาล และคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งทราบและต้องมาเบิกความประกอบหนังสือฉบับนั้น เว้นแต่มีเหตุจำเป็น หรือ คู่ความไม่ติดใจซักถามผู้เชี่ยวชาญนั้น ศาลจะให้รับฟังความเห็นเป็นหนังสือดังกล่าวโดยผู้เชี่ยวชาญ ไม่ต้องมาเบิกความประกอบก็ได้

ในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญต้องมาเบิกความประกอบ ให้ส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวให้ศาลใน จำนวนที่เพียงพอล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันเบิกความเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายมารับ ไป ในการเบิกความประกอบ ผู้เชี่ยวชาญจะอ่านข้อความที่เขียนมาก็ได้”

มาตรา 244/1 ได้บัญญัติว่า “ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุก หากมีความ จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงใดที่เป็นประเด็นสำคัญแห่งคดี ให้ศาลมีอำนาจในการสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด โดยวิธีการทาง วิทยาศาสตร์ได้”

ในกรณีที่การตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่ง จำเป็นต้องเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกาย จากคู่ความหรือบุคคลใด ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจดังกล่าวได้ แต่ ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมควร โดยใช้วิธีก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะ ทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น และคู่ความหรือบุคคลที่ เกี่ยวข้องต้องให้ความยินยอม หากคู่ความฝ่ายใดไม่ยินยอม กระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่ เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้เบื้องต้นว่าข้อเท็จจริงเป็นไป ตามที่คู่ความฝ่ายตรงข้ามกล่าวอ้าง

ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์จะสามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงอัน สำคัญในคดีได้ หรือมีเหตุอันสมควรเชื่อว่า หากมีการเน้นย้ำซักถามจะนำพยานหลักฐานทาง วิทยาศาสตร์อันสำคัญมาสืบในภายหน้าพยานหลักฐานนั้นจะสูญเสียไปหรือเป็นการยากแก่การ ตรวจพิสูจน์ เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องหรือเมื่อศาลเห็นสมควรศาลอาจสั่งให้ทำการตรวจ พิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสองได้ทันทีโดยไม่ต้องรอให้ถึงกำหนด วันสืบพยานตามปกติ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา 237 ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

คำใช้ง่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรานี้ให้ส่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

จากแนวคิดเกี่ยวกับพยานหลักฐานและกฎหมายเกี่ยวกับพยานหลักฐานจะพบว่า พยานหลักฐานนั้นเป็นเรื่องของวิธีค้นหาความจริง ที่มีระเบียบแบบแผนหรือมีกฎเกณฑ์ที่ผ่านการ พิจารณาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยอาศัยเหตุหรือการวิเคราะห์อย่างมีหลักเกณฑ์ และสามารถพิสูจน์

ความจริงได้ตามหลักวิทยาศาสตร์ ซึ่งปัจจุบันกระบวนการยุติธรรมได้ให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางด้านวิทยาศาสตร์มากขึ้น เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี อุปกรณ์เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์นั้นมีขีดความสามารถในการตรวจพิสูจน์หลักฐานมีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เมื่อ พ.ศ.2550 โดยกำหนดไว้ในชั้นของพนักงานสอบสวนและชั้นพิจารณาคดีของศาลแม้ตามตัวบทกฎหมายจะระบุว่า เป็นสิทธิของคู่ความหรือบุคคลผู้รับการตรวจที่ยินยอมหรือไม่ก็ได้ แต่ก็วางบทบัญญัติอันเป็นการลงโทษต่อไปว่า กรณีที่คู่ความฝ่ายใดไม่ยินยอมหรือไม่ให้ความร่วมมือต่อการตรวจพิสูจน์หรือไม่ให้ความยินยอมหรือกระทำการขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมหรือกระทำการขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมต่อการเก็บตัวอย่างส่วนประกอบของร่างกาย ก็จะต้องด้วยบทสันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่คู่ความฝ่ายตรงข้ามกล่าวอ้าง เช่น โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยขอให้จำเลยรับว่าเด็กหญิง ก. อันเกิดจากโจทก์มีจำเลยเป็นบิดาของเด็กหญิง ก. โดยจำเลยต้องจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูเด็กหญิง ก. ในชั้นพิจารณา โจทก์ขอให้ตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ด้วยการตรวจ DNA ของจำเลยว่าตรงกับเด็กหญิง ก. หรือไม่ แต่จำเลยไม่ยอมให้เก็บตัวอย่างเลือดของจำเลยเพื่อนำไปตรวจพิสูจน์ DNA ดังนี้ถือว่าเข้าสันนิษฐานว่าจำเลยเป็นบิดาของเด็กหญิง ก. (อำพล บุญประภากร: 2557)

4. แนวคิดเกี่ยวกับพนักงานสอบสวน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2551 แบ่งพนักงานสอบสวนออกเป็นสองฝ่าย คือพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ และพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง โดยพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจจะมีเขตอำนาจสอบสวนได้ทั่วประเทศคดี แต่พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองจะมีอำนาจสอบสวนเฉพาะความผิดอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ตามกฎกระทรวงกำหนดการสอบสวนความผิดอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร

พนักงานสอบสวน หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2551 มาตรา 2 (6))

การสอบสวน หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ(ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2551 มาตรา 2 (11))

อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนมีอำนาจดังนี้

1. รวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและ พุทธิการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด หรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2551 มาตรา 131)

2. มีอำนาจตรวจ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2551 มาตรา 132 (1))

2.1 ตรวจตัวผู้เสียหาย เมื่อผู้เสียหายยินยอม

2.2 ตรวจตัวผู้ต้องหา

2.3 การตรวจตัวผู้เสียหายหรือตรวจตัวผู้ต้องหา ตามข้อ 2.1, 2.2 หากผู้เสียหายหรือผู้ต้องหา เป็นหญิงให้จัดให้เจ้าพนักงานซึ่งเป็นหญิงหรือให้หญิงอื่นเป็นผู้ตรวจ

2.4 ในการตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาจะขออนุญาตใครก็ตามร่วมในการตรวจก็ได้

2.5 ตรวจสิ่งของหรือทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

2.6 ทำภาพถ่ายแผนที่ หรือภาพวาดจำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือลายมือหรือลายเท้า

2.7 บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น

3. มีอำนาจค้น (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2551 มาตรา 132 (2))

3.1 เพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด

3.2 เพื่อพบสิ่งของซึ่งได้มาโดยการกระทำผิด

3.3 เพื่อพบสิ่งของซึ่งได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำผิด

3.4 เพื่อพบสิ่งของซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ โดยพนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการค้น

4. มีอำนาจออกหมายเรียกบุคคล (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2551 มาตรา 132 (3))

4.1 หมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้แต่บุคคลที่ถูกหมายเรียกไม่จำเป็นต้องมาเองเมื่อจัดส่งสิ่งของมาตามหมายแล้ว ให้ถือเสมือนว่าได้ปฏิบัติตามกฎหมาย

4.2 การที่พนักงานสอบสวนมีหนังสือตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์มือถือไปยังบริษัทที่บริการ พร้อมกับให้ส่งข้อมูลมาให้พนักงานสอบสวน

5. มีอำนาจยึด (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2551 มาตรา 132 (4)) ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบหรือส่ง มาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 (2) และ (3)

6. อำนาจออกหมายเรียกผู้เสียหายหรือบุคคลใดมาพบและสอบสวนปากคำ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2551 มาตรา 133)

7. อำนาจสอบผู้ต้องหา (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2551 มาตรา 134 และ 135)

7.1 เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมา หรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเองหรือปรากฏว่า ผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ต้องหา

7.2 ให้พนักงานสอบสวน ถามชื่อตัว ชื่อรอง ชื่อสกุล สัญชาติ บิดามารดา อายุ ที่อยู่ที่เกิด และแจ้งให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด แล้วจึงแจ้งข้อหาให้ทราบ

8. อำนาจตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารทางวิทยาศาสตร์ ในกรณีจำเป็นต้องใช้ พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ความผิด หรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุหรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2551 มาตรา 131/1 วรรคแรก

9. อำนาจอื่น ๆ ของพนักงานสอบสวน

9.1 มีอำนาจสั่งมิให้ผู้ใดออกจากสถานที่นั้นชั่วคราว (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2551 มาตรา 137) (เพื่อมิให้ความลับ รั่วไหล)

9.2 พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนเอง หรือส่งประเด็นไปสอบสวนเพื่อทราบความเป็นมาแห่งชีวิตและความประพฤติอันเป็นอาชญาของผู้ต้องหา แต่ต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบข้อความทุกข้อที่ได้มา (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2551 มาตรา 138)

9.3 มีหน้าที่บันทึกและรวบรวมเอกสาร (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2551 มาตรา 139)

9.3.1 สิ่งที่พนักงานสอบสวนรวบรวมเข้าสำนวนคือ

1. บันทึกต่าง ๆ ที่ได้กระทำไว้

2. บันทึกและเอกสารอื่น ๆ ที่พนักงานสอบสวนอื่นได้ส่งมาให้

3. เอกสารอื่น ๆ ที่เป็นหลักฐานทางคดีไม่ว่าจะหาได้เองหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยื่นพยาน

9.4 มีหน้าที่จัดทำบันทึกรายชื่อพยานบุคคล (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2551 มาตรา 139) โดยให้พนักงานสอบสวนจัดทำ

1. รายชื่อพยานบุคคล
2. ที่อยู่หรือสถานที่ติดต่อ
3. หมายเลขโทรศัพท์
4. ช่องทางอื่นที่ใช้ในการติดต่อให้เก็บไว้ ณ ที่ทำการของพนักงานสอบสวน

9.5 มีอำนาจให้เจ้าพนักงานอื่นทำการแทน (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2551 มาตรา 128)

9.5.1. ส่งประเด็นไปให้พนักงานสอบสวนอื่นซึ่งมีอำนาจจัดการให้ เป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนท้องที่อื่น ซึ่งไม่ใช่พนักงานสอบสวนท้องที่ที่เกิดเหตุ หรือท้องที่จับผู้ต้องหาได้ หรือท้องที่ที่ผู้ต้องหาหนีถิ่นที่อยู่ เมื่อได้รับประเด็นการสอบสวนแล้วทำการสอบสวนส่งผลการสอบสวนนั้นมาให้พนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบรวมเข้าเป็นสำนวนการสอบสวน ไม่ทำให้เป็นการสอบสวนโดยมิชอบ

9.5.2 ให้ผู้ได้บังคับบัญชาทำแทน การใดเป็นสิ่งเล็กน้อยที่กฎหมายมิได้เจาะจงให้ทำด้วยตนเอง เช่น การถ่ายภาพ, การพิมพ์มือผู้ต้องหา

9.6 มีอำนาจชั้นสูตรพลิกศพ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2551 มาตรา 129)

9.7 พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจทำความเข้าใจเมื่อการสอบสวนเสร็จแล้ว (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2551 มาตรา 140)

9.8 การดำเนินการอื่นเกี่ยวกับการสอบสวน

9.8.1 การนำผู้ต้องหาซึ่งสถานที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ

9.8.2 การตรวจสอบประวัติพิมพ์มือผู้ต้องหาว่าเคยต้องโทษคดีอาญามาก่อนหรือไม่

9.8.3 การยื่นคำร้องขอฝากขังเพื่อขอให้ศาลออกหมายขังระหว่างสอบสวน

9.8.4 การที่ศาลชั้นต้นสั่งอนุญาตให้ฝากขังผู้ต้องหาของเจ้าพนักงานสอบสวนที่สองครั้ง โดยที่ ผู้ต้องหาไม่ได้คัดค้านประการใดนั้น เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2551 มาตรา 87 วรรคสี่ แม้ต่อมาภายหลังจะปรากฏตามที่ผู้ต้องหา กล่าวอ้างว่าผู้ต้องหาถูกทำร้ายขู่เข็ญให้รับสารภาพมาก่อนหน้านั้น ก็ไม่มีผลทำให้คำสั่งอนุญาตให้ฝากขังที่ชอบด้วยกฎหมายต้องกลับกลายเป็นไม่ชอบด้วยกฎหมายไปไม่ ผู้ต้องหาชอบที่จะดำเนินคดีแก่ผู้ที่ทำร้ายตนตามสิทธิที่มีอยู่ ส่วนคำรับสารภาพของผู้ต้องหาจะรับฟังได้หรือไม่

เพียงใดนั้น เป็นเรื่องที่ต้องวินิจฉัยในชั้นพิจารณาของศาล ไม่มีเหตุเพิกถอนคำสั่งอนุญาตให้ฝากขัง ทั้งสองครั้ง (ฎีกา 3502/2542)

การสอบสวนคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญในกระบวนการยุติธรรมขั้นต้นที่พนักงานสอบสวนต้องรวบรวมพยานหลักฐานไว้ในสำนวน เพื่อจะส่งให้พนักงานอัยการพิจารณาต่อไปว่าควรสั่งฟ้องหรือไม่ ดังนั้นการสอบสวนคดีของพนักงานสอบสวนที่มีประสิทธิภาพย่อมจะทำให้การปราบปรามอาชญากรรมสัมฤทธิ์ผล โดยที่ศาลสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดได้ถูกต้อง แต่ด้วยข้อจำกัดของพนักงานสอบสวนในเรื่องอุปกรณ์เครื่องมือหรือไม่ชำนาญในการเก็บรวบรวมหลักฐานจากสถานที่เกิดเหตุ อาจทำให้พนักงานสอบสวนไม่สามารถที่จะเก็บรวบรวมหลักฐานได้สมบูรณ์ครบถ้วน จึงจำเป็นต้องร้องขอให้เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอุปกรณ์เครื่องมือ รวมทั้งบุคคลกรที่มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในเรื่องการตรวจสถานที่เกิดเหตุเข้ามาช่วยในการเก็บวัตถุพยานจากสถานที่เกิดเหตุ จากวัตถุพยานที่ได้มาพนักงานสอบสวนจะนำวัตถุพยานของกลางในคดีต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวมได้ส่งตรวจพิสูจน์ยังห้องปฏิบัติการของศูนย์พิสูจน์หลักฐานเพื่อนำผลการตรวจพิสูจน์มาใช้ประกอบในสำนวนตามกระบวนการยุติธรรมต่อไป

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณรงค์ กุลนิเทศ (2551) ศึกษาเรื่องบุพปัจจัยของกระบวนการรับรู้ ทักษะคดี และแนวโน้มเชิงพฤติกรรมในการพิสูจน์หลักฐานที่มีต่อความเป็นธรรมทางสังคมที่สังเกตเห็น โดยบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ผลการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า

(1) แนวโน้มเชิงพฤติกรรมเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐานของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐาน และ ทักษะคดีเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐานซึ่งผู้ชำนาญการตรวจพิสูจน์หลักฐานมีระดับของการรับรู้ ทักษะคดี และแนวโน้มเชิงพฤติกรรมเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐานมากกว่าศาล อัยการ พนักงานสอบสวน และ ทนายความ

(2) การรับรู้ ทักษะคดี และแนวโน้มเชิงพฤติกรรมเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐานขึ้นอยู่กับ ความเป็นอิสระในการทำงาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิสูจน์หลักฐาน กระบวนการตรวจสอบความรวดเร็ว และความโปร่งใส

(3) ความเป็นธรรมทางสังคมที่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมสังเกตเห็นขึ้นอยู่กับ การรับรู้ ทักษะคดี แนวโน้มเชิงพฤติกรรมในการพิสูจน์หลักฐาน และการปฏิบัติงานที่ดีในการพิสูจน์หลักฐาน โดยการปฏิบัติงานที่ดีในการพิสูจน์หลักฐาน โดยการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นอยู่กับความ

เป็นอิสระในการทำงาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิสูจน์หลักฐาน กระบวนการตรวจสอบ ความรวดเร็วในการพิสูจน์หลักฐาน

สำหรับข้อเสนอแนะ คือ ในการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องปลูกฝังให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมให้ความสำคัญในเรื่อง การรับรู้ ทักษะคิด และแนวโน้มเชิงพฤติกรรมในการพิสูจน์หลักฐาน ทั้งนี้ เพราะการนำเอาผลการตรวจสอบที่เกิดเหตุพิสูจน์หลักฐานมาประกอบการพิจารณา การเก็บวัตถุพยานที่ถูกต้อง และการนำส่งวัตถุพยานที่ถูกต้อง ไปตรวจพิสูจน์หลักฐานมีผลต่อบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการเป็นธรรมทางสังคม และจากข้อค้นพบที่ว่า การปฏิบัติที่ดีไม่ว่าจะเป็น ความเป็นอิสระในการทำงาน ทักษะคิดต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิสูจน์หลักฐาน ระบบการตรวจสอบในการพิสูจน์หลักฐาน ความรวดเร็วในการพิสูจน์หลักฐาน ความโปร่งใสในการพิสูจน์หลักฐาน ล้วนแต่มีผลต่อความเป็นธรรมทางสังคมที่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมต่างเล็งเห็นไม่ทางตรงก็ทางอ้อม จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารภายในองค์กรของกระบวนการพิสูจน์หลักฐานเป็นหนทางที่จะก่อให้เกิดความเป็นธรรมทางสังคมมากยิ่งขึ้น

ยุทธนา จันทธรรม (2553) ศึกษาเรื่อง ความเชื่อมั่นในงานพิสูจน์หลักฐานของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดยะลา ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ความเชื่อมั่นและยอมรับในงานพิสูจน์หลักฐานของตำรวจ ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10 ในพื้นที่จังหวัดยะลาพบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีความเชื่อมั่นค่อนข้างมากในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร โดยเฉพาะ มีความเชื่อมั่นในทักษะและความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือในการตรวจพิสูจน์หลักฐาน ความรู้ความสามารถในทางวิชาการ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ได้อย่างถูกต้อง ในด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องใช้ในงานพิสูจน์หลักฐาน ที่มีมาตรฐาน มีความทันสมัยและเพียงพอครบถ้วนต่อการปฏิบัติงาน และในด้านการปฏิบัติงานมีความเชื่อมั่นในการถ่ายภาพในสถานที่เกิดเหตุ การพิมพ์ภาพ อัดรูปพยานหลักฐานของกลาง ร่องรอยต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบตรวจพิสูจน์ การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในคดีต่าง ๆ และการรวบรวมพยานหลักฐาน ร่องรอยในสถานที่เกิดเหตุเป็นไปตามหลักวิชาการและยึดมาตรฐานสากล และการตรวจพิสูจน์เอกสารและวัตถุร่องรอยต่าง ๆ

2. การมีธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านพิสูจน์หลักฐาน ในศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นการดำเนินงานมีธรรมาภิบาลค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการปฏิบัติตามหลักนิติธรรมและหลักคุณธรรมมากที่สุด รองลงมาคือหลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบและหลักความมีส่วนร่วม ตามลำดับ

3. ผู้ปฏิบัติงาน ที่ใช้พิสูจน์หลักฐานตำรวจในพื้นที่จังหวัดยะลา ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการทำงานด้านพิสูจน์หลักฐานตำรวจเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและยอมรับต่อสาธารณชน คือ ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอ ควรมีการจัดฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะในการปฏิบัติให้มากยิ่งขึ้น และควรรณรงค์แยกส่วนของเจ้าหน้าที่ที่เข้าปฏิบัติในพื้นที่ เป้าหมายให้ชัดเจน ควรมีการนำผู้เชี่ยวชาญมาจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่อยู่ตลอดเวลา ควรที่การเพิ่มอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ให้เพียงพอ และให้ทันสมัยต่อสภาพการณ์ปัจจุบัน

ดวงเดือน ใจหาญ (2554) ศึกษาเรื่อง ความเชื่อมั่นต่อการให้บริการตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาสันทราย ผลการศึกษาพบว่าความเชื่อมั่นต่อการให้บริการตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาสันทราย โดยยึดหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม พบว่าส่วนใหญ่ประชาชนมาขอรับบริการมีความเชื่อมั่นในระดับมาก การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาสันทราย พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาสันทราย

อัจฉราพรรณ สุวรรณมูติ (2554) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาระบบงานและส่งเสริมความเชื่อมั่นต่อการตรวจพิสูจน์เอกสารและการปลอมแปลง : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานสอบสวนที่เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิรุ่นที่ 1 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 36-45 ปี การศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี มีชั้นยศพันตำรวจโท จากการศึกษาความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานตรวจพิสูจน์พยานเอกสาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยในเรื่องความเชื่อมั่นต่อผลการตรวจพิสูจน์พยานเอกสารจากผู้ชำนาญหรือผู้เชี่ยวชาญ และมีกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในเรื่องที่ว่าผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานด้านตรวจพิสูจน์เอกสาร ควรจะเป็นข้าราชการพลเรือน เช่น สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม ปัญหาและอุปสรรคในงานของนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจไทยส่วนใหญ่เป็นปัญหาทางด้านบุคลากร เช่น ปัญหาการขาดแคลนผู้ชำนาญในการตรวจพิสูจน์ ทุกสาขา ปัญหาการอบรมให้ความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์กับพนักงานสืบสวนสอบสวนและ ปัญหาในการจัดซื้อจัดหาเครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการตรวจพิสูจน์

อรณิชย์ อนุพันธ์สกุล (2556) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการพิสูจน์หลักฐานของตำรวจ : อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผล

การศึกษาพบว่า ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการพิสูจน์หลักฐานของตำรวจส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีประสบการณ์ในกระบวนการพิสูจน์หลักฐานร้อยละ 69.5 ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการพิสูจน์หลักฐานด้านหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับมาก ด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง ด้านเทคโนโลยีและอุปกรณ์อยู่ในระดับมาก ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

อำพล บุญประภากร (2557) วิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการรับฟังพยานหลักฐานเครื่องจับเท็จในคดีอาญาของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมจังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ความรู้พื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักการทำงานของเครื่องจับเท็จ การศึกษาหรือหรืออบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับ เครื่องจับเท็จและอัตราโทษจำคุกในคดีอาญามีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในการรับฟังพยานหลักฐานจากเครื่องจับเท็จ ในคดีอาญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นเพราะเครื่องจับเท็จเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่อยู่อาศัยหลักวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานที่ตรวจจับสภาวะทางร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อสภาวะจิตเปลี่ยนซึ่งไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่าได้ เช่น อัตราการเต้นของหัวใจ ความดันแรงไฟฟ้าที่ผิวหนัง ฯลฯ กลไกการเกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวต้องอาศัยความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์มาอธิบาย ดังนั้นหากบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมไม่มีความรู้พื้นฐานทางด้านสาขาวิทยาศาสตร์ ไม่มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักการทำงานของเครื่องจับเท็จ หรือไม่เคยศึกษาหรือหรืออบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับ เครื่องจับเท็จย่อมไม่ทราบว่าเครื่องจับเท็จมีกลไกการทำงานอย่างไร ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นเพราะสาเหตุใด และเป็นผลมาจากการที่ผู้ถูกทดสอบพูดเท็จหรือไม่

สำหรับเรื่องอัตราโทษจำคุกในคดีอาญานั้น จากการทดสอบพบว่ามีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในการรับฟังพยานหลักฐานจากเครื่องจับเท็จในคดีอาญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยเห็นว่าหากอัตราโทษจำคุกในคดีอาญาไม่สูงมาก บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมจังหวัดนครปฐม เชื่อถือพยานหลักฐานเครื่องจับเท็จในคดีอาญา แต่เมื่ออัตราโทษจำคุกในคดีสูงขึ้นก็จะมี ความเชื่อถือพยานหลักฐานเครื่องจับเท็จในคดีอาญาน้อยลง

กณพศ อารีเอื้อ (2558) ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ 1. พนักงานสอบสวนมีความคิดเห็นการดำเนินงานมีธรรมาภิบาลค่อนข้างมาก โดยเฉพาะหลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม และหลักความโปร่งใส ตามลำดับ 2. ในงานพิสูจน์หลักฐานของตำรวจพิสูจน์หลักฐานจังหวัดมหาสารคาม พบว่า พนักงานสอบสวนมีความเชื่อมั่นค่อนข้างมากในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านการปฏิบัติงาน และในด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องใช้ในงานพิสูจน์หลักฐาน 3. ควรเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอ ควรมี

การจัดการฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะในการปฏิบัติให้มากยิ่งขึ้น และมีการนำผู้เชี่ยวชาญมาจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่อยู่ตลอดเวลาควรมีการเพิ่มอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ให้เพียงพอและทันสมัยต่อสภาพเหตุการณ์ในปัจจุบัน

จำลองลักษณ์ อินทวัน (2558) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาและสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาประกอบด้วย ปัจจัยด้านสถานการณ์ ได้แก่ การรับรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครองและสังคม การรับรู้ความสามารถของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และสุขภาพจิตดี และปัจจัยด้านจิต ลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่ ทศนคติต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีอิทธิพลทางตรง ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทศนคติที่ดีต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจการเมืองการปกครองและสังคม ตามลำดับ โดยทั้ง 3 ตัวแปร สามารถอธิบายความแปรปรวนของความเชื่อมั่นใน กระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ร้อยละ 41 และยังพบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของ ประชาชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีอิทธิพลทางอ้อม ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การ รับรู้ความสามารถของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครองและสังคม สุขภาพจิต และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา ตามลำดับ ซึ่งทั้ง 6 ตัวแปรสามารถอธิบายความแปรปรวนของทศนคติที่ดีต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ร้อยละ 95 นอกจากนี้ ยังพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีอิทธิพลรวมมากที่สุดคือ ทศนคติต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การรับรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สุขภาพจิต การรับรู้ความสามารถของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ตามลำดับ

สุรสิทธิ์ วัชรขจร (2558) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อมั่นของรัฐบาลต่อการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ผลการศึกษา พบว่า ความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยที่ส่งผลต่อ

ความเชื่อมั่น ได้แก่ ความพึงพอใจต่อการสนับสนุนหรือผลที่เกิด จากการทำงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ความพึงพอใจต่อกระบวนการ/ขั้นตอนการให้การสนับสนุน ความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่/ผู้ส่งเสริมงานพัฒนา และอายุ ตามลำดับ

กรกฎ ทองชะ โโชค และคณะ (2559) วิจัยเรื่องการประเมินความเชื่อมั่นของประชาชน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อการอำนวยความสะดวกขั้นก่อนฟ้องคดีทั้งในกระบวนการยุติธรรมกระแสหลักและการใช้กฎหมายพิเศษ ผลการวิจัยพบว่าระดับความเชื่อมั่นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการอำนวยความสะดวกขั้นก่อนฟ้องคดีทั้งในกระบวนการยุติธรรม กระแสหลักพบว่าในภาพรวมมีความเชื่อมั่น อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความ เชื่อมั่นต่อการอำนวยความสะดวกเรียง ตามลำดับระดับความเชื่อมั่นจากระดับสูง ไปสู่ ระดับต่ำดังนี้ การตั้งด่านสกัดการสอบสวน การควบคุมการปิดล้อมตรวจค้น การจับกุม การรวบรวมพยานหลักฐาน การป้องกันการเกิดเหตุสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยและการชักถาม/พุดคุย

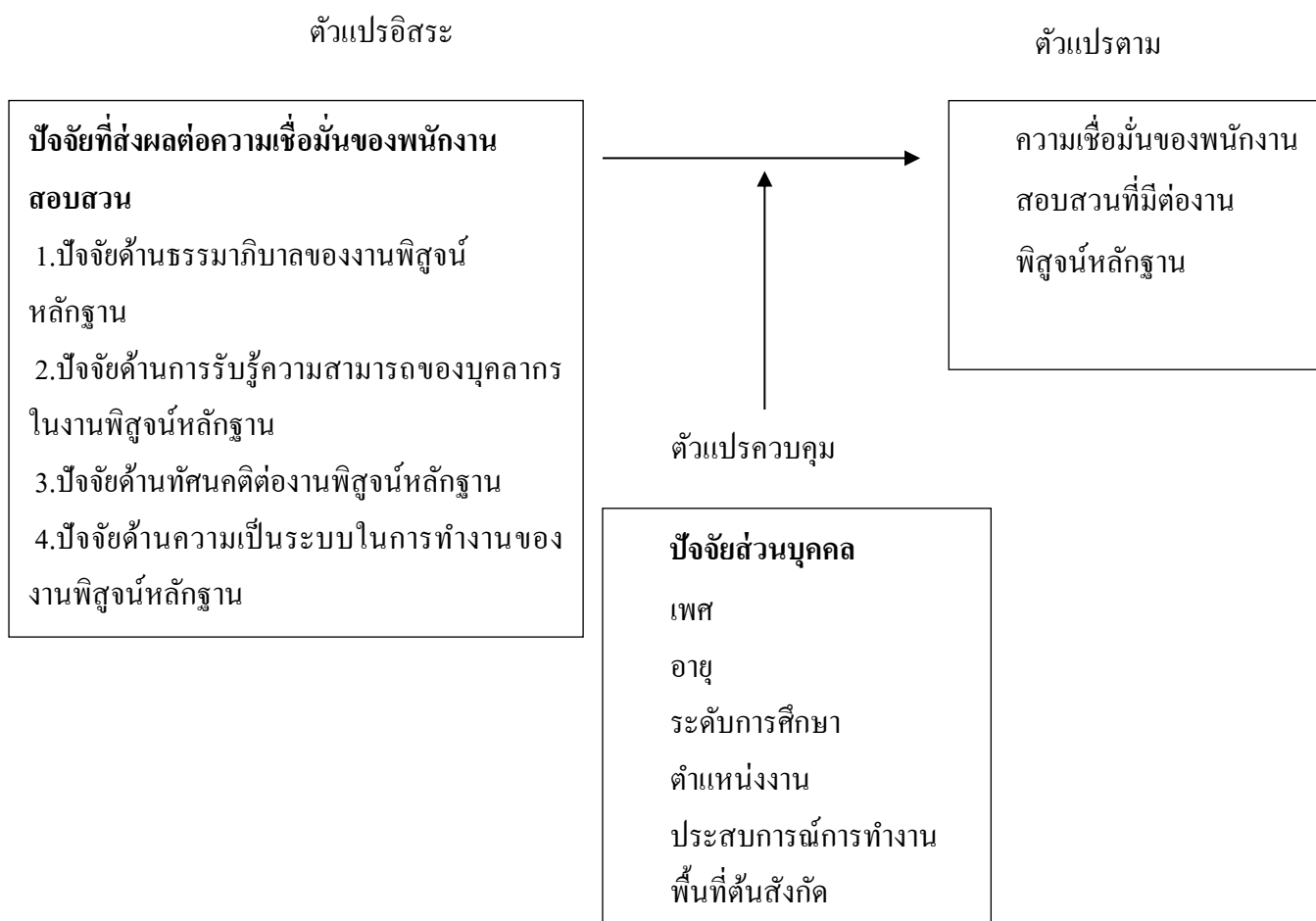
ความเชื่อมั่นของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อการอำนวยความสะดวก ยุติธรรม: ขั้นก่อนฟ้องคดีทั้งในกระบวนการยุติธรรมกระแสหลักและการใช้กฎหมายพิเศษ ควรพัฒนา กฎหมายและบูรณาการระบบงานยุติธรรมให้เข้ากับอัตลักษณ์และความสอดคล้องของวิถีชีวิตมุสลิมและศาสนาอิสลาม การให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนให้มีความเข้าใจในกฎหมายไทย การเสริมสร้างความยุติธรรมชุมชนและยุติธรรมทางเลือกที่อาศัยพลังชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายและเชิงการปฏิบัติโดยการใช้หลักนิติธรรมในบริบท ของการนำตัวผู้ต้องสงสัยเข้าสู่กระบวนการกฎหมายพิเศษและกฎหมายกระแสหลักใน ท้ายที่สุดควรเปิดโอกาสให้ทุกขั้นตอนให้มี ความโปร่งใสตรวจสอบได้ และประชาชนสามารถตรวจสอบความ ถูกต้องได้โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานขององค์กร ฝ่ายความมั่นคงให้มีความ โปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถ เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก หน่วยงานทหารควรมีสวนย์ควบคุมการชักถามเด็กและเยาวชน แยกเฉพาะจากผู้ใหญ่และให้มี นักจิตวิทยาร่วมอยู่ในสวนย์ชักถามเด็กและเยาวชนด้วย หน่วยงานทหารในการควบคุมตัวผู้ต้อง สงสัย และหน่วยงานสวนย์พิทักษ์สันติ สวนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สขต.) ควรมี ล่ามภาษามลายูซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ประจำและเสริมสร้างความเข้าใจด้านสิทธิมนุษยชนให้กับ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของรัฐในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่

ตำรวจและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาในเรื่องสิทธิมนุษยชน อันจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการอำนวยความสะดวก

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส เป็นวิจัยเชิงปริมาณ ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนต่างๆ และวิธีดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนการวิจัย
3. เครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการทางสถิติต่างๆ ที่ใช้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส จำนวนทั้งสิ้น 429 คน (ข้อมูลจาก ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนใต้ ณ วันที่ 30 สิงหาคม 2560)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส จำนวน 201 คน โดยการใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน สำหรับตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) ตารางนี้ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากร และกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5 % และระดับความเชื่อมั่น 95 % สามารถคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับประชากรที่มีขนาดเล็กตั้งแต่ 10 ขึ้นไป จากตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan จะพบว่าจากพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และ นราธิวาสทั้งหมด 429 คน จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 201 คน โดยแยกเป็นจังหวัดยะลา 61 คน จังหวัดปัตตานี 62 คน และจังหวัดนราธิวาส 78 คน ดังตาราง 6

ตาราง 5 ขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan

ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง	ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง	ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง	ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง	ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง
10	10	100	80	280	162	800	260	2,800	338
15	14	110	86	290	165	850	265	3,000	341
20	19	120	92	300	169	900	269	3,500	346
25	24	130	97	320	175	950	274	4,000	351
30	28	140	103	340	181	1,000	278	4,500	354
35	32	150	108	360	186	1,100	285	5,000	357
40	36	160	113	380	191	1,200	291	6,000	361
45	40	170	118	400	196	1,300	297	7,000	364
50	44	180	123	420	201	1,400	302	8,000	367
55	48	190	127	440	205	1,500	306	9,000	368
60	52	200	132	460	210	1,600	310	10,000	370
65	56	210	136	480	214	1,700	313	15,000	375
70	59	220	140	500	217	1,800	317	20,000	377
75	63	230	144	550	226	1,900	320	30,000	379
80	66	240	148	600	234	2,000	322	40,000	380
85	70	250	152	650	242	2,200	327	50,000	381
90	73	260	155	700	248	2,400	331	75,000	382
95	76	270	159	750	254	2,600	335	100,000	384

ที่มา : Robert V. Krejcie and Earyle W. Morgan, 1970 อ้างใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2543

ตาราง 6 จำนวนประชากรที่ศึกษาของพนักงานสอบสวนในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส

พื้นที่ต้นสังกัด	จำนวนประชากร (พนักงานสอบสวน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (พนักงานสอบสวน)
ภูธรจังหวัดยะลา	131	61
ภูธรจังหวัดปัตตานี	133	62
ภูธรจังหวัด นราธิวาส	165	78
รวม	429	201

2. แบบแผนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยอาศัยข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย สำนวจความคิดเห็นจากพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน

3. เครื่องมือในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส คือ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย โดยเก็บข้อมูลจากพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน และพื้นที่ต้นสังกัด

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน และการวัดระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามรูปแบบของลิเคอร์ท (Likert scale) โดยกำหนดค่า ดังนี้ (ไพฑูรย์ โปธิสว่าง, 2556)

การให้คะแนนระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วยน้อย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยน้อยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

การให้คะแนนระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้	4	คะแนน
เห็นด้วยมากปานกลาง	ให้	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด สอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน

3.2 การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ไปทดสอบความเชื่อมั่นและความเที่ยง ดังต่อไปนี้

1. การหาความเที่ยง (Content Validity) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงขึ้นและตรวจสอบความถูกต้องแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อทดสอบความถูกต้องและหาความเที่ยงตรงในเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่ามีความสอดคล้องและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้หรือไม่ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องข้อคำถามกับเนื้อหา (Item Objective Congruence Index : IOC) ซึ่งแบ่งคะแนนออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้ (ขวัญตา พระธาตุ, 2554)

- +1 หมายถึง มีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับเนื้อหา
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับเนื้อหา
- 1 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับเนื้อหา

สำหรับการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหาใช้สูตรดังนี้ (ที่ยอมรับได้ ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

จากการทดสอบความถูกต้องและหาความเที่ยงตรงในเชิงเนื้อหาของคำถามในแต่ละข้อคำถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน โดยการหาค่า IOC ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขแล้วนำไปทดสอบใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริง ได้แก่ ตำรวจสายสืบสวน เจ้าหน้าที่ทหาร พนักงานอัยการ ผู้พิพากษา จำนวน 30 ชุด เพื่อกำหนดค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งที่ยอมรับกันทั่วไปจะต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 (กู้อสรานี กูเงาะ, 2556) โดยปรากฏว่าแบบทดสอบชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำแนกเป็น 2 แหล่ง ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามเพื่อนำไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และรวบรวมแบบสอบถามจำนวน 201 ชุด จากนั้นจึงจะนำแบบสอบถามกลับมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ แล้วจึงทำการวิเคราะห์และประมวลข้อมูลโดยการใช้ โปรแกรม SPSS Version 16 และสรุปผลการศึกษาวิจัยที่ได้

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาจากแนวความคิด ทฤษฎี ข้อมูล และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการทางสถิติต่าง ๆ ที่ใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ในการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน และระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน โดยนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Product and Service Solution) Version 16.0 ซึ่งได้กำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีการทางสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ ดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล เป็นคำถามปลายปิด ให้เลือกตอบ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน และพื้นที่ต้นสังกัด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ วิเคราะห์ด้วยความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) พร้อมนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน และระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน วิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์และแปลความหมาย อยู่ในรูปแบบของ

คะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ และทำการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้ (ไพฑูรย์ โปธิสว่าง, 2556)

$$\begin{aligned} & \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} && \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ & && = \frac{5 - 1}{5} \\ & && = 0.80 \end{aligned}$$

ระดับคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 ในระดับมากที่สุด

ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 ในระดับมาก

ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 ในระดับปานกลาง

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 ในระดับน้อย

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 ในระดับน้อยที่สุด

โดยสถิติในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) จะใช้เทคนิคการเลือกตัวแปรต้นเข้าสมการวิเคราะห์ ความถดถอยโดยใช้วิธี Stepwise เป็นวิธีการคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าสู่สมการโดยจะนำตัวแปรต้นที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากที่สุดเข้าเป็นสมการแรกและทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ ถ้าพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติก็จะถือว่าสิ้นสุดการคัดเลือก แต่ถ้าพบว่ามีความนัยสำคัญทางสถิติก็จะคัดเลือก ตัวที่มีความสัมพันธ์อันดับถัดไปเข้าสู่สมการ การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น จะพิจารณาจาก ค่า Tolerance ถ้าค่า Tolerance น้อยกว่า 0.1 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น (Menard,1995) และพิจารณาจาก ค่า VIF (Variance Inflation Factor) ถ้าค่า VIF มากกว่า 10 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ กับตัวแปรอื่น (Myers,1990)

แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน โดยการรวบรวมปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ นำเสนอโดยใช้ค่าความถี่ของตารางประกอบคำบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส” ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน โดยผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นแก่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส จำนวน 201 คน โดยได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ที่สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 192 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.52 (Response Rate) และได้แบ่งการนำเสนอไว้ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน และพื้นที่ต้นสังกัด
ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน
ส่วนที่ 3 ระดับความเชื่อมั่นของของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน
ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน
ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน

1. สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดการเข้าใจเกี่ยวกับความหมายในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	หมายถึง	จำนวนประชากร
n	หมายถึง	กลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
B (Beta)	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน
Sig	หมายถึง	ค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้จากค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน
S.E.	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ถดถอย
R	หมายถึง	ค่าที่แสดงระดับของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระ ทั้งหมดกับตัวแปรตาม ซึ่งเรียกว่าค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์พหุคูณ
R ²	หมายถึง	ค่าที่แสดงอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้งหมดที่มีต่อตัวแปรตาม
Adjusted R ²	หมายถึง	ค่า R ² ที่ปรับแก้แล้ว
*	หมายถึง	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส จำนวน 192 คน โดยเก็บข้อมูลทั่วไป 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน และพื้นที่ต้นสังกัด ผลการวิเคราะห์ปรากฏในตาราง 7

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	177	92.20
2. หญิง	15	7.80
รวม	192	100.00
อายุ		
1. ไม่เกิน 25 ปี	4	2.10
2. 26-35 ปี	90	46.90
3. 36-45 ปี	48	25.00
4. 46 ปีขึ้นไป	50	26.00
รวม	192	100.00
ระดับการศึกษา		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0.00
2. ปริญญาตรี	158	82.30
3. ปริญญาโท	34	17.70
4. ปริญญาเอก	0	0.00
รวม	192	100.00
ตำแหน่งงาน		
1. ผู้กำกับการ (สอบสวน)	12	6.20
2. รองผู้กำกับการ (สอบสวน)	33	17.20
3. สารวัตร (สอบสวน)	33	17.20
4. รองสารวัตร (สอบสวน)	114	59.40
รวม	192	100.00
ประสบการณ์ทำงาน		
1. ต่ำกว่า 5 ปี	51	26.60
2. 5-10 ปี	55	28.60
3. 11-15 ปี	29	15.10
4. 15 ปีขึ้นไป	57	29.70
รวม	192	100.00

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พื้นที่ต้นสังกัด		
1. ยะลา	60	31.30
2. ปัตตานี	58	30.20
3. นราธิวาส	74	38.50
รวม	192	100.00

จากตาราง 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 92.20 และเพศหญิง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.80 มีอายุในช่วง 26-35 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 46.90 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 82.30 มีตำแหน่งงานระดับรองสารวัตร(สอบสวน) จำนวน 114 คิดเป็นร้อยละ 59.40 ประสบการณ์ทำงาน 15 ปีขึ้นไป จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 29.70 และมีพื้นที่ต้นสังกัดจังหวัดนราธิวาส จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน

ผลการวิเคราะห์ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ได้แก่ ปัจจัยด้านธรรมาภิบาลของงานพิสูจน์หลักฐาน ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน ปัจจัยด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน และปัจจัยด้านความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน ปรากฏรายละเอียดดังตาราง 8 - 12

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน

(n=192)			
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนฯ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1. ปัจจัยด้านธรรมาภิบาลของงานพิสูจน์หลักฐาน	4.48	0.42	มากที่สุด
2. ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากร ในงานพิสูจน์หลักฐาน	4.51	0.44	มากที่สุด
3. ปัจจัยด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน	4.65	0.42	มากที่สุด
4. ปัจจัยด้านความเป็นระบบในการทำงาน ของงานพิสูจน์หลักฐาน	4.38	0.48	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยภาพรวม	4.50	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 รองลงมาคือ ด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ด้านธรรมาภิบาลของงานพิสูจน์หลักฐาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐานเป็นรายข้อจำแนกตามรายด้านจะพบผลการศึกษานี้ในแต่ละด้านดังนี้

ปัจจัยด้านธรรมาภิบาลของงานพิสูจน์หลักฐาน

ผลการวิเคราะห์ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ด้านธรรมาภิบาลของงานพิสูจน์หลักฐาน พบผลการศึกษาดังนี้

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ด้านธรรมาภิบาลของงานพิสูจน์หลักฐาน

(n=192)			
ด้านธรรมาภิบาลของงานพิสูจน์หลักฐาน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1.งานพิสูจน์หลักฐานมีการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง ละเอียด รอบคอบ	4.50	0.52	มากที่สุด
2. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ด้วยความเป็นกลางไม่เลือกปฏิบัติ	4.56	0.51	มากที่สุด
3. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติหน้าที่โดยเคารพสิทธิ เสรีภาพของบุคคลโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก	4.60	0.51	มากที่สุด
4.งานพิสูจน์หลักฐานปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตบนพื้นฐานของการมีศีลธรรมและจริยธรรม	4.67	0.48	มากที่สุด
5.งานพิสูจน์หลักฐานปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส เปิดเผยและเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายตรวจสอบได้	4.57	0.57	มากที่สุด
6.เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีการรับฟังความคิดเห็นและคำชี้แจงข้อมูลจากประชาชนและหน่วยงานอื่น ๆ	4.33	0.66	มากที่สุด
7.งานพิสูจน์หลักฐานมีการปรับปรุงการทำงาน ตามที่ได้รับข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง	4.33	0.62	มากที่สุด

ด้านธรรมาภิบาลของงานพิสูจน์หลักฐาน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
8.เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดีและไม่ละทิ้งงาน	4.44	0.59	มากที่สุด
9.เจ้าหน้าที่แสดงความรับผิดชอบเมื่อมีข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานและพร้อมที่จะแก้ไขให้ถูกต้อง	4.35	0.60	มากที่สุด
10.งานพิสูจน์หลักฐานปฏิบัติงานโดยยึดหลักประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.39	0.62	มากที่สุด
11. งานพิสูจน์หลักฐานมีการใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัยเพื่อลดค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการปฏิบัติงาน	4.52	0.61	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.48	0.42	มากที่สุด

จากตาราง 9 พบว่า ความคิดเห็นที่มีปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ด้านธรรมาภิบาลของงานพิสูจน์หลักฐานอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ งานพิสูจน์หลักฐานปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตบนพื้นฐานของการมีศีลธรรมและจริยธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติหน้าที่โดยเคารพสิทธิ เสรีภาพของบุคคลโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 งานพิสูจน์หลักฐานปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส เปิดเผยและเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายตรวจสอบได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ด้วยความเป็นกลางไม่เลือกปฏิบัติ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 งานพิสูจน์หลักฐานมีการใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัยเพื่อลดค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 งานพิสูจน์หลักฐานมีการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง ละเอียด รอบคอบ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดี และไม่ละทิ้งงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 งานพิสูจน์หลักฐานปฏิบัติงานโดยยึดหลักประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 เจ้าหน้าที่แสดงความรับผิดชอบเมื่อมีข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานและพร้อมที่จะแก้ไขให้ถูกต้อง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีการรับฟังความคิดเห็นและคำชี้แจงข้อมูลจากประชาชนและหน่วยงานอื่น ๆ และงานพิสูจน์หลักฐานมีการปรับปรุงการทำงาน ตามที่ได้รับข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33

ด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน

ผลการวิเคราะห์ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน พบผลการศึกษาดังนี้

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน

(n=192)

ด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากร ในงานพิสูจน์หลักฐาน	ค่า เฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1. ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ และความสามารถในงานที่ปฏิบัติ	4.59	0.50	มากที่สุด
2. ผู้ปฏิบัติงานมีทักษะความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือในการตรวจพิสูจน์หลักฐานแต่ละประเภท	4.58	0.53	มากที่สุด
3. ผู้ปฏิบัติงานสามารถให้คำแนะนำและตอบประเด็นคำถามกับเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานอื่นได้	4.48	0.52	มากที่สุด
4. ผู้ปฏิบัติงานสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างถูกต้อง	4.38	0.58	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.50	0.44	มากที่สุด

จากตาราง 10 พบว่าความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน การรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐานอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ และความสามารถในงานที่ปฏิบัติ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 รองลงมาคือ ผู้ปฏิบัติงานมีทักษะความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือในการตรวจพิสูจน์หลักฐานแต่ละประเภท ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ผู้ปฏิบัติงานสามารถให้คำแนะนำและตอบประเด็นคำถามกับเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานอื่นได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้ปฏิบัติงานสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างถูกต้อง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38

ด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน พบผลการศึกษาดังนี้

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน

(n=192)

ด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1. งานพิสูจน์หลักฐานมีส่วนช่วยในการทำสำนวนในการสั่งฟ้องหรือไม่สั่งฟ้องได้ชัดเจนขึ้น	4.67	0.49	มากที่สุด
2. งานพิสูจน์หลักฐานสร้างคุณูปการแก่พื้นที่ในด้านการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนได้	4.67	0.51	มากที่สุด
3. งานพิสูจน์หลักฐานปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีการเรียกร้องผลประโยชน์ตอบแทน	4.67	0.50	มากที่สุด
4. งานพิสูจน์หลักฐานมีความเป็นอิสระในการตรวจพิสูจน์และลงความเห็น	4.58	0.53	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.65	0.42	มากที่สุด

จากตาราง 11 พบว่าความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐานอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ งานพิสูจน์หลักฐานสร้างคุณูปการแก่พื้นที่ในด้านการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 รองลงมาคือ งานพิสูจน์หลักฐานปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีการเรียกร้องผลประโยชน์ตอบแทน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 งานพิสูจน์หลักฐานมีส่วนช่วยในการทำสำนวนในการสั่งฟ้องหรือไม่สั่งฟ้องได้ชัดเจนขึ้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ งานพิสูจน์หลักฐานมีความเป็นอิสระในการตรวจพิสูจน์และลงความเห็น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58

ด้านความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ด้านความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน พบผลการศึกษาดังนี้

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนแบบมาตรฐานของความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ด้านความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน

(n=192)

ด้านความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1. โครงสร้างการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐานมีความชัดเจน	4.50	0.53	มากที่สุด
2. การแบ่งหน้าที่ตามภาระงานของงานพิสูจน์หลักฐานสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ	4.48	0.54	มากที่สุด
3. งานพิสูจน์หลักฐานมีจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานเพียงพอต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนเมื่อมีการร้องขอ	4.28	0.71	มากที่สุด
4. งานพิสูจน์หลักฐานมีเครื่องมือวิทยาศาสตร์และระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยใช้ในการตรวจพิสูจน์หลักฐาน	4.49	0.60	มากที่สุด
5. งานพิสูจน์หลักฐานมีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่เพียงพอในการปฏิบัติงาน	4.34	0.70	มากที่สุด
6. ขั้นตอนการให้บริการของงานพิสูจน์หลักฐานไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน และมีความคล่องตัว	4.33	0.65	มากที่สุด
7. สถานที่ตั้งของหน่วยงานพิสูจน์หลักฐาน มีความเหมาะสมและสะดวกในการเดินทางมารับบริการ	4.45	0.60	มากที่สุด
8. งานพิสูจน์หลักฐานมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม เช่น ที่นั่งรอรับบริการ ห้องน้ำ ที่จอดรถ	4.40	0.61	มากที่สุด
9. เจ้าหน้าที่งานพิสูจน์หลักฐานให้บริการอย่างเอาใจใส่ กระตือรือร้น และมีความพร้อมในการให้บริการ	4.41	0.62	มากที่สุด
10. งานพิสูจน์หลักฐานมีความพร้อมในการปฏิบัติงานตลอด 24 ชั่วโมงเมื่อมีการร้องขอ	4.31	0.69	มากที่สุด
11. งานพิสูจน์หลักฐานออกรายงานการตรวจพิสูจน์ได้รวดเร็ว	4.26	0.68	มากที่สุด
12. งานพิสูจน์หลักฐานมีช่องทางการติดต่อประสานงานที่หลากหลาย	4.31	0.66	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.38	0.48	มากที่สุด

จากตาราง 12 พบว่าความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ด้านความเป็นระบบในการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โครงสร้างการทำงาน ของงานพิสูจน์หลักฐานมีความชัดเจน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 รองลงมาคือ งานพิสูจน์หลักฐานมีเครื่องมือวิทยาศาสตร์และระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยใช้ในการตรวจพิสูจน์หลักฐาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 การแบ่งหน้าที่ตามภาระงานของงานพิสูจน์หลักฐานสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 สถานที่ตั้งของหน่วยงานพิสูจน์หลักฐาน มีความเหมาะสมและสะดวกในการเดินทางมารับบริการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 เจ้าหน้าที่งานพิสูจน์หลักฐานให้บริการอย่างเอาใจใส่ กระตือรือร้น และมีความพร้อมในการให้บริการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 งานพิสูจน์หลักฐานมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม เช่น ที่นั่งรอรับบริการ ห้องน้ำ ที่จอดรถ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 งานพิสูจน์หลักฐานมีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่เพียงพอในการปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ขั้นตอนการให้บริการของงานพิสูจน์หลักฐานไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน และมีความคล่องตัว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 งานพิสูจน์หลักฐานมีความพร้อมในการปฏิบัติงานตลอด 24 ชั่วโมง เมื่อมีการร้องขอ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 งานพิสูจน์หลักฐานมีช่องทางการติดต่อประสานงานที่หลากหลาย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 งานพิสูจน์หลักฐานมีจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานเพียงพอต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนเมื่อมีการร้องขอ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ งานพิสูจน์หลักฐานออกรายงานการตรวจพิสูจน์ได้รวดเร็ว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26

ส่วนที่ 3 ระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน

ผลการวิเคราะห์ ระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน
ปรากฏรายละเอียด ดังตาราง 13

ตาราง 13 ระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน

(n=192)

ระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มี ต่องานพิสูจน์หลักฐาน	ค่า เฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1. ท่านเชื่อมั่นว่าพิสูจน์หลักฐานเป็นองค์กรที่มีความ น่าเชื่อถือในการทำงาน	4.70	0.48	มากที่สุด
2. ท่านไม่มีข้อสงสัยในผลการตรวจพิสูจน์ของพิสูจน์ หลักฐาน โดยเชื่อมั่นว่าผลการตรวจพิสูจน์เป็นประโยชน์ต่อ รูปคดี	4.58	0.56	มากที่สุด

ระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มี ต่องานพิสูจน์หลักฐาน	ค่า เฉลี่ย	S.D.	ระดับ
3.ท่านเชื่อมั่นว่าพิสูจน์หลักฐานมีการใช้ข้อบังคับกฎหมาย อย่างเข้มงวดและปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด	4.57	0.55	มากที่สุด
4.ท่านเชื่อมั่นว่ากระบวนการขั้นตอนการให้บริการและ ขั้นตอนการตรวจพิสูจน์หลักฐานถูกต้องตามหลักวิชา โปร่งใส ตรวจสอบได้	4.63	0.50	มากที่สุด
5.ท่านเชื่อมั่นว่าพิสูจน์หลักฐานปราศจากการแทรกแซงทาง การเมือง	4.39	0.68	มากที่สุด
6.ท่านเชื่อมั่นว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของพิสูจน์หลักฐาน มี การทำงานอย่างเต็มที่เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนเป็น หลัก	4.51	0.61	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.56	0.49	มากที่สุด

จากตาราง 13 พบว่าระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านเชื่อมั่นว่าพิสูจน์หลักฐานเป็นองค์กรที่มีความน่าเชื่อถือในการทำงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 รองลงมา คือ ท่านเชื่อมั่นว่ากระบวนการขั้นตอนการให้บริการและขั้นตอนการตรวจพิสูจน์หลักฐานถูกต้องตามหลักวิชา โปร่งใส ตรวจสอบได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 ท่านไม่มีข้อสงสัยในผลการตรวจพิสูจน์ของพิสูจน์หลักฐาน โดยเชื่อมั่นว่าผลการตรวจพิสูจน์เป็นประโยชน์ต่อรูปคดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ท่านเชื่อมั่นว่าพิสูจน์หลักฐานมีการใช้ข้อบังคับกฎหมายอย่างเข้มงวดและปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ท่านเชื่อมั่นว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของพิสูจน์หลักฐาน มีการทำงานอย่างเต็มที่เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านเชื่อมั่นว่าพิสูจน์หลักฐานปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์

หลักฐาน

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ทำการทดสอบด้วยการใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อความเหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูล จึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรต้น ตัวแปรตาม และค่าที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

X_1	แทน	ปัจจัยด้านธรรมาภิบาลของงานพิสูจน์หลักฐาน
X_2	แทน	ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน
X_3	แทน	ปัจจัยด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน
X_4	แทน	ปัจจัยด้านความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน
Y	แทน	ความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ดัชนีการพยากรณ์หรือประสิทธิภาพการพยากรณ์
$SE.b$	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
β	แทน	สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
b	แทน	สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Y	แทน	คะแนนความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐานในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน	คะแนนความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐานจากการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเพื่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวพยากรณ์และระหว่างตัวพยากรณ์กับตัวเกณฑ์

การวิเคราะห์ขั้นตอนนี้ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เพื่อหาสหสัมพันธ์ระหว่างกัน ของตัวพยากรณ์หรือปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านธรรมาภิบาลของงานพิสูจน์หลักฐาน (X_1) ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน (X_2) ปัจจัยด้าน

ทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน (X_3) และปัจจัยด้านความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน (X_4) และความสัมพันธ์ระหว่างตัวพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว กับความเชื่อมั่นของของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน (Y) ดังแสดงผล ดังนี้

ตาราง 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวพยากรณ์และระหว่างตัวพยากรณ์กับตัวเกณฑ์

ตัวพยากรณ์	X_1	X_2	X_3	X_4	Y
X_1	1				
X_2	.762*	1			
X_3	.638*	.626*	1		
X_4	.732*	.748*	.505*	1	
Y	.616*	.642*	.544*	.673*	1

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวปัจจัยบางตัว มีความสัมพันธ์ทางบวก แม้จะอยู่ในระดับค่อนข้างสูง แต่ไม่พบว่ามีปัญหา Multicollinearity จึงสามารถทดสอบได้ตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวพยากรณ์และตัวเกณฑ์

จากการนำตัวพยากรณ์ทั้ง 4 ตัวมาทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได ซึ่งทำให้เกิดกลุ่มตัวพยากรณ์ หรือกลุ่มปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กลุ่มของตัวพยากรณ์หรือกลุ่มของปัจจัยดังกล่าว จัดอยู่ในรูปของสมการซึ่งเรียกว่า สมการถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ค่าดัชนีพยากรณ์ (R^2) และค่าดัชนีพยากรณ์ที่เพิ่มขึ้น (R^2 Change)

ตัวพยากรณ์	R	R^2	R^2 Change
X_4	.673	.456	.450
$X_4 X_3$.713	.509	.503
$X_4 X_3 X_2$.723	.523	.515

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่า ตัวพยากรณ์ที่มีผลกระทบเชิงเส้นตรงกับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน มีจำนวน 3 ตัวเรียงตามค่าน้ำหนักของปัจจัย คือ ปัจจัยความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน (X_4) ปัจจัยด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน (X_3) และปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน (X_2) ตามลำดับ และตัวพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐานได้ร้อยละ 52.30 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.523 ส่วนปัจจัยด้านธรรมชาติของงานพิสูจน์หลักฐาน (X_1) ไม่พบว่าส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับตัวเกณฑ์

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวต่อตัวเกณฑ์

ตัวแปร	B	S.E.	Beta	t	Sig.
(ค่าคงที่)	.897	.272		3.305	.001
ความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน (X_4)	.397	.072	.419	5.502	.000
ทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน (X_3)	.223	.069	.209	3.220	.002
การรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน (X_2)	.200	.085	.198	2.352	.020
R = .723 R ² = .523 Adj R ² = .515					

จากตาราง 16 พบว่าตัวพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวที่มีผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ดังรายละเอียดในตาราง 17

ตาราง 17 การถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวต่อตัวเกณฑ์

Model	SS	df	MS	F	Sig.
Regression	20.014	3	6.671	68.624	.000
Residual	18.277	188	.097		
Total	38.291	191			

จากตาราง 17 ตัวพยากรณ์ทั้ง 3 ตัว มีผลต่อตัวเกณฑ์ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งตัวพยากรณ์ทั้ง 3 ได้แก่ คือ ปัจจัยด้านความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน (X_4) ปัจจัยด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน (X_3) และปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน (X_2) มีผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการแสดงความสัมพันธ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 0.897 + 0.397 X_4 + 0.223 X_3 + 0.200 X_2$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.419 X_4 + 0.209 X_3 + 0.198 X_2$$

จากสมการสามารถอธิบายได้ว่า

เมื่อค่าปัจจัยความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน (X_4) เปลี่ยนไป 1 หน่วย ทำให้ค่าความเชื่อมั่นที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐานเปลี่ยนไป 0.419 หน่วย

เมื่อค่าปัจจัยด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน (X_3) เปลี่ยนไป 1 หน่วย ทำให้ค่าความเชื่อมั่นที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐานเปลี่ยนไป 0.223 หน่วย

เมื่อค่าปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน (X_2) เปลี่ยนไป 1 หน่วย ทำให้ค่าความเชื่อมั่นที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐานเปลี่ยนไป 0.200 หน่วย

ส่วนปัจจัยด้านธรรมาภิบาลของงานพิสูจน์หลักฐาน (X_1) ไม่พบว่าส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน

การสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน ตามความคิดเห็นของพนักงานสอบสวนโดยรวมพบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ นำเสนอข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย ดังนี้

ตาราง 18 แสดงสรุปการประมวลผลปัญหาและอุปสรรค เกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน

ประเด็นปัญหา/อุปสรรค	ความถี่
1. รายงานผลการตรวจพิสูจน์บางครั้งล่าช้า	9
2. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังไม่เพียงพอต่อความต้องการเมื่อมีการร้องขอ	5
3. พนักงานสอบสวนบางคนยังไม่ทราบขีดความสามารถของพิสูจน์หลักฐานหรือพยานหลักฐานที่สามารถตรวจพิสูจน์ได้แต่ไม่ทราบและไม่นำเสนอเพื่อตรวจพิสูจน์	3
4. อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจพิสูจน์ยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน	3
5. พิสูจน์หลักฐานยังสังกัดอยู่กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติทำให้เกิดมุมมองว่าเป็นพวกเดียวกันกับตำรวจทำให้ความน่าเชื่อถือลดลง	3
6. ความก้าวหน้าในตำแหน่งงานมีการแทรกแซงจากหน่วยอื่น	2
7. การรับ-ส่งของกลางบางครั้งล่าช้า	2
8. การติดต่อประสานงานทางโทรศัพท์แต่ละกลุ่มงานในกรณีเร่งด่วนเป็นไปได้ด้วยความล่าช้า	1
9. ประชาชนยังไม่รับรู้กระบวนการทำงานของพิสูจน์หลักฐานนอกจากหน่วยงานราชการ	1

จากตาราง 18 พบว่า ปัญหาและอุปสรรค เกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานที่มีความถี่มากที่สุด คือ รายงานผลการตรวจพิสูจน์ บางครั้งล่าช้า รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังไม่เพียงพอต่อความต้องการเมื่อมีการร้องขอ พนักงานสอบสวนบางคนยังไม่ทราบขีดความสามารถของพิสูจน์หลักฐานหรือพยานหลักฐานที่สามารถตรวจพิสูจน์ได้แต่ไม่ทราบและไม่นำเสนอเพื่อตรวจพิสูจน์ อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจ พิสูจน์ยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน พิสูจน์หลักฐานยังสังกัดอยู่กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติทำให้เกิด มุมมองว่าเป็นพวกเดียวกันกับตำรวจทำให้ความน่าเชื่อถือลดลง ความก้าวหน้าในตำแหน่งงานมี การแทรกแซงจากหน่วยอื่น การรับ-ส่งของกลางบางครั้งล่าช้า การติดต่อประสานงานทาง โทรศัพท์ แต่ละกลุ่มงานในกรณีเร่งด่วนเป็นไปได้ด้วยความล่าช้า และประชาชนยังไม่รับรู้กระบวนการทำงาน ของพิสูจน์หลักฐานนอกจากหน่วยงานราชการ ตามลำดับ

ตาราง 19 แสดงสรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน

	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ควรเพิ่มบุคลากรในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น	15
2.	ควรจัดฝึกอบรมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บพยานหลักฐานและการนำส่งของกลางเพื่อตรวจพิสูจน์ให้กับพนักงานสอบสวน	5
3.	ควรแยกพิสูจน์หลักฐานออกจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อความอิสระในการทำงานปราศจากการแทรกแซงจากผู้บังคับบัญชา	3
4.	ประชาสัมพันธ์การทำงานของพิสูจน์หลักฐานให้ทั่วถึง	2
5.	ควรลดขั้นตอนในการรับ-ส่งของกลางเพื่อตรวจพิสูจน์	2
6.	ควรพัฒนางานและมีเครื่องมือที่ทันสมัยสามารถตรวจพิสูจน์ได้มากกว่าปัจจุบัน	2
7.	ควรกำหนดคุณลักษณะเฉพาะตำแหน่งและต้องประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งของทุกระดับ	1
8.	ควรให้บริการในช่วงพักเที่ยง	1
9.	แต่ละกลุ่มงานควรมีเบอร์โทรศัพท์ติดต่อโดยตรงไม่ต้องผ่านประชาสัมพันธ์	1

จากตาราง 19 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน ที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรเพิ่มบุคลากรในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น รองลงมา คือ ควรจัดฝึกอบรมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บพยานหลักฐานและการนำส่งของกลางเพื่อตรวจพิสูจน์ให้กับพนักงานสอบสวน ควรแยกพิสูจน์หลักฐานออกจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อความอิสระในการทำงานปราศจากการแทรกแซงจากผู้บังคับบัญชา ประชาสัมพันธ์การทำงานของพิสูจน์หลักฐานให้ทั่วถึง ควรลดขั้นตอนในการรับ-ส่งของกลางเพื่อตรวจพิสูจน์ ควรพัฒนางานและมีเครื่องมือที่ทันสมัยสามารถตรวจพิสูจน์ได้มากกว่าปัจจุบัน ควรกำหนดคุณลักษณะเฉพาะตำแหน่งและต้องประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งของทุกระดับ ควรให้บริการในช่วงพักเที่ยง และแต่ละกลุ่มงานควรมีเบอร์โทรศัพท์ติดต่อโดยตรงไม่ต้องผ่านประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ

ทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน

ตัวแปร	B	S.E.	Beta	t	Sig
(ค่าคงที่)	.897	.272		3.305	.001
ความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน (X_1)	.397	.072	.419	5.502	.000
ทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน (X_3)	.223	.069	.209	3.220	.002
การรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน (X_2)	.200	.085	.198	2.352	.020

$R = .723$ $R^2 = .523$ $Adj R^2 = .515$

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยด้านธรรมาภิบาล ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษา ไม่พบว่าปัจจัยด้านธรรมาภิบาล(X_1) ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานข้อที่ 1 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์ ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์ (X_2) ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.523 สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ได้ร้อยละ 52.30 จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานข้อที่ 2 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์ ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน(X_3) ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.523 สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ได้ร้อยละ 52.30 จึงสรุปได้ว่า สมมติฐานข้อที่ 3 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 4 ปัจจัยด้านความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน (X_4) ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.523 สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ได้ร้อยละ 52.30 จึงสรุปได้ว่า สมมติฐานข้อที่ 4 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 5 ความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐานอยู่ในระดับน้อย

จากผลการศึกษาพบว่าระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน อยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 (ตาราง 13) จึงสรุปได้ว่า สมมติฐานข้อที่ 5 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ทัศนศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ทัศนศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส รวมถึงเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส จำนวน 192 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยายตามลำดับขั้นตอน

1. สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 192 คน จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่วางเป้าหมายไว้ 201 คน คิดเป็นร้อยละ 95.52 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 92.20 มีอายุในช่วง 26-35 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 46.90 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 82.30 มีตำแหน่งงานระดับรองสารวัตร (สอบสวน) จำนวน 114 คิดเป็นร้อยละ 59.40 มีประสบการณ์ทำงาน 15 ปีขึ้นไป จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 29.70 และมีพื้นที่ต้นสังกัดจังหวัดนราธิวาส จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐานได้แก่ ปัจจัยด้านธรรมาภิบาลของงานพิสูจน์หลักฐาน ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน ปัจจัยด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน และปัจจัยด้านความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50

เมื่อพิจารณารายละเอียดในรายด้านพบว่า

1. ด้านธรรมาภิบาลของงานพิสูจน์หลักฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ งานพิสูจน์หลักฐานปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตบนพื้นฐานของการมีศีลธรรมและจริยธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติหน้าที่โดยเคารพสิทธิ เสรีภาพของบุคคลโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ งานพิสูจน์หลักฐานมีการปรับปรุงการทำงานตามที่ได้รับข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33

2. ด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ และความสามารถในงานที่ปฏิบัติ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 รองลงมาคือ ผู้ปฏิบัติงานมีทักษะความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือในการตรวจพิสูจน์หลักฐานแต่ละประเภท ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้ปฏิบัติงานสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างถูกต้อง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38

3. ด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ งานพิสูจน์หลักฐานสร้างคุณภาพการแก้พื้นที่ในด้านการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 รองลงมาคือ งานพิสูจน์หลักฐานปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีการเรียกร้องผลประโยชน์ตอบแทน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ งานพิสูจน์หลักฐานมีความเป็นอิสระในการตรวจพิสูจน์และลงความเห็น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58

4. ด้านความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โครงสร้างการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐานมีความชัดเจน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 รองลงมาคือ งานพิสูจน์หลักฐานมีเครื่องมือวิทยาศาสตร์และระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยใช้ในการตรวจพิสูจน์หลักฐาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คืองานพิสูจน์หลักฐานออกรายงานการตรวจพิสูจน์ได้รวดเร็ว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26

เมื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ผลจากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวพยากรณ์และตัวเกณฑ์จากการนำตัวพยากรณ์ทั้ง 4 ตัวมาทำการวิเคราะห์หาคัดลอกพหุคูณแบบขั้นบันได ซึ่งทำให้เกิดกลุ่มตัวพยากรณ์ หรือกลุ่มปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน พบว่า ตัวพยากรณ์ที่มีผลกระทบเชิงเส้นตรงกับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน มีจำนวน 3 ตัวแปร คือ ด้านความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน (X_4) ปัจจัยด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน (X_3) และปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน (X_2) และตัวพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ได้ร้อยละ 52.30 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.523 หมายความว่าสามารถสร้างสมการที่อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตามได้สูงถึงร้อยละ 52.30

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน

ผลการวิเคราะห์พบว่าระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เชื่อมั่นว่าพิสูจน์หลักฐานเป็นองค์กรที่มีความน่าเชื่อถือในการทำงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 รองลงมา คือ เชื่อมั่นว่ากระบวนการขั้นตอนการให้บริการและขั้นตอนการตรวจพิสูจน์หลักฐานถูกต้องตามหลักวิชา โปร่งใส ตรวจสอบได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เชื่อมั่นว่าพิสูจน์หลักฐานปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน

ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน ตามความคิดเห็นของพนักงานสอบสวน โดยรวบรวมปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานที่มีความถี่มากที่สุดคือ รายงานผลการตรวจพิสูจน์บางครั้งล่าช้า รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังไม่เพียงพอต่อความต้องการเมื่อมีการร้องขอ พนักงานสอบสวนบางคนยังไม่ทราบขีดความสามารถของพิสูจน์หลักฐานหรือพยานหลักฐานที่สามารถตรวจพิสูจน์ได้แต่ไม่ทราบและไม่นำเสนอเพื่อตรวจพิสูจน์ อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจพิสูจน์ยังไม่ครอบคลุมทุก

ด้าน พิสูจน์หลักฐานยังสังกัดอยู่กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติทำให้เกิดมุมมองว่าเป็นพวกเดียวกันกับตำรวจทำให้ความน่าเชื่อถือลดลง ความก้าวหน้าในตำแหน่งงานมีการแทรกแซงจากหน่วยอื่น การรับ-ส่งของกลางบางครั้งล่าช้า การติดต่อประสานงานทางโทรศัพท์แต่ละกลุ่มงานในกรณีเร่งด่วนเป็นไปได้ด้วยความล่าช้า และประชาชนยังไม่รับรู้กระบวนการทำงานของพิสูจน์หลักฐานนอกจากหน่วยงานราชการ ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน ที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรเพิ่มบุคลากรในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น รองลงมา คือ ควรจัดฝึกอบรมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บพยานหลักฐานและการนำส่งของกลางเพื่อตรวจพิสูจน์ให้กับพนักงานสอบสวน ควรแยกพิสูจน์หลักฐานออกจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อความอิสระในการทำงานปราศจากการแทรกแซงจากผู้บังคับบัญชา ประชาสัมพันธ์การทำงานของพิสูจน์หลักฐานให้ทั่วถึง ควรลดขั้นตอนในการรับ-ส่งของกลางเพื่อตรวจพิสูจน์ ควรพัฒนางานและมีเครื่องมือที่ทันสมัยสามารถตรวจพิสูจน์ได้มากกว่าปัจจุบัน ควรกำหนดคุณลักษณะเฉพาะตำแหน่งและต้องประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งของทุกระดับ ควรให้บริการในช่วงพักเที่ยง และแต่ละกลุ่มงานควรมีเบอร์โทรศัพท์ติดต่อโดยตรงไม่ต้องผ่านประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ

2. อภิปรายผล

ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

1. จากผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา บัตตานี และนราธิวาส พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน

โดยปัจจัยด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐานที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 4.65 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานพิสูจน์หลักฐานเป็นหน่วยงานที่สร้างคุณูปการแก่พื้นที่ในด้านการอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชน ปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีการเรียกร้อผลประโยชน์ตอบแทน มีความเป็นอิสระในการตรวจพิสูจน์และลงความเห็น และมีส่วนช่วยในการทำสำนวนในการสั่งฟ้องหรือไม่สั่งฟ้องได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จำลองลักษณ์ อินทวัน (2558) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีอิทธิพลทางตรง ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทศนคติที่ดีต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจ การเมือง การปกครองและสังคม ตามลำดับ และยังพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีอิทธิพลรวมมากที่สุดคือ ทศนคติต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การรับรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ สุขภาพจิต การรับรู้ความสามารถของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ตามลำดับ ทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของณรงค์ กุลเทศ (2551) ที่ได้ศึกษาเรื่องบุพปัจจัยของกระบวนการรับรู้ ทศนคติ และแนวโน้มนิยมเชิงพฤติกรรมในการพิสูจน์หลักฐานที่มีต่อความเป็นธรรมทางสังคมที่สังเกตเห็นโดยบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ผลการศึกษาพบว่า แนวโน้มนิยมเชิงพฤติกรรมเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐานของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐาน และ ทศนคติเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐาน โดยความเป็นธรรมทางสังคมที่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมสังเกตเห็นขึ้นอยู่กับ การรับรู้ ทศนคติ แนวโน้มนิยมเชิงพฤติกรรมในการพิสูจน์หลักฐาน และการปฏิบัติงานที่ดีในการพิสูจน์หลักฐาน โดยการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นอยู่กับความเป็นอิสระในการทำงาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิสูจน์หลักฐาน กระบวนการตรวจสอบ ความรวดเร็วในการพิสูจน์หลักฐาน

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน คือ ปัจจัยความเป็นระบบในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐาน ปัจจัยด้านทศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน และปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการที่งานพิสูจน์หลักฐานจะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้นั้น ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความรู้ และความสามารถในงานที่ปฏิบัติ มีทักษะความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือในการตรวจพิสูจน์หลักฐานแต่ละประเภท มีเครื่องมือวิทยาศาสตร์และระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยใช้ในการตรวจพิสูจน์หลักฐาน อันจะนำมาสู่การรายงานผลการตรวจพิสูจน์ที่มีส่วนช่วยในการทำสำนวนในการสั่งฟ้องหรือไม่สั่งฟ้องได้ชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ ผู้รับบริการยังคาดหมายว่า ขั้นตอนการให้บริการของงานพิสูจน์หลักฐานจะต้องไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน และมีความคล่องตัว โดยเจ้าหน้าที่งานพิสูจน์หลักฐานจะต้องให้บริการอย่างเอาใจใส่ กระตือรือร้น และมีความพร้อมในการให้บริการ ซึ่งที่ผ่านมามูลคณากรภายในงานพิสูจน์หลักฐานมีการจัดการฝึกอบรมความรู้เพิ่มเติมทั้งในประเทศและต่างประเทศจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามหลักสูตรต่าง ๆ และต้องผ่านการทดสอบการปฏิบัติงานก่อนที่จะปฏิบัติหน้าที่จริงได้ จึงเป็นสาเหตุให้ตัวแปรทั้งสามปัจจัยส่งผลต่อความเชื่อมั่นในงานพิสูจน์หลักฐาน

อย่างไรก็ดี ไม่พบว่าปัจจัยด้านธรรมาภิบาลของงานพิสูจน์หลักฐาน ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ Mayer et al.(1995) ที่กล่าวถึงหลักธรรมาภิบาลไว้ว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประเทศไทยมีบริบทที่แตกต่างจากต่างประเทศ โดยระบบราชการไทยปฏิบัติงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลในพระราชพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านพิสูจน์หลักฐานต้องปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานจนเป็นเนื้อเดียวกับการทำงาน เนื่องจากเป็นนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่นำหลักดังกล่าวมาบังคับใช้ในหน่วยงาน เพื่อให้มีความน่าเชื่อถือ ศรัทธา และเป็นหน่วยงานที่พึงของประชาชน จึงมีการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นจึงทำให้ตัวแปรดังกล่าวไม่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในงานพิสูจน์หลักฐาน ซึ่งสิ่งที่บ่งชี้ว่าหลักธรรมาภิบาลปรากฏในการปฏิบัติงานด้านสืบสวนสอบสวนของไทย นั้นสอดคล้องกับผลการศึกษานี้ของ ยุทธนา จันทรธรรม (2553) ศึกษาเรื่อง ความเชื่อมั่นในงานพิสูจน์หลักฐานของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดยะลา พบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็น การดำเนินงานมีธรรมาภิบาลค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการปฏิบัติตามหลักนิติธรรมและหลักคุณธรรมมากที่สุด รองลงมาคือหลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบและหลักความมีส่วนร่วม และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของคณพศ อารีเอื้อ (2558) ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่าพนักงานสอบสวนมีความคิดเห็นการดำเนินงานมีธรรมาภิบาลค่อนข้างมาก โดยเฉพาะหลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักความมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม และหลักความโปร่งใส ตามลำดับ

2. จากผลการศึกษาระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน พบว่าระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกข้อเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10 มีการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับพิสูจน์หลักฐานให้แก่พนักงานสอบสวน ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา บัตตานี และนราธิวาสอยู่เป็นประจำ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้พนักงานสอบสวนได้เห็นถึงความจำเป็นเกี่ยวกับพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจะ ทำให้พนักงานสอบสวนได้ทราบถึงข้อมูลและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ของเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการตรวจพิสูจน์ โดยส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นและมั่นใจแก่พนักงานสอบสวนที่จะส่งพยานหลักฐานต่าง ๆ เข้าสู่กระบวนการตรวจพิสูจน์ ทำให้พนักงานสอบสวนเข้าใจในกระบวนการทำงานและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับงานพิสูจน์หลักฐานมากยิ่งขึ้น ประกอบกับพิสูจน์

หลักฐานเป็นองค์กรที่มีความน่าเชื่อถือในการทำงาน มีการใช้ข้อบังคับกฎหมายอย่างเข้มงวดและปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด รวมถึงกระบวนการขั้นตอนการให้บริการและขั้นตอนการตรวจพิสูจน์หลักฐานถูกต้องตามหลักวิชา โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุรสิทธิ์ วชิรขจร (2558) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อมั่นของผู้รับบริการต่อการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ผลการศึกษา พบว่า ความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการศึกษาของดวงเดือน ใจหาญ (2554) ศึกษาเรื่อง ความเชื่อมั่นต่อการให้บริการตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาสันทราย พบว่า ระดับความเชื่อมั่นอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาของคณพศ อารีเอื้อ (2558) ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานจังหวัดมหาสารคาม พบว่า พนักงานสอบสวนมีระดับความเชื่อมั่นค่อนข้างมากในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านการปฏิบัติงาน และในด้านเครื่องมืออุปกรณ์เครื่องใช้ในงานพิสูจน์หลักฐาน อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัจฉราพรรณ สุวรรณมณี (2554) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาระบบงานและส่งเสริมความเชื่อมั่นต่อการตรวจพิสูจน์เอกสารและการปลอมแปลง : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานสอบสวนที่เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรผู้ทรงคุณวุฒิรุ่นที่ 1 พบว่า พนักงานสอบสวนมีความเชื่อมั่นสูงในผลการตรวจพิสูจน์เอกสารที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ เพราะผลการตรวจพิสูจน์เป็นวิทยาศาสตร์สามารถตรวจพิสูจน์ได้ และผู้ทำการตรวจพิสูจน์เอกสารก็เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการตรวจพิสูจน์ จึงทำให้ผลการตรวจพิสูจน์มีความน่าเชื่อถือเป็นอย่างมาก

3. จากผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน ที่มีความถี่มากที่สุด คือ รายงานผลการตรวจพิสูจน์บางครั้งล่าช้า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามีจำนวนคดีที่พนักงานสอบสวนในพื้นที่จังหวัดยะลา บัตตานี และนราธิวาส ส่งมาตรวจพิสูจน์มีจำนวนมาก ประกอบกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการตรวจพิสูจน์ในแต่ละกลุ่มงานมีผู้เชี่ยวชาญจำนวนน้อย จึงส่งผลให้บางครั้งรายงานผลการตรวจพิสูจน์ล่าช้า อีกทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านตรวจสถานที่เกิดเหตุที่ต้องออกไปตรวจสถานที่เกิดเหตุมีเพียง 2 ชุดปฏิบัติการต่อวัน เมื่อเกิดเหตุต่อเนื่องพร้อม ๆ กันหลายๆ จุด ต้องแบ่งกันปฏิบัติหน้าที่จึงทำให้การเดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุเกิดการล่าช้าได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ยุทธนา จันทรธรรม (2553) ศึกษาเรื่อง ความเชื่อมั่นในงานพิสูจน์หลักฐานของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดยะลา พบว่า ควรมีจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานให้เพียงพอกับปริมาณคดีหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่

รับผิดชอบ และควรมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งเพิ่มขวัญกำลังใจ สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้กับผู้ปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรเพิ่มบุคลากรในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น รองลงมา คือ ควรจัดฝึกอบรมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บพยานหลักฐานและการนำส่งของกลางเพื่อตรวจพิสูจน์ให้กับพนักงานสอบสวน ควรแยกพิสูจน์หลักฐานออกจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อความอิสระในการทำงานปราศจากการแทรกแซงจากผู้บังคับบัญชา ประชาสัมพันธ์การทำงานของพิสูจน์หลักฐานให้ทั่วถึง ควรลดขั้นตอนในการรับ-ส่งของกลางเพื่อตรวจพิสูจน์ ควรพัฒนางานและมีเครื่องมือที่ทันสมัยสามารถตรวจพิสูจน์ได้มากกว่าปัจจุบัน ควรกำหนดคุณลักษณะเฉพาะตำแหน่งและต้องประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งของทุกระดับ ควรให้บริการในช่วงพักเที่ยง และแต่ละกลุ่มงานควรมีเบอร์โทรศัพท์ติดต่อโดยตรงไม่ต้องผ่านประชาสัมพันธ์

3. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ในการที่จะรักษาระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนให้อยู่ในระดับมากที่สุดตลอดไป งานพิสูจน์หลักฐานควรยึดการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างเต็มประสิทธิภาพ แม้ว่าหลักธรรมาภิบาลจะไม่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในผลการศึกษานี้ แต่เนื่องจากคะแนนความเชื่อมั่นที่ได้รับเป็นผลจากผลการทำงานที่ผ่านมา และมีความเชื่อมโยงกับหลักธรรมาภิบาลอย่างชัดเจน

1.2 ควรพัฒนาระบบงาน ปรับปรุงกระบวนการการทำงานหรือขั้นตอนในการให้บริการของงานพิสูจน์หลักฐานให้เกิดความคล่องตัว ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน และเพิ่มช่องทางการติดต่อประสานงาน เพื่อให้ได้ผลการปฏิบัติงานที่รวดเร็วและตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ

1.3 ควรเพิ่มบุคลากรในการปฏิบัติงานให้เพียงพอต่อปริมาณเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และเพียงพอต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนเมื่อมีการร้องขอ

1.4 ควรเปิดโอกาสให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาคส่วนต่าง ๆ รวมถึงประชาชน มีกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ หรือมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของพิสูจน์หลักฐานเพื่อเป็นการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่องานพิสูจน์หลักฐานมากยิ่งขึ้น

1.5 ควรมีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรภายในหน่วยงานให้เกิดการองค์ความรู้ใหม่ๆที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบงานทางการตรวจพิสูจน์ เพื่อให้มี

ความรู้ในด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดทักษะและเพิ่มความเชี่ยวชาญในงานที่ปฏิบัติ และก่อให้เกิดการพัฒนาที่มีความเป็นหนึ่งเดียวกันของพืศุจน์หลักฐานอย่างลงตัว

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส เท่านั้น ยังไม่ได้ศึกษาถึงกลุ่มคนหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานพืศุจน์หลักฐาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าควรมีการศึกษาในลักษณะเดียวกันนี้กับกลุ่มคนหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานพืศุจน์หลักฐาน รวมไปถึงประชาชนในเขตพื้นที่อื่น ๆ เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิพลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พืศุจน์หลักฐานต่อไป

2.2 ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ที่มีข้อจำกัดในการวิเคราะห์ข้อมูลควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในรายละเอียดเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกต กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนรอบด้าน เพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผลการวิจัยยิ่งขึ้นอีกและสามารถใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กุลภรณ์ เทพรัตน์.(2548). ความรู้ ทักษะ และความเชื่อมั่นของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร
ต่อการทำธุรกรรมทางการเงินกับธนาคารพาณิชย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กรกฎ ทองชะ โขคและคณะ.(2559). การประเมินความเชื่อมั่นของประชาชนในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ที่มีต่อการอำนวยความสะดวกขั้นก่อนฟ้องคดีทั้งในกระบวนการยุติธรรมกระแส
หลักและการใช้กฎหมายพิเศษ. วารสารนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร
- กรกฎ ทองชะ โขคและคณะ.(2559). แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินคดีความมั่นคงในพื้นที่
จังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร
- กองกำกับการสืบสวนสอบสวน 1 กองบังคับการสืบสวนสอบสวน, ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัด
ชายแดนภาคใต้.(2560). สถิติผลการสอบสวนและดำเนินการคดีในพื้นที่สามจังหวัดชายแดน
ใต้.ม.ป.พ.
- ขวัญตา พระธาตุ.(2554). คุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์การบุคลากรอัยการ
กรณีศึกษา : สำนักงานอัยการในพื้นที่จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- คะเนิงนิจ.(2549). ความไว้วางใจกับการประยุกต์ใช้ในการทำงาน. สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561
จาก <http://xchange.teenee.com/index.php?showtopic=69910>
- คณพศ อารีเอื้อ.(2558). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน
จังหวัดมหาสารคาม. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จำลองลักษณ์ อินทวัน.(2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม
ทางอาญา. วารสารกระบวนการยุติธรรม สืบค้นเมื่อ 29 มกราคม 2561 จาก
www.ncjad.go.th/index.php/files/download/4f492dd52659779
- ณรงค์ กุณินเทศ.(2551). ศึกษาเรื่องนุพปัจจัยของกระบวนการรับรู้ ทักษะ และแนวโน้มเชิง
พฤติกรรมในการพิสูจน์หลักฐานที่มีต่อความเป็นธรรมทางสังคมที่เล็งเห็นโดยบุคลากรใน
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา. ปรัชญาคุษฎีบัณฑิตการบริหารการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราช
ภัฏสวนสุนันทา
- ดวงเดือน ใจหาญ.(2554). ความเชื่อมั่นต่อการให้บริการตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานที่ดิน
จังหวัดเชียงใหม่ สาขาสันทราย. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ.(2548). **วัดระดับการบริหารจัดการที่ดี**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ทิวากร แก้วมณี.(2554). **ขรรฆมาภิบาล: การทบทวนแนวความคิดใหม่**. สืบค้นเมื่อ 29 ธันวาคม 2560 จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/dhiwakorn/2011/11/25/entry-2>
- ธีรวิภา เอกะกุล.(2543). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- นุชนางค์ ศิริศักดิ์กุล.(2539).**การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ.คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ**.
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.(2551). สืบค้นเมื่อ 29 มกราคม 2561 จาก <http://www.kodmhai.com/m2/m2-3/thailaw2-3.html>
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่น.สืบค้นเมื่อ 24 ธันวาคม 2560 จาก <https://www.novabizz.com/NovaAce/Relationship>
- ปัญญาภรณ์ ศรีกุลชา.(2553). **การรับรู้คุณภาพการบริการของสำนักงานบริการลูกค้า CAT กับ ความเชื่อมั่นของผู้ใช้บริการ ในเขตจังหวัดชลบุรี**.งานวิจัยสาขาบริการธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เปรม ดิณสุदानนท์.(2548). **จริยธรรมของการบริหารภาครัฐ**. สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561 จาก <http://www.108acc.com/articles/137812>
- พัชรา สีนลอยมา. (2560). **การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมด้วยนิติวิทยาศาสตร์**.สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2561 จาก <http://www.ajarnpat.com>
- พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552. สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2561 จาก <http://law.longdo.com/> ศาลรัฐธรรมนูญ.
- ไพฑูรย์ โพธิสว่าง.(2554). **การทำวิจัยทางสังคม: หลักการ วิธีปฏิบัติและสถิติและคอมพิวเตอร์ ชลบุรี: Come In.**
- ยุทธนา จันทรธรรม.(2553). **ความเชื่อมั่นในงานพิสูจน์หลักฐานของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดยะลา**. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ราชกิจจานุเบกษา พ.ศ.2542. **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542**. สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561 จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th>
- รุ่งโรจน์ พรนรินทร์ทิพย์.(2557).**ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชนสถานีตำรวจภูธรศรีราชา จังหวัดชลบุรี**. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วิทย์ เทียงบุญธรรม. (2541). **พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย ฉบับทันสมัยและสมบูรณ์ที่สุด**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- วิทยา ชินบุตร.(2560). **ความเชื่อมั่นทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดลพบุรีที่มีต่อรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.).วารสารรัชต์ภาคย์**
- ศูนย์นิติวิทยาศาสตร์จังหวัดชายแดนใต้.(2560). **สถิติเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้.ม.ป.พ.**
- สรารุช เบญจกุล.(2550). **หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์กับกระบวนการยุติธรรม**.สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2561 จาก <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID>
- สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ. (2552). **โครงสร้างสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ**. สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2561 จาก <http://www.forensic.police.go.th/FS/html/structurenew.php>
- สุรัชย์ ขวัญเมือง.(2550). **ธรรมาภิบาล(Good Governance).**วารสารครุศาสตร์, กรุงเทพฯ : หน่วยงานศึกษานเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- สุรสิทธิ์ วชิรขจร.(2558). **ปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อมั่นของผู้รับบริการต่อการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).**วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อัจฉราพรรณ สุวรรณมูติ.(2554).**แนวทางการพัฒนาระบบงานและส่งเสริมความเชื่อมั่นต่อการตรวจพิสูจน์เอกสารและการปลอมแปลง**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อริย์รัช แก้วเกาะสะบ้า.(2548). **ธรรมาภิบาลกับหลักสิทธิเสรีภาพในรัฐธรรมนูญ.รัฐสภาสาร**.
- อานันท์ ปันยารชุน.(2542). **มุมมองนายอานันท์**. กรุงเทพฯ : มติชน.
- องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล. สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561 จาก <http://www.socgg.soc.go.th>
- อรณิชย์ อนุพันธ์สกุล.(2556). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการพิสูจน์หลักฐานของตำรวจ : อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี.**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อำพล บุญประภากร. (2557). **การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการรับฟังพยานหลักฐานเครื่องจับเท็จในคดีอาญาของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมจังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรรถพล แจ่มสุวรรณและคณะ. (2552). **นิติวิทยาศาสตร์เพื่อการสืบสวนสอบสวน 1**. กรุงเทพฯ : จี.บี.พี. เซ็นเตอร์ จำกัด.

- Cook, J., & Wall, T. (1980). New work attitude measures of trust, organizational commitment and need non-fulfillment. *Journal of Occupational Psychology*.
- Golembiewski, R. T., & McConkie, M. (1975). The centrality of interpersonal trust in group processes. In C. L. Cooper (Ed.), *Theories of group processes* (2nd ed., pp. 131-170). New York: John Wiley & Sons.

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กรณีศึกษา
พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นการศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส” เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน โดยคำตอบและความเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาของสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจให้มีประสิทธิภาพ เป็นที่เชื่อถือและพึงพอใจของพนักงานสอบสวน ดังนั้นขอได้โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากท่านจะนำไปเพื่อการวิจัยเท่านั้น และขอรับรองว่าคำตอบในแบบสอบถามของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด

ผู้วิจัย หวังไว้อย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบคำถามที่สอดคล้องกับความคิดของท่าน และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ที่ท่านได้กรุณาเสียสละเวลาตอบแบบสอบถามชุดนี้

บุญตา ใจตรง

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยมีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างและทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องว่างที่ตรงกับความจริงของท่าน

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ 1. ต่ำกว่า 25 ปี 2. 25-35 ปี
 3. 36-45 ปี 4. 46 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรี
 3. ปริญญาโท 4. ปริญญาเอก

4. ตำแหน่งงาน 1. ผู้กำกับการ (สอบสวน) 2. รองผู้กำกับการ (สอบสวน)
 3. สารวัตร (สอบสวน) 4. รองสารวัตร (สอบสวน)

5. ประสบการณ์ทำงาน
 1. ต่ำกว่า 5 ปี 2. 5-10 ปี
 3. 11-15 ปี 4. 15 ปี ขึ้นไป

6. พื้นที่ต้นสังกัด
 1. ยะลา 2. ปัตตานี 3. นราธิวาส

คำชี้แจง ตอนที่ 2 โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องระดับความคิดเห็นให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านตามความเป็นจริงมากที่สุด เพียงช่องเดียว

ตอนที่ 2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1)
1.ด้านธรรมาภิบาล					
1.1 งานพิสูจน์หลักฐานมีการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง ละเอียด รอบคอบ					
1.2 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติหน้าที่ตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ด้วยความเป็นกลางไม่เลือกปฏิบัติ					
1.3 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติหน้าที่โดยเคารพสิทธิ เสรีภาพของบุคคลโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของ ประชาชนเป็นหลัก					
1.4 งานพิสูจน์หลักฐานปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตบนพื้นฐานของการมีศีลธรรมและจริยธรรม					
1.5 งานพิสูจน์หลักฐานปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส เปิดเผยและเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายตรวจสอบได้					
1.6 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีการรับฟังความคิดเห็นและ คำชี้แจงข้อมูลจากประชาชนและหน่วยงานอื่น ๆ					
1.7 งานพิสูจน์หลักฐานมีการปรับปรุงการทำงาน ตามที่ ได้รับข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง					
1.8 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความรับผิดชอบในการ ปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดี และไม่ละทิ้งงาน					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1)
1.9 เจ้าหน้าที่แสดงความรับผิดชอบเมื่อมีข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานและพร้อมที่จะแก้ไขให้ถูกต้อง					
1.10 งานพิสูจน์หลักฐานปฏิบัติงานโดยยึดหลักประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด					
1.11 งานพิสูจน์หลักฐานมีการใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัยเพื่อลดค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการปฏิบัติงาน					
2.ด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน					
2.1 ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ และความสามารถในงานที่ปฏิบัติ					
2.2 ผู้ปฏิบัติงานมีทักษะความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือในการตรวจพิสูจน์หลักฐานแต่ละประเภท					
2.3 ผู้ปฏิบัติงานสามารถให้คำแนะนำและตอบประเด็นคำถามกับเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานอื่นได้					
2.4 ผู้ปฏิบัติงานสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างถูกต้อง					
3.ด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน					
3.1 งานพิสูจน์หลักฐานมีส่วนช่วยในการทำสำนวนในการสั่งฟ้องหรือไม่สั่งฟ้องได้ชัดเจนขึ้น					
3.2 งานพิสูจน์หลักฐานสร้างคุณภาพการแก้พื้นที่ในด้าน การอำนวยความสะดวกธรรมชาติให้กับประชาชนได้					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1)
3.3 งานพิสูจน์หลักฐานปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีการเรียกร่องผลประโยชน์ตอบแทน					
3.4 งานพิสูจน์หลักฐานมีความเป็นอิสระในการตรวจพิสูจน์และลงความเห็น					
4.ด้านความเป็นระบบในการทำงาน					
4.1 โครงสร้างการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐานมีความชัดเจน					
4.2 การแบ่งหน้าที่ตามภาระงานของงานพิสูจน์หลักฐานสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ					
4.3 งานพิสูจน์หลักฐานมีจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานเพียงพอต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนเมื่อมีการร้องขอ					
4.4 งานพิสูจน์หลักฐานมีเครื่องมือวิทยาศาสตร์และระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยใช้ในการตรวจพิสูจน์หลักฐาน					
4.5 งานพิสูจน์หลักฐานมีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่เพียงพอในการปฏิบัติงาน					
4.6 ขั้นตอนการให้บริการของงานพิสูจน์หลักฐานไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน และมีความคล่องตัว					
4.7 สถานที่ตั้งของหน่วยงานพิสูจน์หลักฐาน มีความเหมาะสมและสะดวกในการเดินทางมารับบริการ					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1)
4.8 งานพิสูจน์หลักฐานมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม เช่น ที่นั่งรอรับบริการ ห้องน้ำ ที่จอดรถ					
4.9 เจ้าหน้าที่งานพิสูจน์หลักฐานให้บริการอย่างเอาใจใส่ กระตือรือร้น และมีความพร้อมในการให้บริการ					
4.10 งานพิสูจน์หลักฐานมีความพร้อมในการปฏิบัติงานตลอด 24 ชั่วโมงเมื่อมีการร้องขอ					
4.11 งานพิสูจน์หลักฐานออกรายงานการตรวจพิสูจน์ได้รวดเร็ว					
4.12 งานพิสูจน์หลักฐานมีช่องทางการติดต่อประสานงานที่หลากหลาย					

ตอนที่ 2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน

ความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน	ระดับความเชื่อมั่น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ท่านเชื่อมั่นว่าพิสูจน์หลักฐานเป็นองค์กรที่มีความน่าเชื่อถือในการทำงาน					
2. ท่านไม่มีข้อสงสัยในผลการตรวจพิสูจน์ของพิสูจน์หลักฐาน โดยเชื่อมั่นว่าผลการตรวจพิสูจน์เป็นประโยชน์ต่อรูปคดี					
3. ท่านเชื่อมั่นว่าพิสูจน์หลักฐานมีการใช้ข้อบังคับกฎหมายอย่างเข้มงวดและปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด					
4. ท่านเชื่อมั่นว่ากระบวนการขั้นตอนการให้บริการและขั้นตอนการตรวจพิสูจน์หลักฐานถูกต้องตามหลักวิชาไปรษณีย์ ตรวจสอบได้					
5. ท่านเชื่อมั่นว่าพิสูจน์หลักฐานปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง					
6. ท่านเชื่อมั่นว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของพิสูจน์หลักฐาน มีการทำงานอย่างเต็มที่เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างท่านและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานอย่างไร การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในงานพิสูจน์หลักฐานส่งผลต่อการปฏิบัติงานของท่านอย่างไร และควรปรับปรุงพัฒนางานพิสูจน์หลักฐานในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร โปรดนำเสนอ

ความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน	ปัญหา/ อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านธรรมาภิบาล เช่น ข้อกำหนดตรงตามกฎหมาย, ความซื่อสัตย์สุจริต, ความรับผิดชอบ และ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน		
ด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน เช่น ความสามารถและความเชี่ยวชาญเหมาะสมกับตำแหน่ง		
ด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน เช่น ความคิดเห็นเชิงบวกและเชิงลบที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน		
ด้านความเป็นระบบในการทำงาน เช่น ขั้นตอนในการให้บริการ, ความพร้อมของอุปกรณ์เครื่องมือในการปฏิบัติงาน รวมถึงการให้บริการของบุคลากร		
ด้านอื่น ๆ (ถ้ามี)		

ภาคผนวก ข
ผลการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

**ผลการตรวจความตรงเชิงเนื้อหาของร่างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน
กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส**

ผลการตรวจความตรงเชิงเนื้อหาของร่างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน กรณีศึกษา พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 3 ราย ได้แก่ ดร.นายนิย ช.บุญพันธ์ ดร.ธัญรดี ทวีกาญจน์ และ รองศาสตราจารย์พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน	ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวมคะแนน	ค่า IOC	ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1.ด้านธรรมาภิบาล						
1.1 งานพิสูจน์หลักฐานมีการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องละเอียด รอบคอบ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
1.2 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ด้วยความเป็นกลางไม่เลือกปฏิบัติ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
1.3 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติหน้าที่โดยเคารพสิทธิ เสรีภาพของบุคคล และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
1.4 งานพิสูจน์หลักฐานปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตบนพื้นฐานของการมีศีลธรรมและจริยธรรม	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
1.5 งานพิสูจน์หลักฐานปฏิบัติงานอย่างเปิดเผยและเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายตรวจสอบได้	1	1	1	3	1	สอดคล้อง

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มี ต่องานพิสูจน์หลักฐาน	ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม คะแนน	ค่า IOC	ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1.6 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานพิสูจน์หลักฐานมีการรับฟัง ความคิดเห็นและคำชี้แจงของประชาชนและหน่วยงาน อื่น ๆ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
1.7 งานพิสูจน์หลักฐานมีการปรับปรุงการทำงาน ตามที่ ได้รับข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
1.8 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติ หน้าที่เป็นอย่างดี และไม่ละทิ้งงาน	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
1.9 เจ้าหน้าที่ที่แสดงความรับผิดชอบเมื่อมีข้อผิดพลาดใน การปฏิบัติงานและพร้อมที่จะแก้ไขให้ถูกต้อง	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
1.10 การปฏิบัติงานของพิสูจน์หลักฐานเป็นไปตาม นโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ/รัฐบาล ทำให้การ ทำงานทันตามกำหนดเวลา และตรงกับความต้องการ ของผู้ใช้บริการ	1	0	1	2	0.67	สอดคล้อง
2.ด้านการรับรู้ความสามารถของบุคลากรในงานพิสูจน์หลักฐาน						
2.1 ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในงานที่ปฏิบัติ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
2.2 ผู้ปฏิบัติงานมีทักษะและความเชี่ยวชาญในการใช้ เครื่องมือในการตรวจพิสูจน์หลักฐานแต่ละประเภท	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
2.3 ผู้ปฏิบัติงานสามารถให้คำแนะนำและตอบประเด็น คำถามกับเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานอื่นได้	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
2.4 ผู้ปฏิบัติงานมีความยุติธรรมในการปฏิบัติหน้าที่	1	0	-1	0	0	ไม่ สอดคล้อง
2.5 ผู้ปฏิบัติงานสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่าง ถูกต้อง	1	1	0	2	0.67	สอดคล้อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงาน สอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน	ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม คะแนน	ค่า IOC	ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
3.ด้านทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน						
3.1 งานพิสูจน์หลักฐานมีส่วนช่วยในการทำ สำนวนในการตั้งฟ้องหรือไม่ตั้งฟ้องได้ชัดเจนขึ้น	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
3.2 งานพิสูจน์หลักฐานสร้างคุณภาพการแก้พื้นที่ใน ด้านการอำนวยความสะดวกธรรมชาติให้กับประชาชนได้	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
3.3 เจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีการขัดแย้งระหว่างประโยชน์ส่วนตนและ ประโยชน์ส่วนรวม	1	0	1	2	0.67	สอดคล้อง
3.4 งานพิสูจน์หลักฐานมีจำนวนบุคลากรที่ ปฏิบัติงานเพียงพอต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงาน ของพนักงานสอบสวนเมื่อมีการร้องขอ	1	0	0	1	0.33	ไม่ สอดคล้อง
3.5 งานพิสูจน์หลักฐานมีความเป็นอิสระในการ ตรวจพิสูจน์และลงความเห็น	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
4.ด้านความเป็นระบบในการทำงาน						
4.1 โครงสร้างการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐานมี ความชัดเจน	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
4.2 การแบ่งหน้าที่ตามภาระงานของงานพิสูจน์ หลักฐานตรงกับความต้องการของผู้รับบริการ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
4.3 งานพิสูจน์หลักฐานมีเครื่องมือวิทยาศาสตร์ และระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยใช้ในการตรวจ พิสูจน์หลักฐาน	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
4.4 งานพิสูจน์หลักฐานมีอุปกรณ์เครื่องใช้เพียงพอ ในการปฏิบัติงาน	1	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
4.5 ขั้นตอนการให้บริการของงานพิสูจน์หลักฐาน ไม่ยุ่งยากซับซ้อน และมีความคล่องตัว	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
4.6 สถานที่ตั้งของหน่วยงานพิสูจน์หลักฐาน มี ความเหมาะสมในการเดินทางมารับบริการ	1	1	0	2	0.67	สอดคล้อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของพนักงาน สอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน	ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม คะแนน	ค่า IOC	ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
4.7 งานพิสูจน์หลักฐานมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน เช่น ที่นั่งรอรับบริการ ห้องน้ำ ที่จอดรถ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
4.8 เจ้าหน้าที่งานพิสูจน์หลักฐานให้บริการอย่างเอาใจใส่ กระตือรือร้น และมีความพร้อมในการให้บริการ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
4.9 เจ้าหน้าที่รับบริการ ยิ้มแย้มแจ่มใส กิริยามารยาทเรียบร้อย พูดจาด้วยถ้อยคำและน้ำเสียงสุภาพ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
4.10 งานพิสูจน์หลักฐานมีความพร้อมในการปฏิบัติงานตลอด 24 ชั่วโมงเมื่อมีการร้องขอ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
4.11 งานพิสูจน์หลักฐานออกรายงานการตรวจพิสูจน์ได้รวดเร็ว	1	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
4.12 งานพิสูจน์หลักฐานสามารถติดต่อประสานงานได้หลายช่องทาง	1	1	1	3	1	สอดคล้อง

ตอนที่ 2.2 ระดับความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน

ความเชื่อมั่นของพนักงานสอบสวนที่มีต่องานพิสูจน์หลักฐาน	ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวมคะแนน	ค่า IOC	ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. ท่านเชื่อมั่นว่าหน่วยงานพิสูจน์หลักฐานเป็นองค์กรที่มีความน่าเชื่อถือในการทำงาน	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
2. ท่านไม่มีข้อสงสัยในผลการตรวจพิสูจน์ของงานพิสูจน์หลักฐาน	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
3. ท่านสามารถไว้วางใจในการทำงานของงานพิสูจน์หลักฐานได้	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
4. ท่านเชื่อมั่นว่าผลการตรวจพิสูจน์เป็นประโยชน์ต่อรูปคดี	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
5. ท่านเชื่อมั่นว่างานพิสูจน์หลักฐานมีการใช้ข้อบังคับกฎหมายอย่างเข้มงวดและปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
6. ท่านเชื่อมั่นว่ากระบวนการขั้นตอนการให้บริการและขั้นตอนการตรวจพิสูจน์ถูกต้องตามหลักวิชา โปร่งใส ตรวจสอบได้	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
7. ท่านเชื่อมั่นว่างานพิสูจน์หลักฐานปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
8. ท่านเชื่อมั่นว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของงานพิสูจน์หลักฐาน มีการทำงานอย่างเต็มที่เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก	1	1	1	3	1	สอดคล้อง

ภาคผนวก ค
ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.970	.970	37

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ชรรมาภิบาล1	158.93	226.409	.813	.969
ชรรมาภิบาล2	159.10	225.266	.809	.969
ชรรมาภิบาล3	158.97	228.999	.563	.970
ชรรมาภิบาล4	158.97	226.171	.731	.969
ชรรมาภิบาล5	159.00	226.345	.722	.969
ชรรมาภิบาล6	159.00	231.172	.437	.971
ชรรมาภิบาล7	159.07	223.168	.767	.969
ชรรมาภิบาล8	158.97	227.895	.568	.970
ชรรมาภิบาล9	159.10	226.645	.651	.970
ชรรมาภิบาล10	159.03	226.723	.635	.970

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ธรรมภิบาล11	159.10	225.817	.697	.969
การรับรู้ความสามารถ1	159.07	226.961	.791	.969
การรับรู้ความสามารถ2	159.00	232.621	.401	.971
การรับรู้ความสามารถ3	159.07	226.823	.634	.970
การรับรู้ความสามารถ4	159.07	228.616	.678	.970
ทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน1	158.97	226.930	.776	.969
ทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน2	158.93	224.202	.769	.969
ทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน3	159.03	221.413	.791	.969
ทัศนคติต่องานพิสูจน์หลักฐาน4	158.93	225.168	.793	.969
ความเป็นระบบในการทำงาน1	159.17	225.661	.730	.969
ความเป็นระบบในการทำงาน2	159.07	224.892	.821	.969
ความเป็นระบบในการทำงาน3	159.07	226.547	.650	.970
ความเป็นระบบในการทำงาน4	159.00	226.483	.714	.969
ความเป็นระบบในการทำงาน5	159.17	226.971	.655	.970
ความเป็นระบบในการทำงาน6	159.30	228.976	.545	.970
ความเป็นระบบในการทำงาน7	159.13	225.499	.809	.969
ความเป็นระบบในการทำงาน8	159.17	221.454	.820	.969
ความเป็นระบบในการทำงาน9	159.07	225.789	.691	.969
ความเป็นระบบในการทำงาน10	159.10	231.059	.344	.971
ความเป็นระบบในการทำงาน11	159.03	225.826	.757	.969
ความเป็นระบบในการทำงาน12	159.20	222.234	.739	.969
ความเชื่อมั่น๑1	159.00	225.655	.690	.969
ความเชื่อมั่น๑2	159.17	223.592	.774	.969
ความเชื่อมั่น๑3	158.93	227.857	.632	.970
ความเชื่อมั่น๑4	158.90	227.197	.675	.970
ความเชื่อมั่น๑5	159.03	229.964	.510	.970
ความเชื่อมั่น๑6	159.00	228.345	.544	.970

ภาคผนวก ง
โครงสร้างและอำนาจหน้าที่สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ

ยุคก่อนก่อตั้งกองวิทยาการ งานวิทยาการตำรวจ เริ่มมีความเป็นมาตั้งแต่ปี 2475 โดยมีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้จัดวางโครงสร้างตำรวจขึ้นใหม่ โดยเปลี่ยนชื่อจาก กรมตำรวจภูธร เป็น กรมตำรวจ และให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยจัดแบ่งแผนงานโดยย่อออกไปตามสมควรแก่รูปการ และในปีเดียวกัน พระยาจำเสนาบดีศรีบริบาล รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย ได้จัดแบ่งแผนงานในกรมตำรวจสำหรับตำรวจสันติบาล โดยให้รวบรวมกรมตำรวจภูธร ตำรวจกองพิเศษ กับตำรวจภูธรกลางเป็นตำรวจสันติบาล มีหัวหน้าเป็นผู้บังคับการ 1 นาย แบ่งเป็นกองที่ 1 ,กองที่ 2, กองที่ 3 และกองตำรวจแผนกสรรพากร สำหรับกองที่ 3 มีระเบียบงานดังนี้ กองนี้เป็นกองวิทยาการตำรวจซึ่งต้องให้ผู้มีความรู้พิเศษ เช่น การตรวจพิสูจน์ลายมือของผู้ต้องหาหรือผู้ที่สมัครเข้ารับราชการว่าเคยต้อง โทษมาแล้วหรือไม่ บันทึกประวัติของผู้กระทำความผิด การตรวจของกลางต่าง ๆ ออกรูปพรรณของหายและออกประกาศสืบจับผู้ร้ายซึ่งหลบคดี อาญา จึงสรุปได้ว่ากองที่ 3 ของตำรวจสันติบาลในสมัยนั้น คือ จุดกำเนิดของ กองทะเบียนประวัติอาชญากรและกองพิสูจน์หลักฐาน

ในกาลต่อมา พ.ศ. 2476 ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมต่าง ๆ ในกระทรวงมหาดไทยกำหนดงานของกรมตำรวจขึ้นใหม่ ซึ่งสำหรับกองตำรวจสันติบาลได้กำหนดไว้ดังนี้

กองกำกับการ 1 สืบสวนปราบปรามโจรผู้ร้าย

กองกำกับการ 2 สืบสวนราชการพิเศษ

กองกำกับการ 3 เทคนิคตำรวจ แบ่งเป็น 5 แผนกคือ แผนกทะเบียนพิมพ์ลายนิ้วมือ , แผนกบันทึกแผนประทุษกรรม , แผนกพิสูจน์หลักฐาน , แผนกบัญชีโจรผู้ร้าย , แผนกเนรเทศ และในปี พ.ศ. 2480 เพิ่มแผนกที่ 6 ทะเบียนต่างด้าว และไปอยู่ในสังกัดอื่น เมื่อ พ.ศ. 2484

กองกำกับการ 4 ทะเบียนตำรวจ

ในปี พ.ศ. 2484 จึงได้มีการปรับปรุงและขยายงานของกรมตำรวจโดยจัดตั้ง กองสอบสวนกลาง พร้อมทั้งแยกงานทางด้านวิทยาการจากกองตำรวจสันติบาลมาขึ้นตรงต่อกองสอบสวนกลาง ในปี พ.ศ. 2489 เปลี่ยนชื่อจากกองสอบสวนกลางเป็น กองตำรวจสอบสวนกลาง และในปี พ.ศ. 2491 กิจการของกองตำรวจสอบสวนกลางได้เจริญรุดหน้า จึงยกฐานะขึ้นเป็น กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง และในกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลางนั้น มีกองกำกับการหรือเรียกว่า "กองพิเศษ" (ประวัติสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)

ยุคกองวิทยาการ ในวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2498 กองวิทยาการได้ถือกำเนิดขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมตำรวจในกระทรวงมหาดไทย โดยมีฐานะเป็นกอง

บังคับการ สังกัดกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ได้มีการปรับปรุงหน่วยงานให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยมีกรอบคุณ "กองพิเศษ" ไปรวมกับ "กองวิทยาการ" ที่ตั้งขึ้นใหม่ เพื่อต้องการให้ดำเนินงานทางด้าน พิสูจน์วัตถุพยาน ซึ่งเป็นงานของกองพิสูจน์หลักฐาน และการตรวจพิสูจน์ค้นคว้าตัวบุคคล ซึ่งเป็นงานของกองทะเบียนประวัติอาชญากร กองวิทยาการ แบ่งออกเป็น 3 กองกำกับการ คือ

กองกำกับการ 1 ประกอบด้วยแผนกถ่ายรูปรูปรูสถานที่เกิดเหตุ แผนกเอกสารและวัตถุ แผนกหอดทดลอง และแผนกพิพิธภัณฑสถานคดี

กองกำกับการ 2 ประกอบด้วยแผนกตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือ แผนกตรวจเก็บลายพิมพ์ นิ้วมือ แผนกการต้องโทษ และแผนกบันทึกแผนประทุษกรรม

กองกำกับการ 3 ประกอบด้วยแผนกสถิติคดีอาชญากร แผนกสถานคู่ตัว แผนกสืบจับ และของหายได้คืน

กองวิทยาการ ได้ถูกยุบเลิก หลังจากดำเนินงานมา 7 ปี 4 เดือน 16 วัน โดยปรับปรุงใหม่ และจัดตั้งเป็น กองพิสูจน์หลักฐาน และยกระดับ กองกำกับการ 3 ในกองวิทยาการ ขึ้นเป็นระดับ กองบังคับการ โดยใช้ชื่อว่า กองทะเบียนประวัติอาชญากร (พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2503)

ยุคกองพิสูจน์หลักฐานและกองทะเบียนประวัติอาชญากร กองพิสูจน์หลักฐาน และ กองทะเบียนประวัติอาชญากร เกิดขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2503 โดยยุบเลิกกองวิทยาการ และแยกงานด้านการพิสูจน์วัตถุพยาน และงานตรวจสอบ พิสูจน์ค้นคว้าในด้านตัวบุคคลออกจากกัน และได้มีการปรับปรุงหน่วยงานทั้งสองให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยยังคงสังกัดอยู่ภายในกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลางเช่นเดิม

ในปี พ.ศ. 2500 สหรัฐอเมริกาได้ให้ความช่วยเหลือประเทศไทย โดยมองเห็นถึงความสำคัญของงานวิทยาการตำรวจ กรมตำรวจ จึงได้รับความช่วยเหลือจากประเทศสหรัฐอเมริกา ในสัญญาที่เรียกว่า The Civil Police Administration Project (C.P.A.) ในสมัย เทอร์รี่ ปาร์ก เป็นผู้อำนวยการ การช่วยเหลือเน้นหนักทางด้านวิทยาการตำรวจ และได้มีการลงนามในสัญญากับ ประเทศสหรัฐอเมริการะหว่าง พลตำรวจเอก เผ่า ศรียานนท์ ซึ่งเป็นอธิบดีกรมตำรวจในสมัยนั้น กับ องค์การบริหารวิเทศกิจสหรัฐอเมริกา ประจำประเทศไทย เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2500 และการปรับปรุงการบริหารงานตำรวจในส่วนภูมิภาคก็เริ่มขึ้นตั้งแต่บัดนั้น เป็นต้นมา จนกระทั่งปี พ.ศ. 2513 องค์การบริหารวิเทศกิจสหรัฐอเมริกา ได้หยุดให้ความช่วยเหลือการปรับปรุงวิทยาการในส่วนภูมิภาค จึงทำให้งานปรับปรุงวิทยาการในส่วนภูมิภาคหยุดชะงักลง

ยุคสำนักงานวิทยาการตำรวจ ในปีพ.ศ. 2523 ในสมัยของ พลตำรวจเอก มนต์ชัย พันธุ์คงชื่น เป็นอธิบดีกรมตำรวจ ได้ไปตรวจราชการในส่วนภูมิภาค ได้พบว่างานด้านวิทยาการ

ขาดประสิทธิภาพ จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานปรับปรุงวิทยาการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของหน่วยงานวิทยาการในส่วนภูมิภาคให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเนื่องจากลักษณะงานของวิทยาการอยู่กันอย่างกระจัดกระจาย วิทยาการตำรวจในส่วนกลาง คือ กองทะเบียนประวัติอาชญากร และกองพิสูจน์หลักฐาน มีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงกับกองบัญชาการตำรวจภูธร อันเป็นปัญหาทั้งทางด้านการสรรหาคนเข้ามาปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากร การรักษาไว้ซึ่งบุคลากรที่จะปฏิบัติงาน เนื่องมาจากการขาดขวัญและกำลังใจ ความก้าวหน้าในชีวิตราชการ ตำแหน่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับระบบการบริหารงานบุคคล และองค์การโดยตรง จึงได้มีการปรับปรุงโครงสร้าง โดยรวมเอาหน่วยงานวิทยาการตำรวจในส่วนกลางและภูมิภาคไว้ด้วยกัน จัดตั้งเป็น "สำนักงานวิทยาการตำรวจ" ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2535 (พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2535 ,พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2539) โดยแบ่งส่วนราชการเป็น 7 กองบังคับการ ดังนี้ (ประวัติสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ) กองบังคับการอำนวยการ, กองพิสูจน์หลักฐาน, กองทะเบียนประวัติอาชญากร, กองวิทยาการภาค 1, กองวิทยาการภาค 2, กองวิทยาการภาค 3 และ กองวิทยาการภาค 4

สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ สำนักงานวิทยาการตำรวจได้รับการปรับปรุงหน่วยงานใหม่อีกครั้งหนึ่งเพื่อรองรับวิทยาการที่ก้าวหน้ามากขึ้น โดยเปลี่ยนชื่อจาก สำนักงานวิทยาการตำรวจ เป็น สำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ ในช่วงแรก ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2548 (พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2548) โดยยังคงการแบ่งส่วนราชการภายในกองบัญชาการไว้เช่นเดิม จนกระทั่งวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2552 สำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ ได้เปลี่ยนชื่อเป็น สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552) และแบ่งส่วนราชการภายในกองบัญชาการในส่วนกลางดังต่อไปนี้

1. กองบังคับการอำนวยการ
2. สถาบันฝึกอบรมและวิจัยนิติวิทยาศาสตร์
3. กองทะเบียนประวัติอาชญากร
4. กองพิสูจน์หลักฐานกลาง
5. กลุ่มงานพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล
6. ศูนย์ข้อมูลวัตรระเบิด

7. ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 1-10 ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วภูมิภาค ได้แก่

ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 1 สถานที่ตั้งจังหวัดปทุมธานี มีพื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดปทุมธานี, นนทบุรี, พระนครศรีอยุธยา, สระบุรี, ลพบุรี, อ่างทอง, สิงห์บุรี, ชัยนาท และสมุทรปราการ

ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 2 สถานที่ตั้งจังหวัดชลบุรี มีพื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดชลบุรี, ระยอง, จันทบุรี, ตราด, สระแก้ว, ปราจีนบุรี, นครนายก และฉะเชิงเทรา

ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3 สถานที่ตั้งจังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดนครราชสีมา, ชัยภูมิ, บุรีรัมย์, สุรินทร์, ศรีสะเกษ, อุบลราชธานี, อำนาจเจริญ และยโสธร

ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 4 สถานที่ตั้งจังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดขอนแก่น, เลย, หนองบัวลำภู, อุดรธานี, หนองคาย, บึงกาฬ, สกลนคร, นครพนม, มุกดาหาร, กาฬสินธุ์, ร้อยเอ็ด และมหาสารคาม

ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 สถานที่ตั้งจังหวัดลำปาง มีพื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดลำปาง, ลำพูน, เชียงใหม่, แม่ฮ่องสอน, เชียงราย, พะเยา, น่าน และแพร่

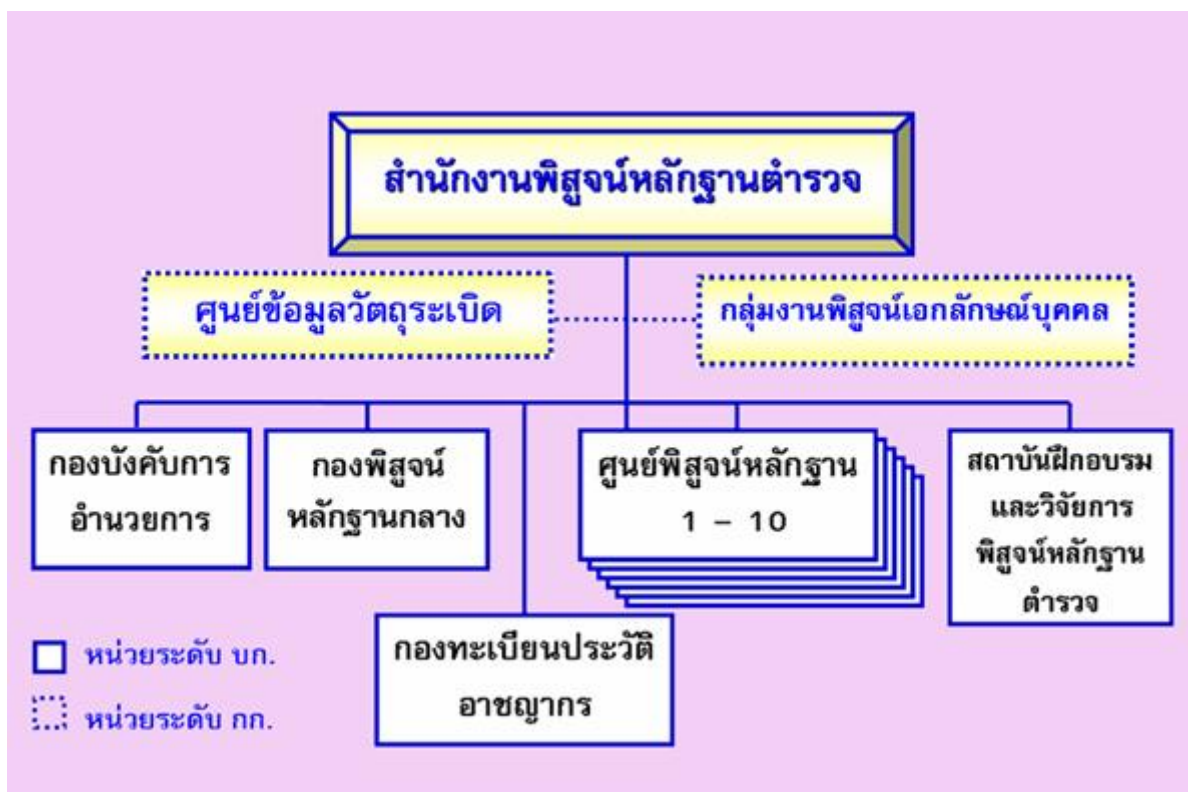
ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 6 สถานที่ตั้งจังหวัดพิษณุโลก มีพื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดพิษณุโลก, เพชรบูรณ์, พิจิตร, นครสวรรค์, อุทัยธานี, ตาก, กำแพงเพชร, สุโขทัย และอุตรดิตถ์

ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 7 สถานที่ตั้งจังหวัดนครปฐม มีพื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดนครปฐม, สุพรรณบุรี, กาญจนบุรี, ราชบุรี, สมุทรสาคร, สมุทรสงคราม, เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 8 สถานที่ตั้งจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดสุราษฎร์ธานี, ชุมพร, ระนอง, พังงา, ภูเก็ต, กระบี่ และนครศรีธรรมราช

ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 9 สถานที่ตั้งจังหวัดสงขลา มีพื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดสงขลา, สตูล, ตรัง และพัทลุง

ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10 สถานที่ตั้งจังหวัดยะลา มีพื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดยะลา, นราธิวาส และปัตตานี

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ

ที่มา: <http://www.forensic.police.go.th/FS/html/structurenew.php>

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานพิสูจน์หลักฐาน ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552 มีดังนี้

1. เป็นฝ่ายอำนวยการด้านยุทธศาสตร์ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการวางแผนควบคุม ตรวจสอบให้คำแนะนำ และเสนอแนะการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ และหน่วยงานในสังกัด

2. ดำเนินการเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐาน วิทยาการตำรวจ การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ การถ่ายรูป การทะเบียนประวัติอาชญากร การจัดเก็บสารบบลายพิมพ์นิ้วมือและการตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดของผู้ต้องหาและบุคคลทั่วราชอาณาจักรเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวนของหน่วยงานอื่น ๆ

3. ดำเนินการเกี่ยวกับงานตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล และการส่งกลับในกรณี เหตุวินาศภัยหรือเหตุพิเศษอื่น

4. ดำเนินการเกี่ยวกับงานฐานข้อมูลวัตถุระเบิด รวมทั้งสนับสนุนด้านวิชาการ การตรวจพิสูจน์ วิเคราะห์เก็บกู้ และทำลายวัตถุระเบิด เฉพาะกรณีที่มีลักษณะพิเศษ

5. ดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมงานด้านพิสูจน์หลักฐานและงานด้านวิทยาการตำรวจ ของ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

6. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับงาน พิสูจน์หลักฐานและงานวิทยาการตำรวจ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

7. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

สำหรับศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษานั้น มีพื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดยะลา, ปัตตานี และนราธิวาส มีอำนาจหน้าที่และแบ่งเป็นแต่ละกลุ่มงานดังนี้

1. ฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้ งานบันทึก ตรวจสอบ ควบคุม และรายงานข้อมูลสถานภาพกำลังพลของข้าราชการตำรวจในสังกัด รวมทั้งตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวกับฐานข้อมูลกำลังพลกลางของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และดำเนินการเพื่อให้ข้อมูลสถานภาพกำลังพลในความรับผิดชอบเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เป็นต้น

2. กลุ่มงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในคดีต่าง ๆ เช่น เหตุระเบิด ฆาตกรรม เพลิงไหม้ เพื่อค้นหาและตรวจเก็บวัตถุพยานด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อย่างเป็นระบบ มีการจัดบันทึกรายละเอียดลงในเอกสาร ภาพถ่ายของสถานที่เกิดเหตุและหลักฐานต่าง ๆ ที่ตรวจพบ จัดทำแผนที่ แผนที่ผังของสถานที่เกิดเหตุ และส่งมอบวัตถุพยานเพื่อดำเนินการต่อไป โดยกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับวัตถุพยานทั้งหมด ต้องเป็นไปตามหลักของห่วงโซ่การครอบครองวัตถุพยาน (Chain of Custody) เพื่อสนับสนุนพนักงานสอบสวนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

3. กลุ่มงานตรวจเอกสาร มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจพิสูจน์ประเภทเอกสาร วัตถุร่องรอยและเงินตราปลอมแปลง เช่น การตรวจพิสูจน์ลายมือชื่อ ตัวอักษรพิมพ์ดีด ชนิดกระดาษ ชนิดหมึก ร่องรอยการขูดลบแก้ไขเอกสารธนบัตรและเงินตรา รอยตราประทับแม่พิมพ์ และเครื่องหมายการค้า และรูปรอยค้อนเหล็กตราประทับที่ไม่ของกลาง

4. กลุ่มงานตรวจอาวุธปืนและเครื่องกระสุน มีหน้าที่และความรับผิดชอบตรวจพิสูจน์ของกลางเกี่ยวกับอาวุธปืน กระสุนปืน ปลอกกระสุนปืน และลูกกระสุนปืน โดยมุ่งเน้นการตรวจพิสูจน์เปรียบเทียบกับเครื่องมือทันสมัย เพื่อเชื่อมโยงอาวุธปืนกับเหตุการณ์ที่มีการใช้อาวุธปืนเข้าด้วยกัน ด้วยเครื่อง IBIS (Integrated ballistics identification system) การตรวจพิสูจน์หาร่องรอยการขูดลบแก้ไขเลขหมายประจำปืนและเครื่องหมายทะเบียนปืน นอกจากนี้ยังมีการตรวจหาวิถีกระสุนปืน รวมถึงการตรวจหาเขม่าปืน ที่มีผู้ต้องสงสัยด้วยเครื่อง AAS (Atomic Absorption Spectrophotometer)

5. กลุ่มงานตรวจทางเคมี ฟิสิกส์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจพิสูจน์ วัตถุพยานในคดีต่าง ๆ โดยนำหลักการทางเคมีและฟิสิกส์มาประยุกต์ใช้ในการตรวจพิสูจน์ เช่น การตรวจหาชนิดของวัตถุระเบิด การตรวจสารเคมี น้ำมันเชื้อเพลิง สารไวไฟ วัตถุปลอมปน การคัดแปลงแก๊ซมิเตอร์ไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้า การหลอมละลายของโลหะทองแดงเนื่องจากไฟฟ้า ลัดวงจร การเปรียบเทียบกระจก สี ดิน ทราช ลักษณะการขาดหรือการแตกหักของวัสดุ การตรวจเปรียบเทียบวัตถุพยานต่าง ๆ ตลอดจนการตรวจชนิดของเส้นใย

6. กลุ่มงานตรวจยาเสพติด มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจพิสูจน์วัตถุ พยานในคดียาเสพติด เช่น ยาบ้า ยาไอซ์ เฮโรอีน พืชกระท่อม โดยใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ใน การตรวจวิเคราะห์ รวมทั้งการตรวจยาเสพติดในแหล่งผลิตยาเสพติด และการตรวจวิเคราะห์เพื่อ ศึกษาองค์ประกอบของทางเคมีในยาเสพติด

7. กลุ่มงานตรวจลายนิ้วมือแฝง มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจพิสูจน์ ลายนิ้วมือ ฝ่ามือ ฝ่าเท้าแฝง ที่ได้จากสถานที่เกิดเหตุในคดีต่าง ๆ โดยนำมาเปรียบเทียบกับ ลายนิ้วมือ ฝ่ามือ ฝ่าเท้าของบุคคลต้องสงสัยรวมถึงการตรวจพิสูจน์เปรียบเทียบกับฐานข้อมูล ลายนิ้วมือของกองทะเบียนประวัติอาชญากรหรือAFIS (Automated fingerprint identification system) ที่มีจำนวนมากกว่า 10 ล้านข้อมูล

8. กลุ่มงานตรวจชีววิทยาและดีเอ็นเอ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจ พิสูจน์พยานหลักฐานและของกลางในคดีต่าง ๆ ซึ่งเป็นงานตรวจพิสูจน์ที่ต้องใช้หลักวิชาทาง ชีววิทยา เช่น โลหิต อสุจิ สารพันธุกรรม เส้นผม เส้นขน การตรวจเปรียบเทียบวัตถุพยานต่าง ๆ

9. กลุ่มงานตรวจพิสูจน์อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับ งานตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานและของกลางในคดีเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี

10. กลุ่มงานผู้เชี่ยวชาญ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้ ดำเนินการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาโครงการเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์หลักฐาน และการตรวจสถานที่เกิดเหตุของศูนย์พิสูจน์ หลักฐานแต่ละหน่วย ให้คำปรึกษา แนะนำ ตอบข้อหารือเกี่ยวกับงานตรวจพิสูจน์หลักฐาน และการ ตรวจสถานที่เกิดเหตุของศูนย์พิสูจน์หลักฐานแต่ละหน่วยและงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

11. พิสูจน์หลักฐานจังหวัดปัตตานี และพิสูจน์หลักฐานจังหวัดนราธิวาส มีหน้าที่และ ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจสถานที่เกิดเหตุและถ่ายภาพ งานตรวจพิสูจน์ยาเสพติดและ หลักฐานอื่น ๆ และงานทะเบียนประวัติอาชญากร

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นางสาวบุญตา ใจตรง

รหัสนักศึกษา 5910521522

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
วิทยาศาสตร์บัณฑิต	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2549

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

นักวิทยาศาสตร์ (สบ 2) กลุ่มงานตรวจเอกสาร ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10

ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10 จังหวัดยะลา